

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ 71 המיסד והעורך הראשון: ד"ר א. מרטון ז"ל

80 AGORA 22 OLDAL

FEL-ÁVIV, 1970. AUGUSZTUS 21., PÉNTEK

6718. szám

Joszef Tekoa közölte dr. Jarringgal Izrael válaszát

Jarring egyetért Izraellel a külügyminiszterek megbízása kérdésében, de New Yorkban akarja lefolytatni a tárgyalásokat - Kompromisszumos javaslatot tesz a feleknek

New York (Reuter). — Joszef Tekoa, Izrael UNO-megbízottja tegnap találkozott dr. Jarringgal, akinek üzenetét vitt Aba Even külügyminiszterrel. Hír szerint Tekoa közölte, hogy Izrael szívesebben látja, ha a tárgyalások a Közel-Keleten, vagy Európában kezdődnek meg, de azt is hangzott, hogy Izrael nem tekinti döntő fontosságúnak ezt a problémát. Ami a tárgyalások rangját illeti, Izrael ki-tart véleménye mellett, hogy a megbeszéléseken külügyminisztereknek kell résztvenniük.

Jólérsült körök szerint dr. Jarring nem ért egyet Izraellel a tárgyalások helyét illetően, de elfogadja Izrael álláspontját, amely szerint a megbeszéléseknek külügyminiszterek között kell folynia. Valószínűleg tartják, hogy az UNO különmegbízottja kompromisszumos javaslatot tesz a legközelebbi jövőben, talán már ma, olyan értelemben, hogy a megbeszélések alacsonyabb rangú diplomátákkal kezdődjenek, annak tudomásulvételével, hogy külügyminiszterek veszik át helyüket a

vannak a jó kilátásai annak, hogy Izrael elfogadja a kompromisszumot és ezáltal lehetővé válik, hogy a tárgyalások már a jövő héten megkezdődjenek.

Jarring három okkal indokolja, hogy miért akarja New Yorkban lefolytatni a tárgyalásokat. Mindezeket ott jobban el lehet titkolni a tárgyalások jellegét, azaz, hogy közvetlenek vagy közvetettek-e, ami különböző okokból mindkét fél számára fontos. További ok, hogy a négy nagyhatalom megbízottai is foglalkoznak a megbeszélésre vonatkozó feltételek megfogalmazásával és készen állanak arra, hogy szükség esetén segítséget nyújtsanak az UNO megbízottjának javaslatokkal, vagy diplomáciai intervenciókkal.

A Kneszet rendkívüli ülést tart hétfőn

A Kneszet valószínűleg hétfőn tart rendkívüli ülést nyári szünetének megszűntetésével, hogy le-tárgyalja a honvédelmi pótköltség vetés és a most bevezetett új adókat. Tegnap a Gáchi, a Szabad Központ és a Mamláchi csoport 30 képviselője ugyancsak rendkívüli ülést egybehívásért kérte a Kneszettől, a tüzzszünet megszüntetését követően beállt helyzet megtárgyalására. A Házszabályok szerint 30 aláírással ellátott kéresek eléget kell tenni és így lehetséges, hogy ez a kérdés is napi rendre kerül.

● A Háolám Háze — Koách Chádás párt tegnap 150 delegátus részvételével nyitotta meg nagygyűlést Tel Avivban, amelyen a vezetőség javasolta, hogy a mozgalom az Izraeli Demokrata Párt nevet vegye fel.
● Az izraeli küldöttség tegnap hazaérkezett a Wiesbadenben lefolyt nemzetközi ifjúsági céllövő versenyről, amelyen a haifai Dorit Retter első helyre került.

Végül pedig dr. Jarring attól tart, hogy ha újra Nicosiában üti fel székelyét, mint Izrael javasolja, újra sokat kell majd repülnie a három főváros között.

UNO diplomáciai körökben megkönnyebbüléssel fogadták, hogy Izrael válassza megérkezett Jarringhoz, mert attól tartottak, hogy a tüzzszünet megszüntése mi-atti helyzetben Izrael még halogatni akarja a tárgyalások megkezdését.

HUSZEIN MEGKEZDTE MEGBESZÉLÉSEIT NASSZERREL KAIRÓBAN

Jordánia is külügyminiszteri síkon akar tárgyalni Jarringgal

Kairó (IM). — Huszein jordániai király, aki tegnap reggel Kairóba érkezett, a délutáni órákban találkozott Nasszer elnökkel. Hivatalos jelentést nem adtak ki, de úgy tudják, hogy a két államfő közös politikai nyilatkozatot fogadott, arra az esetre, ha majd megkezdődnek a tárgyalások Izraellel, dr. Gunnar Jarring közvetítésével.

Politikai körök feltételezik, hogy megbeszélés tárgyát képezte az Egyiptom és Irák között kitört viszály, valamint a palesztinai szervezetekkel való kapcsolat.

Jordánia álláspontját egyébként ismertette tegnap Anton Atalla jordániai külügyminiszter, aki Huszeinnel együtt utazott Kairóba.

A VNP miniszterjelöltje: Micháel Cházáni

Cházáni mindössze egy szavazatnyi többséghez jutott Ráfáellel szemben

A Vallásos Nemzeti Párt vezetősége tegnap titkos szavazáson, csupán egy szavazatnyi többséggel Micháel Cházánt jelölte a miniszteri tárcára, amely Chájim Mose Sapira halálával üresedett meg.

Az elhunyt pártvezető örökségéért heves küzdelem folyt Jicchák Ráfáel, a „Gus Alef” név alatt ismert régi vezetőségi tömb jelöltje és az ellenzéki B-csoport által jelölt Micháel Cházáni képviselő között. Ráfáel ragaszkodott ahhoz, hogy a döntést a párt vezetőség hozza meg, mert ebben az „A-tömbnek” eddig mindig többsége volt. Végül abban egyeztek ki, hogy a pártvezetőség szavazással dönt, de előzőleg kooptálják oda Cházánt. A 46 tagú pártvezetőségben a VNP öt képviselője is helyet foglalt. A vezetőség valamennyi tagja elfőjt a tegnapi szavazásra, de végül csak 45 érvényes szavazat volt az urnában és ezek közül 23-at kapott Cházáni, 22-öt pedig Ráfáel.

A fennálló szabályok szerint Ráfáelnek egy szavazatnyi különbség esetén joga volt a párt 170 tagú központi bizottságához fordulni, hogy az döntsön újabb

szavazással. Ráfáel azonban a vezetőségi szavazás eredményének kihirdetése után szerencsét kívánt Cházáninak megválasztásához és kijelentette, hogy lemond a fellebbezés jogáról.

A párt hivatalosan csak miniszterként jelölte Cházánt, de nem nyilatkozik arról, hogy milyen

Ráfáel, mint Cházáni a versen-gés beszűntetését és teljes együttműködést ígerte és Cházáni hangsúlyozta, hogy az egész párt megbízottjának tekinti magát, de nem igényli a pártvezető címét, amelyet az elhunyt Sapira viselt. Az ülés végén Ráfáel és Cházáni, a fényképezőgépek kattogása közepette, átölték egymást (lásd ké-pünköt).

A szűkebb pártvezetőség tegnap este további ülésen tárgyalta a VNP három miniszteri tárcájának elosztását, illetőleg arról, hogy ez iránt milyen javaslatokat tesz a miniszterelnöknek. —

tárcáról van szó, mert Golda Méir miniszterelnöknek kizárólagos joga, hogy kiosssa a tárcákat a miniszterek között. Feltételezhető azonban, hogy a belügyminisztérium továbbra is a VNP kezében marad, mely hosszú évekig kezelte ezt a minisztériumot. Voltak olyan hírek, hogy Golda Méir szívesebben látta, ha dr. Joszef Burg, a VNP népjóléti minisztere venné át a belügyi tárcát, de a miniszterelnök tartózkodott minden nyilvános állásfoglalástól, mielőtt a párt megválasztotta jelöltjét.

A tegnapi választás után úgy

Valószínű, hogy Micháel Cházáni miniszterré való kinevezése után lemond Kneszet-mandátumáról és így a VNP választási listájának 12-ik helyén szereplő dr. Jehuda Rosenberg, a Bár Ilán egyetem docense kerül be a Kneszetbe. Cházáni eddig a közoktatásügyi minisztériumban alminiszteri rangot viselt. Levetésesnek tartják, hogy a párt Zevulun Hammet, a párt ifjú csoportjának vezetőjét jelöli majd erre a tisztségre, de az is lehet, hogy Goldschmid belügyi alminisztert is leváltják. — (Lásd cikkünknek a második oldalán.)

KÉT KATONÁNK ELESETT A CHERMONNÁL

További négy katona megsebesült a szabotőrökkel folytatott tűzharcban

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

Két katonánk életét vesztette egy tűzharcban, amely katonáink és egy szabotőrbanda között fejlődött ki a Chermontól keletre. Az összecsapásra szerdán este 9 órakor került sor, amikor a szabotőrök tűzet nyitott hadseregünk egyik állására. Ugyanekkor távolabbról aknavetőkkel is tüzeltek az állásra.
A kifejlődött tűzharcban elesett Pinchász Báskin (22) tizedes Tel-Avivból és Ráfáel Kohén (24) közkatona Jeruzsálemből. További négy katonánk megsebesült.
A hősi halottakat tegnap délután katonai pompával helyezték örök nyugalomra a kirját-sauli temető katonai részlegében.

MÁR ELHAGYTA A KORHÁZAT A NATANJAI ROBBANÁS KÉT SEBESULTJE

A harmadiknak a sebesülése is könnyű — Bét Hásitá kibuc autójában helyezték el a kis pokolgépet

Natanján széleskörű biztonsági intézkedéseket fogantatosítottak és a biztonsági közegek messze-ágazó kutatást folytatnak a tegnapi virradó éjjel történt merénylet tettesei után, eddig azonban még nincs hír eredményről.
A tegnapi virradó éjjel, röviddel 11 óra után egy Volkswagen kereskedelmi autóból elhelyezett pokolgép robbant a natanjai tengerpart közelében, a Jáhálom szállólóval szemben fekvő parkolóhelyen.
Dávid Schmerler alezredes, a Petach-Tikva—Natanja rendőrkörzet parancsnoka éjjel 2 órakor tartott sajtótájékoztatót elmondta, hogy a jelek szerint csak kis mennyiségű robbanóanyagot helyeztek el az autóból, amelyet Nir Guttmann, Bét Hásitá kibuc tagja este 7 órakor állított be a parkoló-terre, hogy részt vegyen egy közeli szállóban megtartott családi ünnepségen. A robbanástól három ember könnyen megsebesült, még pedig Reuvén Heuss 48 éves na-

tanjai lakos a hasán, 45 éves felesége a lábán, míg a 42 éves Lea Friedrich csupán karcolásokat szenvedett. Mindhármukat bevittek a chederai kórházba, ahonnan a két asszony tegnap már hazaküldték. Heuss sebesülése is könnyű jellegű.
A robbanás ereje szétroncsolta a Volkswagont, egy mellette álló másik magánautót és egy harmadik autónak a gumibroncsait pedig megrongálta. Szerencsés véletlennek köszönhető, hogy a rendkívül forgalmas sétányon nem tartózkodott több ember a robbanás pillanatában.
Schmerler alezredes felhasználta az alkalmat, hogy ismét nagyobb óvatosságra és éberségre hívja fel a nagyközönséget.
A robbanás színhelye környékén fekvő zsúfolt szállók vendégei, főleg a turisták, izgatottan tárgyalták meg a robbanásról elterjedt részleteket, de egyetlen vendég sem hagyta el a furdóvárost.

OLVASÓINKHOZ!

Mai mellékletünkben technikai tévedés folytán az egyik oldalt kétszer nyomtattuk és a regényoldal kimaradt. Ezért növeltük mai lapunk oldalszámát és az olvasó megkapja a regényfolytatást, valamint egy további oldalt is. Az olvasó elnézését kérjük, abban a reményben, hogy a további oldallal kárpótoljuk a technikai hibáért.

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy mai lapunk HÁROM RÉSZBŐL ÁLL!

A SZERKESZTŐSÉG

A PETACH-TIKVAI HOH TITKÁRA, VARGA PISTA és SOLA RIVKA ESKÜVŐJE ALKALMÁBÓL SOK SZERENCSET ÉS BOLDOGSÁGOT KIVÁNNAK a HOH tagjai és vezetősége

DRAGA SZÜLEIM BERKOVITS EDIT és BANDI Kolozsvár — Rison-Lecion 25-ik házassági évfordulójára sok szerencsét, boldogságot, jó egészséget kíván 120-ig lányuk ANITA és SIMON

ELADUNK Orlon hulladékot Szörme hulladékot (festett bárány) Lenyirt gyapjuszórt (bárányt) BEGED-OR, Migdál Háémek

KOLERAGYANUS ELŐFORDULÁS BÉCSBEN

Líbiában 17 ember betegedett meg — Védőoltásról szóló igazolást kérnek a Közel-Keletről érkezőktől Európában

Kairó. (Reuter, IFP). — Egyiptom különrepülőgépen egymillió kolera elleni szérumot küldött Líbiába, ahol néhány ember megbetegedett. Tripoliban közölték, hogy a betegeket elkülönítették, de a hatóságok nem közlik az esetek számát. Jólérsülték úgy tudják, hogy 17 ember betegedett meg. Tripoliban sok ezer ember áll sorban 14 oltóállomás előtt.
A máltai hatóságok oltási igazolást kérnek az Észak-Afrikából érkező utasoktól.
Közép-Európában az első eset Bécsből jelentik. Egy 11 éves

ausztriai fiú, aki romániai utazásról tért haza, ahol néhány napot töltött a Fekete-tenger partján, szerdán délután kórházba került Bécsben, mert az orvosok kolera-gyanúnak találták.
A római repülőterén a hatóságok megszigorították a Szovjetunióból, Szíriából és Libanonból érkező utasok ellenőrzését. A jugoszláv hatóságok csak védőoltást igazoló irat felmutatása után engedték meg az utasok leszállását a következő országokból: Irák, Perzsa, Izrael, Jordánia, Kuveit, Líbanon, Egyiptom és Szíria.

A megboldogult KALLUS SAMU (Samu bácsi) 77 emlékére felesége, Kallus Szerén tórád adományozott, amelynek avatását augusztus 25-én, kedden este 6 órakor tartják a choloni Rascso B-ben lévő „Bét-Él” templomban. A tóra-avatás után „Szendát Micvá” és a megboldogult emlékének méltatása. — Összes ismerőseit és tisztelőit meghívjuk. Özvegye: Szeréna

Az Egyesült Államok tájékoztatta Egyiptomot az Izraelnek adott válaszáról

A New York Times szerint Izrael elektronikus felszerelést kap a szovjet rakéták elleni védelemre — Egyiptom izraeli befolyásnak tulajdonítja a szerdai amerikai nyilatkozatot

New York. (Reuter). — Joseph Sisco amerikai külügyi alminiszter szerdán este fogadta dr. Asraf Gorbál egyiptomi megbízottat, akivel közölte az izraeli panaszra adott amerikai válasz tartalmát. Hír szerint Sisco közölte az amerikai diplomatával, hogy Washington szívesen lát minden olyan egyiptomi lépést, amely elősegítene a rakétabázisok előretolása révén kialakult helyzet megjavítását. Sisco nem követelte az amerikai kormány nevében, hogy Egyiptom állítsa vissza az előző helyzetet a csatorna körzetében és nem is vádolta Egyiptomot a tűzszünet megszegésével.

A New York Times tegnap azt írta, hogy az amerikai kormány rövid idővel ezelőtt felajánlotta Izraelnek ultramodern elektronikus felszerelést szállítást, amelynek segítségével az izraeli légihaderő felveheti a küzdelmet a szov-

jet rakétákkal. A lap úgy tudja, hogy az amerikai kormány ezt nem kártérítésnek tekinti a tűzszünet megszegéséért és az elektronikus felszerelések szállítására vonatkozó tárgyalások jóval a jelenlegi konfliktus kirobbanása előtt megkezdődtek.

Kairó. (IFP). — „Izrael nyomára az Egyesült Államok közölte, hogy bizonyítékok vannak, amelyeket szerint Egyiptom előrevitte a légharító rakétákat” — írja az El Ahram. A lap felhívja a figyelmet Melvin Laird amerikai hadügyminiszter néhány nappal ezelőtti nyilatkozatára, amelyben azt állította, hogy az Egyesült Államok nem tudja megállapítani, hogy mikor történt a rakéták előretolása, tehát McCloskey külügyi szóvivő szerdai bejelentése nyilvánvalóan annak az erős nyomásnak az eredménye, amelyet Izrael az Egyesült

Államokra gyakorol ebben a kérdésben.

A lap reagál az izraeli vezérkari tiszt szerda esti sajtófogadására is, amelyen bemutatták a légharító rakétákról készített felvételeket. Az El Ahram említi a szerinte ugyancsak Tel-Avivból származó híreket, espedig, hogy Egyiptom a Szezi-csatorna mentén 21 rakétaüteget épített, 1100 tankot helyezett el az övezetben és további négy hadosztályt koncentrált oda.

A lap diplomáciai köröket idéz és arra a következtetésre jut, hogy „Izrael újabb Egyiptom elleni provokációs hadjárata két célt szolgál. Egyrészt meg akarja torpedózní Jarring küldetését, másrészt pedig Phantom és Skyhawk gépeknek akar kapni Amerikától.

A LÉGIHADERŐ VALASZOLT A BÉT SEÁN ELLENI KATJUSA-TÁMADÁSRA

Náchál Meszuára is lőttek — Senki sem sebesült meg — AZ ÚJ KELET KATONAI TUDOSÍTÓJÁTÓL —

Tegnap reggel fél hétkor jordániai területekről újabb támadást intéztek Bét Seán ellen Katjusa rakétáival. A becsapódó lövedékek könnyű kárt okoztak, de senki sem sebesült meg. Csapatunk azonnal ágyútüzzel válaszolt.

Röviddel a Bét Seán elleni támadás előtt az alsó Jordán-völgyben is lövöldöztek a terroristák, megpedig a nemrég létesült Náchál Meszuá települést vették célba. A lövedékek a település közelében csapódtak és se senki sem sebesült meg. Itt is válaszoltak a tüzelésre.

A légihaderő dél felé már megadta válaszá a terrorista támadásra és a Bét Seánal szemben fekvő jordániai területen támadta a szabotörök állásokat. A félórás támadás déli 12 órakor ért véget és valamennyi repülőgéppünk épségben tért vissza bázisára.

Ammanban a jordániai hadsereg szóvivője tegnap azt állította,

AZ AUSZTRÁLOK NYERTÉK A PÁROS VITORLÁZÓ VILÁGBAJNOKSÁGOT

Az eddigi világbajnok Cefánik Kármel és Lidia Lázárov az ötödik helyre kerültek

A 420-as típusú vitorlások világbajnoksági versenyének sorozata tegnap ért véget, amikor a kettős legénységű 420-asok versenyében az ausztráliai Gilder-Giles pár szerezte meg a világbajnoki címet. A két ausztráliai már az előző napon, az ötödik futamban biztosította a maga számára a világbajnokságot és így a tegnapi hatodik futamban a két ausztráliai nem is erőltette meg magát és az utolsók között végzett. Ez azonban már misem változtatott az eredményen.

A tegnapi hatodik futamban a francia Choquet-Arbona pár került első helyre. Mögöttük sorra futott be három izraeli hajó: Slomo Ezra — Arje Kriztál, El-

dad Bar-On — Dani Cánbár és Slomo Silo — Jehosua Burstein.

A hat futamból álló világbajnokság pontozásnak végeredményében az első helyet elfoglaló ausztráliai Gilder-Giles pár mögött, a francia Choquet-Arbona pár került második helyre, a harmadikra pedig az amerikai Campbell-Scala. Mögöttük a francia Demartial — Aubron pár végzett. Az eddigi világbajnok pár, Cefánik Kármel és Lidia Lázárov ötödik helyen végzett, honfitársaik A. Harel és a kis S. Bruckmann előtt. Levinék a hetedik, Kedárek a nyolca nyolcadik, Bár-On és Cánbár pedig a kilencedik helyet foglalták el.

A MIFÁL HÁPÁJISZ SORSOLÁSA

A Mifál Hápájisz tegnap, 34. sorolásán 100 ezer főtont nyertek: 002854 és 489891.
30 ezer főtont nyert: 099408.
10 ezer főtont nyertek: 044420 és 094423.
5 ezer főtont nyertek: 089833 370899 715195 799728.
Ezer főtont nyertek: 134574 096395 087019 010390 001375 358771 307277 305633 215838 204473 365199 542744 469084 44396 368434 726871 656877 629282 818067 570078.
Az alanti végződések sorsjegyszámok a következő nyerevényeket kapják:
500 főtont: 79934 74319 63691 57294 56600 44396 30995 15228 09935 04063 90220 83222.
200 főtont: 47731 41253 41203 33531 31006 29094 22439 21805 13349 12225 68244 85284 63489 61854 61801 61794 60387 57472 57081 50250 94768 81192 79501 76844 70061.
100 főtont: 9919 8459 7808 5388 1847 0011 40 főtont: 2950 2883 1603 1518 1423 1409 0671 0280 0246 0073 6363 5930 5912 4960 4924 3856 3348 3342 3217 3090 8942 9425 9347 9238 9192 8878 7740 7431 7291 6810.
Az 1-re végződő számok 3 főtontot kapnak.

Félmilliót adományoztak a petróleum-társaságok katonai mozi építésére Sziánban

Átadták a vezérkari főnöknek az első negyedmillióról szóló csekket

Az izraeli petróleumtársaságok tegnap a tel-avivi Petróleum Intézetben fogadást rendeztek Chájim Bár Lév tábornok vezérkari főnök tiszteletére és ünnepélyesen átnyújtották neki félmillió főtontnyi adományukat egy mozi építésére katonáink számára Sziánban.

Az adományt a Delek, Páz és Sonol petróleumtársaságok, valamint a haifai Petróleumfinomítók közösen szentelték erre a célra. Cvi Dinnein kereskedelmi és ipariügyi alminiszter, a Petróleum Intézet elnöke üdvözlő beszédében kiemelte, hogy szoros kapcsolat áll fenn a hadsereg és az izraeli petróleumtermelés között.

Emmanuel Ressin, a Delek társaság vezérigazgatója átnyújtott Bár-Lév tábornoknak egy 250 ezer főtontól szóló csekket, azzal, hogy abban a pillanatban, amint megkezdik az építkezést, rögtön átutalják a további 250 ezer főtont.

A vezérkari főnök a katonák nevében köszönetet mondott és kiemelte a színjárási mozi fontosságát, mert magának a hadseregnek nincs lehetősége, hogy ilyen módon gondoskodjék a katonák szórakoztatásáról.

Felejthetetlen drága férjem, nagybácsink, barátunk KALLUS SAMU (Samu bácsi) 77

második éves AZKARAJÁT augusztus 23-án, vasárnap d. u. 4 órakor tartjuk a Cholon-bát-jámi körzeti temetőben. Találkozás a temető bejáratánál.
Felesége: KALLUS SAMUNÉ Rochlitz Szerén és a család

Felejthetetlen drágánk MÁRKUSZ DEZSŐ (Dagi) 77

Marosvásárhely — Tveria liit ELSŐEVES AZKARAJÁT 1970 aug. 24-én, hétfőn d. u. 4 órakor tartjuk a Tveria-liiti temetőben. Találkozás a temető kapujánál.

Megboldogult nővérem IZSÁK DVORA (Boris) 77

Bél — Rámot-Remez elsőéves AZKARAJÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT augusztus 30-án, d. u. 4.30-kor tartjuk a Haifa, Kármel-parti temetőben. Találkozás a főbejáratnál.
Öccse STERN JANCSI és családja

Felejthetetlen férjem, apám, nagyapánk, testvértünk, apósom LICHTSCHEIN SIMON 77

Királyhelme — Rámát-Gán SIRKÓAVATASÁT augusztus 25-én, kedden d. u. 16.30-kor tartjuk a körzeti temetőben, Cholon-Bát-Jám. Találkozás a főbejáratnál.
A CSALÁD

Vendég házak mosáv Meronban

A jó ízléssel rendelkezőknek vendég házak (cottage), amelyekben:
az emeleten — hálószoba 4 ágygal, lent — szalon duplazáppával, családi étkezősarok, frizsider, kitchenet (2 mosogatóval, edények nélkül természetesen), gáz-tűzhely, kis szoba és mellékhelyiségek.
Még korlátozott számú ház szeptemberre és októberre, leszállított áron.
Helyrendelés a vendég házak vezetőségénél, Méron, levélben, vagy telefonon: 067-39361 vagy Eli Meroni igazgatónál, telefon 067-39360.
A községben van a mosáv corchaniája, ahol minden beszerezhető.
A mosávban elegáns étterem is.

CSAK 99.- IL. KESZPENZ és még ma hához szállítjuk a televízió készüléket
A fennmaradó összeg előnyös részletre a szokásos bankkammattal.
KAV-OR — S. HAIMOVICI
T. A., Allenby 109., tel. 613245.

FONTOS TUDNIVALÓ ÚJ OLÉ RÉSZERE!
Használja ki a jogát és vásároljon vámmentes árut! Ajánlok világmárkás háztartási cikkeket!

E havi sláger: televízió modell 1971 Schaub-Lorenz 1050
Díolen függöny és szőnyegek — egész új minták! Új butorok.
10 nap alatt szállítok garanciával!
Ajándék minden vevőnek e hónapban látogasson meg, minden kötelezettség nélkül.

TELEFUNKEN
GRUNDIG
Westinghouse
Blaupunkt
Dual
Kenwood
SABA

Nyitva: Vas. kedd, csüt. 8.30-18
hétf. szer. pént. 8.30-14.
S. FARKAS
Tel-Aviv, Derech Petách-Tikva 9, első emelet
Telefon: 62 12 72 (AMPA-val szemben)

SUBARU AUTO
Fiókirodák:
JERUZSÁLEM, Rh. Hasoreg 2. (Gad épület), 16-tól 19-ig. Tel. 57914.
HAIFA: Amiron, Hameginim 53, tel. 530671
ASDOD, Rh. Kibutz Galujot 1, (Városháza).

PAN LON

ÉPÍT 48 HÁZAT 1033 LAKÁST 6 VÁROSBAN

LUXUSLAKÁSOK MINDEN NAGYSÁGBAN
A LEGKÖZPONTIBB ÉS LEGEXKLUZÍVABB HELYEKEN
Magántelek • Szabott, nem változó árak • Kedvező fizetési feltételek
Rögzítésmentes jelzalogkölcson

Az építkezés minősége híressé tette a „Pan-Lon” céget az egész országban.
korlátozott számú tüzlehelységek Bát-Jám és Bné-Brák központi helyein.

ÜZLETEK
22 ÚJ KELET 1970. VIII. 21

- TEL-AVIVBAN** ELADÁSI IRODA: IBN GVIROL 148
- CHOLONBAN** ELADÁSI IRODA: SENKÁR 47
- BÁT-JÁMBAN** ELADÁSI IRODA: ROTHSCHILD 34
- BNE-BRÁKBAN** ELADÁSI IRODA: RABBI AKIBA 85
- RÁMÁT-GÁNBAN** ELADÁSI IRODA: HERZL 59
- JERUZSÁLEMBEN** rövidesen megnyílik az iroda

Tegnap számunkban sajnálatos tévedés folytán kiléscsere történt, Jicchák Rábin washingtoni nagykövetség az újságírókkal folytatott beszélgetéséről készült kép helyett Machmud Riad egyiptomi külügyminiszter és az UNO megfigyelők új parancsnoka, Enzio Sillasvuo képe került a lapba. A fenti képen a nagykövettől jobbra Amnon Barzilaj, a Rádió hangos híradójának munkatársa, — Barzilay István fia nyújtja a mikrofont a nagykövetnek.

Felejthetetlen férjem
Simsovits Menachem Mendi 77
Gán-Jávne — Kolozsvár — Hidalmás
elhunytának elsőéves
ÁZKARAJÁT
augusztus 23-án, vasárnap d. u. 4 órakor tartjuk a gán-jávnei temetőben.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Mindazoknak, akik drága férjem, édesapám, a nagy család örök istápolója
SEEMAN GÉZA 77
elhunytá feletti gyászunkat és fájaldmunkat szóban, vagy írásban enyhíteni igyekeztek — ezuton fejezzük ki hálás köszönetünket.
EDIT, RONIT ÉS A CSALÁD

Megboldogult édesanyánk, anyósunk, nagyanyánk
GRÜNFIELD BERTA 77
Arad — Ásdod
elhunytának slosimján
ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATASÁT
tartunk augusztus 23-án, vasárnap d. u. 4 órakor az ásdodi temetőben.
Autóbusz indul 4-kor a Rambam u. 750/1 sz. háztól.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen szeretett
MÁRTÁNK 77
Greco (Grünfeld) szül. Cziffer
slosimjának letelével, aug. 23-án, vasárnap d. u. 4.30 órakor tartunk a Haifa, Kármel-parti temetőben. Találkozás a bejáratnál.
Ezuton fejezzük ki köszönetünket mindazoknak, akik fájaldmunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek.
A CSALÁD

A HITACHDUT OLÉJ HUNGARIA KÖZLEMÉNYEI
A Jeruzsálemi (Pósta) TD"CG osztálya értesítette a titkárságot, hogy a következő kézbesítetlen leveleket a címzetek 30 napon belül átvehetik a következő címen: Miszrád Hádár, Liskát TD"CG, Jeruzsálem.
1. Dr. Weiner Jani, Holon 2. Zion Saul 128/3. 3. Uri Arzalyas, Nachlat Zadok 17. 4. Hasko Alexander, Bugrasov 87. 5. Füllák Moise, Hattikva 11. 6. Sillis Ervina / Somogyi Iana, Mapu 8. T. A. 7. Dávid Stern, Dávid Hámlech 4. T. A. 8. Dávid Mendelson, Bihik 57. Ramat Gan. 10. Grossmann Livia, Tásia 2/15. Arad. 11. Friedmann Sander, B. 13. 12. Grünfeld Helena, Hahisztdáru 2.

ÚJ KELET
ענות ימי בלתי מלחני בשפה ההונוית
העונות דרג מוטון
דוד שו
המזל אוי קלט ענות ימי בנים
תראו, ודו הונות 52. תר 831

ÖTVENEGYEDIK EKVOLYAM
שנת-התמישים וחתי

Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
Felelős szerkesztő: SCHÖN DEZSÓ
Kiadó: ÚJ KELET, ITON JOMI LTD.
TEL. AVIV, Harakevet 52, P.O.B. 831
Telefon: 30011

**A PÁROS
KISÁGOT**

Lidia Lázárov

Dani Cánbár és Jehosua Burstein. A párosból álló világbajnokságnak végeredményes helyet elfoglaló páros — Giles pár mögött — Choquet—Arbona második helyre, a harmadik az amerikai Campogöttük a francia szubron pár végzett, a párosok pár, Cefán-Lidia Lázárov ötödik, honfitársaik kis S. Bruckmann hatodik, Kedárek a hetedik, Bár-On és a kilencedik helyet

ésécsere történt. A párosokkal folytatott mérkőzésen, a párosok közötti jobb munkatársak, a párosok között.

di ל"ד

partjuk a CSALÁD

ל"ד

szóban, fejezzük

SALÁD

ásdodi ztől. SALÁD

órákor

a be-fájdal- L A D

ET

תורת המצוות

YAM

שנה

PIZELLA

DEZSŐ LTD. D.B. 831

IZRÁELI HÉTKÖZNAPOK

Jobb mint a leértékelés

Nem lesz könnyű elviselni az új adóterheket, amelyeket a héten vetettek ki ránk, mert hiszen már eddig is úgy hittük, hogy nem bírnak ki többet, mint amennyire a rendes költségvetés kötelezett. Most apránként érezzük majd meg: a tojás, a sajt, a cigaretták, hogy negyedik éve tart a hatnapos háború.

A tüszünet helyreállítása után újra felülvizsgálták a katonai költségvetést és megállapították, hogy azzal, hogy az ágyuk egyidőre elhallgattak a Suez csatornánál, nem csökkent a katonai kiadások. A bombák nem robbannak, a lövedékek nem süvöltenek, de a kiadások mégis fennmaradnak.

Nem volt más hátra, mint újra a lakossághoz fordulni: vállaljon további terheket a béke kivívása érdekében. S a polgár nem is tehet egyebet, minthogy fizet. Az új terhek kivételével utántöltött már néhány nap, amikor a sorokat írtuk és elégtétellel kellett megállapítanunk, hogy a lakosság fejelemzetten fogadta az intézkedéseket. A kereskedők nem sórtolták feljebb az árakat, mint amennyire az új illetékek felvitték, a Híztádrut vezetői úgy nyilatkoztak, hogy fenntartják a bérek szilárdságát, legalábbis 1971 elejéig és bár a gyáriparosok körében izgalom és felzúdulás volt érezhető, vezetőik fejelemzetten fogadta az új helyzetben is igyekezni kell a csomagügylet betartására.

A kisemberek panaszaí érthetőek, mert az izraeli család költségvetése 40-50 fonttal emelkedik havonta és ha a jövedelmek nem fokozódnak, úgy csak több munkával lehet majd fedezetet találni az új deficitre. De még mindig jobban jár az izraeli kis ember a közzétett adók emelésével, mintha a kincstár a font leértékelésével próbálta volna meg a problémákat megoldani.

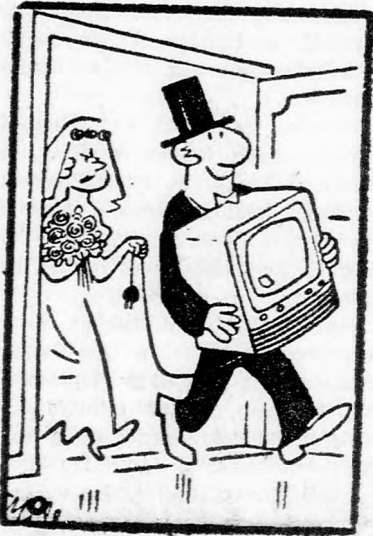
Az importcikkek vámjainak emelése mindenképpen indokolt intézkedés volt. Gyönyörű látvány ugyan a sok zsufolt kirakat, remek dolog olasz cipőben járni és az is igaz, hogy a francia konyak jobb, mint az izraeli brandy, de egy harcban álló ország polgárai megelégedhetnek a hazai cipővel és brandyval. Ha pedig valakinek sok a pénze és mégis a drágább holmit keresi, fizesse meg az emelt vámost érte.

Az importcikkek utáni vám 20 százaléknak emelésével egyidőben a kormány ugyanilyen arányban emelte az export-prémiumot, amivel lehetővé teszi, hogy több izraeli árut vigyünk ki és több devizát kapjunk érte.

Még azok a pesszimista professorok is, akik csak a leértékelésben látták megoldhatónak az izraeli fizetési mérleg nehézségeit, helyesléssel fogadták ezt az intézkedést.

Sajánlatos azonban, hogy újabb terheket ró például a külföldre utazókra. A pénzügyminiszter elpanaszolta nemrég, hogy az izraeli polgár nem akar szerény életmódot folytatni, sokat költ és sokat utazik külföldre. Az idén negyedmillió ember hagyta el az országot, hogy külföldön töltse nyári szabadságát — s közben a dollárok millióit költik el. Ez igaz ugyan, csak azt nem értjük, miért van rajta panaszolnivaló. Izraelnek előrangú érdeke a nemzetközi turisztika fokozódása, hiszen az idegenforgalomból ered a kincstár egyik legfontosabb devizaforrása. Külföldi turistákat váró ország polgáraitól nem szabad roszszenvenni, hogy ők maguk is külföldre igyekeznek, ha van rá idejük és van rá pénzük.

Az utazási adó emelése azért is igazságtalan, mert természetesen azokat a rétegeket sújtja, amelyeket az emelés megakadályoz a külföldi utazásban. A nagy jövedelmű polgárnak

nem játszik szerepet, hogy négy vagy hat-hetes külföldi tartózkodási költségei további 200 fonttal megrágnak, de a kisember, akinek a zsebéből nem futja csak egy ciprusi vagy más közeli kirándulás, kénytelen lemondani róla. Nem állítjuk, hogy ez nemzeti szerencsétlenség, sőt előnye is van, mert minél több pogár marad itthon, annál kevesebb dollárt kell kiutalni a részére, azaz a kincstár dollártartalékai nem csökkennek.

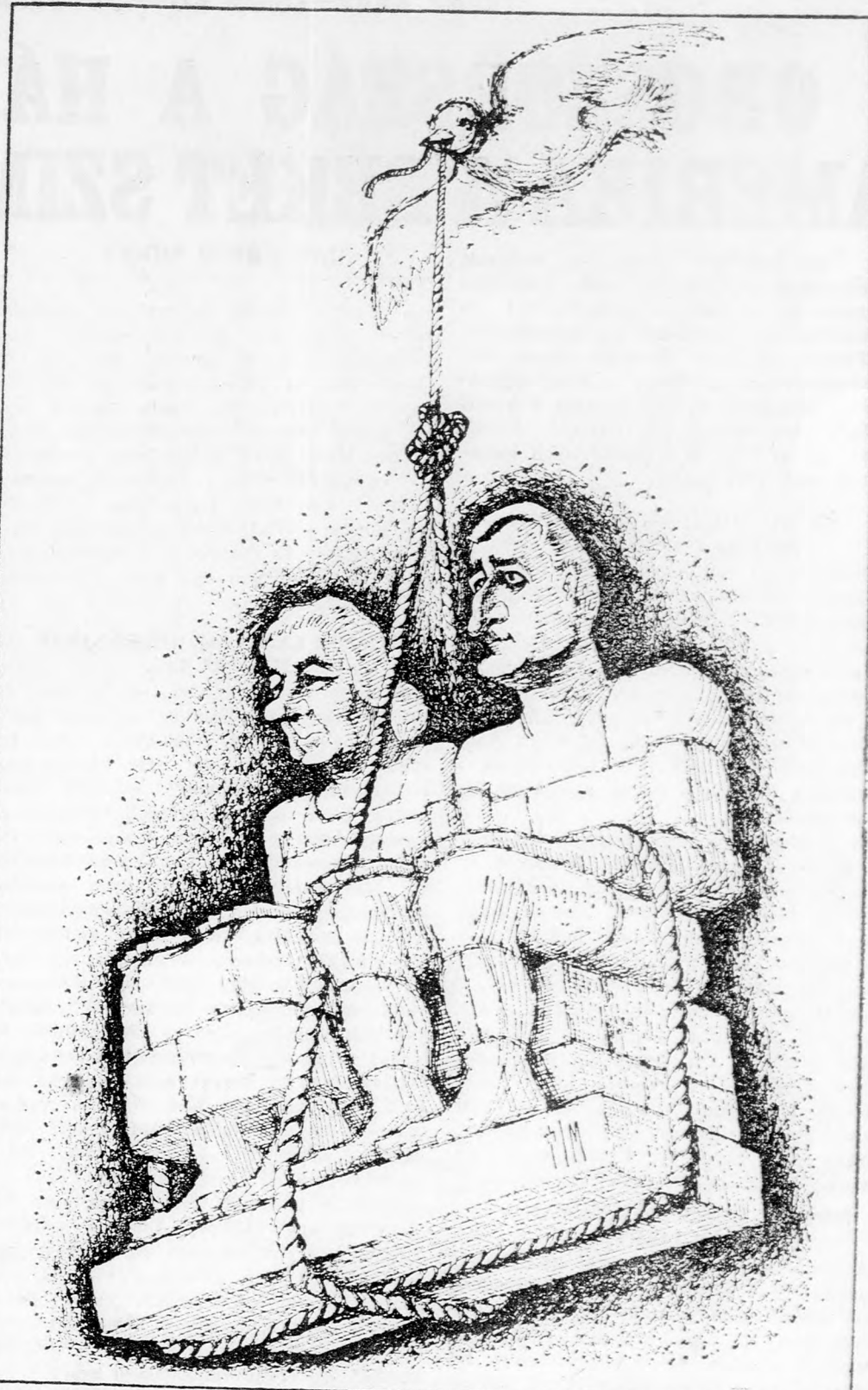
Más országokban, amelyek devizahánylyal küzdenek, nem az utazási illetékeket emelik, hanem a devizakiutalást csökkentik. Így tettek a gazdag Angliában, amelyek polgárai több mint egy esztendőn keresztül maximum 50 fontsterlinget vihettek ki magukkal külföldre. Ez kevesebb, mint a 250 dollár, amennyit ma minden izraeli polgár felvehet, ha külföldre utazik. A közeli hetek fogják megmutatni, hogy az utazási illeték emelése beváltja-e a hozzáfűzött reményeket. Nem hisszük, hogy a kincstár sokat nyer vele.

Az autók, tévé készülékek, más elektromos készülékek vámjainak emelése sem kecsesget nagy eredménnyel. Az elmúlt hónapokban közzétett statisztikák azt mutatták, hogy az autók és tévé vásárlások lényegesen csökkentek a rendes költségvetési terhek következtében. Nyilvánvaló, hogy az újabb vámmelések csak elmélyítik a vásárlás leányulását, tehát nehezen hihető, hogy a vámmelés komoly többletet jelentene az államkasszáknak.

Tételezzük fel azonban mégis, hogy az új illetékek és majd a Kneszet rendkívüli ülésén megszavazásra kerülő néhány közzétett adó elegendő lesz ahhoz, hogy a pótköltségvetést egyensúlyba hozza, a további 250 millió dollár külföldi kölcsönnel együtt, amelyek a kifizetését Pinchasz Szápir pénzügyminiszter szavai szerint a jövő nemzedékekre hárít a kincstár. A leértékelésnél bizonyára jobb ez a szükségmegoldás is.

A legfontosabb azonban az, hogy az állam, a Híztádrut és a munkaadók szervezetei fenntartják a nemzetgazdaság szilárdságát a megváltozott körülmények között is. A dolgozó rétegeket a drágasági pótlékkal nemigen elégíthetik ki, annál kevésbé, mert az csak az év végén lesz esedékes és addig a kisjvedelmű családoknak havi 40-50 fonttal csökkenteniük kell háztartási büdzséjüket. A legalacsonyabb fizetési osztályokba tartozó dolgozókat a Társadalombiztosító Intézet igyekszik majd kárpótolni és erre a célra egyelőre 30 millió font áll rendelkezésre.

Az ország népe tudja, milyen nehéz időköt él át Izrael állama és a mult azt mutatta, hogy képes érte áldozatokat hozni. Az Ég adja, hogy ennél több áldozatot ne kívánjanak tőle.

TIM KARIKATURAJA A PARIZSI „L'EXPRESS”-BEN: („NEHÉZ SÜLY")

Veszélyben a fenegyerek

Irta: KISHONT FERENC

Az algiri kormány jegyzéke U Tanthoz, amely eltilti „a nemzetközi törvények Izrael által történt durva és szándékos megsértését” ez a dokumentum kétségkívül megérdemli a zsüri nagydíját. Azonban a legmegdöbbentőbb az egész ügyben, hogy a két letartóztatott algiri uriember elejétől fogva tudta, hogy Luddra repül, de bíztak abban, mint mondták, hogy „az izraeliek nem fognak semmit se csinálni ellenük”.

Vagyis tudták jól, hogy mi, velük ellentétben, igazi gentlemanok vagyunk.

Ez látszólag egy komoly bók de valóságban a fegyverszünet egy tragikus következménye. Gentlemaneket sehol sem veszik komolyan, mintán nincs mit tartani fölük, a valóságban ez egy sértés a politikai világpiacban. Józan magatartásunk, önmegtartóztatásunk és a békefelhívás elfogadása következtében elvesztünk most valami nagyon fontosat, valamint, amelyért hosszú éveken át keményen dolgoztunk: makulátlan nevünket mint hisztérikus és kiszámíthatatlan nemzet. Arcunk verejtékével építettük ki képmásunkat, hogy mi nem vagyunk normálisak, felrobbantottuk e célból a beiruti repülőteret, elemeltünk radarállomásokat és norvég naszádokat, míg végülis elnyertük a világ elismerését, mint a Közelkelet fenegyereke, akikől állandóan tartani kell, mert nála soha sem lehet tudni, hogy mi lesz a következő lépése. Am most elveszítjük nemzetközi jóhírlünket, a népek rájönnek arra, hogy minden csak színház volt a részünkről, a valóságban mi is csak egy közönséges, békeszerető nép vagyunk, a fenegyerek megházasodott, letelepedett és gyerekeket nevel.

Bármennyire is furcsán hangzik, ez igen veszélyes.

Kit érdekel egy normális törpe? Ki tulajdonít fontosságot egy hivatalos, tényekkel és fényképekkel alátámasztott jegyzéknek a szovjet rakétákkal való előretolással? Ez az egész? — mondja a világ. — Tiltakozás, semmi több? És valóban, mi a helyzet: Dáján annyira tart az oroszoktól, hogy ez már szinte elismerésnek számít, Goida átmelegalambba, Ezer Weizman pedig visszatért a gyorsjáratához. Ez nem annyit jelent, hogy vezetőink határozatait helytelenek volnának, csak hol van, kecsésökölöm, a kötelező hisztéria, melyet a világ elvár minden nemzetűtől, ha azt akarja, hogy komolyan vegyék?

Kétségtelen, hogy minden vágyunk a béke, de miért kell gyengeségünket a világ előtt feltárni? Eppen ellenkezőleg, azt a benyomást kell keltenünk, hogy alig várjuk a fegyverszünet végét, aztán hajlandók vagyunk megküzdeni az egész világgal, miután mi nem vagyunk normálisak.

— Rendben van — közli majd velünk nagy tengerentúli testvérünk — nem kaptok tőlem sem fegyvert, sem segítséget.

— Gombház — így mi — hátrakötött jobb-kézrel faszítottat csinálunk az arabokból és az oroszokból együtt! ...

Es harsogó kacajjal bevágjuk magunk mögött az ajtót és csak a folyosón, a fordulónál dőlünk neki nehezett lélegezve a falnak, tele félelemmel. Mert ez a lényeg manapság: nem szabad józan és logikus magatartást tanusítani, gentlemannek lenni igen veszélyes. Isten ments, hogy a Nixon elnök által dédelgetett „csendes többséghez” tartozunk, még Amerikában sincs nekik semmi befolyásuk. Sokkal eredményesebb a hangos kisebbség, legyünk hát hippik, vagy indiánok, az Új Jobb-oldal. Ha kell, foszfátbombát dobunk Kairóra, mi gyártjuk a kolerát, nem vagyunk mi kérem normálisak ...

Csak jó fiúk ne legyünk, az Isten szerelmére, jó családapák. Legyünk fenegyerek. A család, a gyerekek és a béke érdekében.

BÖLCS MONDÁSOK

Az angolok és amerikaiak közeli rokonok, akiket a közös nyelv alapján lehet megkülönböztetni egymástól.

Mikes György

A szerencse több hibánktól szabadít meg, mint a józanosság.

La Rochefoucauld

A szemrehányás csak ront az embereken.

Seneca

A sziv jobban hajlik a jóra magától, mint mások unszolására.

Goethe

Az életben nem lehet tisztán keresztülhaladni. Néha azonban lehet mosakodni s tulajdonképpen ez volna a legfőbb cél.

Bosshart

Aki nagyot hibázik, az a javulás nagy lehetőségeit hordja magában.

Morgenstern

Jól tudod, nem szenvedhetem, ha idős emberek azt mondják: „Már túl öreg vagyok ahhoz, hogy megjavuljak”. Inkább elviselem, ha ifjabbak mondják: „Még túl fiatal vagyok ahhoz, hogy megjavuljak”.

Madame de Sévigné

ÓSI ZSIDÓ TELEPÜLÉS MERON MELLETT?

Irta: GÁLILI G. ERVIN

Lehetséges, hogy a Meron mellett a mult hónapban megkezdett ásások fényt derítesmeretlen korszakra és annak kultúrájára.

A napokban részletes magyarázattal szolgált a sajtó képviselőinek Robert Bull professor, a hetven tagú amerikai archeológiai csoport vezetője, valamint Erich Meyer professor, az ásatási munkálatok igazgatója.

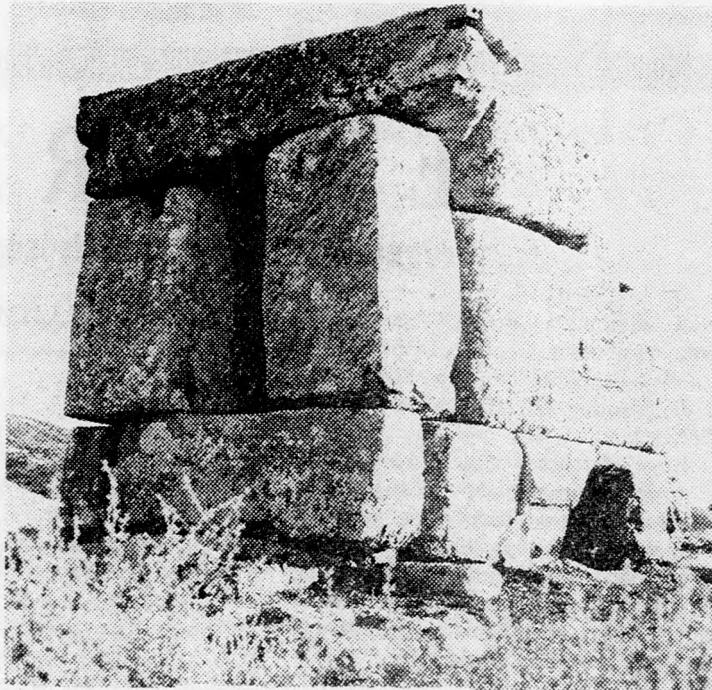
korabeli harci szerszámok voltak. Ezideig csak a talált pénzérmékről állapították meg teljes bizonyossággal, hogy Chasmonaeus Jonátán idején verték azokat. Bull professor véleménye szerint még korai lenne annak megállapítása, igaza volt-e a néhai Klein professzornak, aki ezt a helyet a második Szentély-korabeli Tekoa-város-

pedig a kohániták sírjához ne nyuljanak s tartózkodjanak emberi csontok érintésétől.

A jelenlegi ásatási szezonon kívül, mely a közeljövőben befejeződik, még legalább három további szezonra lesz szükség, hogy teljes fényt derítsenek a kiasott s még kiásandó helység múltjára vonatkozólag. Az ásatási évad nyáron van, amikor az egyetemeken szünetel a tanítás. Minden szezon, 30 ezer dollárba kerül — mondta Bull pro-

Chirbet Semá-i ásások

Sámáj menyének sírja

Az eddig kiásott leletek között a legfontosabb az a három, egyenként 90 cm. átmérőjű és két tónna súlyú oszlop, melyet az egyik négyszögletű háztól két és fél méterre ástak ki. Lehetséges, hogy zsinagoga, de éppen úgy lehetséges, hogy egy korai keresztény templom maradványai ezek. Pontosan még nem lehet megállapítani. Nagyban megnehezíti az azonosítást, hogy az épületmaradványok nem Jeruzsálem felé fordultnak ahogyan az az ercc-jiszraeli zsinagógák építkezésénél mindig szokásos volt. A kiásott mozaikok pontos korát sem sikerült még megállapítani és homály fedi egyelőre az itt talált fegyverek keletkezésének idejét is.

Mose Ben Ari, a római kor archeológiai leleteinek restaurátora a közeli napokban kezdi meg a törött fegyverek összeállítását és amikor a hatalmas mennyiségű roncsból sikerül összeállítani egy-két teljes darabot, megállapítható lesz koruk. Lehetséges, hogy azok római, bizánci, esetleg arab

ként jelölték meg. Feltevések szerint Rabbi Simon Bár-Jocháj a nagy tanaita itt tanította Rabbi Jehuda Hánásit, a Szanhedrin elnökét és a Misna szerzőjét.

Magát az ásások színhelyét „Chirbet Semá”-nak hívják, Sámáj menyéről kapta nevét, akit itt temettek el a legenda szerint. Egyébként ennél a sírnál volt nemrégiben Amrárn Blau rabbi, a Neturé Kártá vezére is, miután úgy értesült, hogy a sírt megtalálták, illetőleg emberi csontokhoz értek. Miután megmagyarázták neki, mindössze az történt, hogy a sír alsó részén lévő nyitott hézagon keresztül kecskék másztak a sírboltba, — minden további vita nélkül elment.

Ottlétünk jött a helyszínen Dov Perla rabbi is, a vallásügyi minisztérium szent-helyekkel foglalkozó osztályának vezetője, aki közölte, hogy minisztériuma nem ellenzi a jelenlegi archeológiai munkálatokat, csupán azt kéri, hogy sem Sámáj menyé, sem

professor. Az archeológus csoportban a professzorokon kívül különböző amerikai egyetem diákjai vesznek részt. Nagy részük nem zsidó.

Egyébként a nyakukban keresztet viselő diákok és diáklányok, akik a meroni „cot-tage”-okban laknak és a közös ebédlőteremben étkeznek, mindenben igazodnak Meron vallásos mosáv lakóihoz.

Nemcsak, hogy a tisa bőavot megelőző kilenc napon megelégedtek a hus nélküli ebéddel, hanem, amint azt nekünk Meroni Eli, a meroni nyaralófalú vezetője elmondotta, a szombaton utazni akaró keresztény ifjak a falun kívül állítják le autójukat, akik pedig a mosávon maradnak sábotól, kipával a fejükön kísérik el szédő legényeket a templomba. Ugy szombaton, mint vasárnap szünetelnek az ásatási munkálatok. Kellemes volt meglátni vallási türelmetlenségben szenvedő világunk közepette a meroni ebédlőterem toleráns hangulatát.

OROSZORSZÁG A HÁBORUT - AMERIKA A BÉKÉT SZIMBOLIZÁLJA

Nem kétséges, hogy a mostani amerikai békeakció első fordulója nem-várt eredményt mutathat fel, a közelkeleti konfliktus felszámolására.

AZ AMERIKAI ÉS AZ OROSZ POLITIKA METÓDUSA

Hiszen a mi esetünkben többszáz oldalról ugyanannyi veszélynek van kitéve a zsenye kezdeményezés, amely egykor - ki tudja mikor? - a zsidó-arab béke néven kerülhet rá a jelenkor történelmének a főlansáira.

Az a körülmény pedig, hogy a már említett kezdeményezés átment az amerikaiak kezébe, feltehető, és ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a vonatkozó lépések magának a Szovjetnek az előzetes hozzájárulása nélkül történtek. De lehet, egyesek felkérésére.

MINDEN MIERTNEK MEGVAN A MAGA AZERTJE

A demokrácia teljes hiánya, ami áb ovó kétségessé teszi a közvélemény szabad akaratából adódó állásfoglalását az államhatalmi kérdésekben, a legelképzettebb szituációkat teremtheti a városi csőkdobalásban.

Tegyük csak vizsgálat tárgyává a Szovjet nemzetközi helyzetét. Az első és legfontosabb tényező, hogy Oroszország az atomtíkok birtokában van. Ez a körülmény komoly megfontolásra készteti Amerikát minden elhatározásának pillanatában.

A SÁRGA VESZÉDELMEM OROSZ MEGVILÁGÍTÁSBAN

A világhatalmi sakkjátszma Amerikán és Oroszországon kívül egyre erősebb faktorként tör elő a vörös Kína. Nem lehet kiszámítani, hogy 5-10 év kelle- ahhoz, hogy az Oroszországgal éltre-halálra vetélkedő Kína, a triumvirátusban egyenlő félként lépjen elő. Moszkvában mindent elkövetnek, hogy az amerikaiakat rá lehessen venni szövetségre.

Hiszen ilyen módon éppen az elsőszámu városi diktatura, Oroszország segítségével szabadulhatna a világ a most fejlődésben levő második számu zsarnoki városi hatalomtól, amely nem sok jut ígér. A demokráciák és ezek keretében Amerika számára.

AMI MEG- MEGFEKEZHETI MOSZKVA HÁBORUS KALANDJAIT

Ezzel a Kína ellen esetleg létrehozandó orosz-amerikai szövetség kapcsolatban az egyik neves amerikai politikus figyelmenremelő és tanulságos következtetést vont le. - A szabad világnak - mondotta - nem volna sok haszna abból, ha Amerika Oroszország oldalán fellépne Kína ellen.

Irta: FRIED MIKSA

Ezután viszont cseppet sem kívánatos helyzet állana elő. A világ, nyilván, megszabadulna a vörös Kínától. Igen ám, de Oroszország is megszabadulna a legveszélyesebb vetélytársától, amely ezideig nem egy hódító háborus kalandtól tartotta vissza.

HA SOR KERÜL AZ OROSZ-KINAI HÁBORURÁ...

Kína leterítése után, - folytatta lélegzetelállító fejtetést az amerikai politikus - Oroszország előbb-utóbb újból felépül. Most aztán már nem kétséges, hogy a háborus „felkiállapotra” beállított Oroszország, Kína után, az egyedül vetélkedő ellenséget Amerikában látja. A Kína sárkánytól teljesen mentesülve, felkészülne az Amerikával való leszámolásra.

Ezzel szemben, - emelte fel hangját - számolni lehet azzal, hogy Kína nem várat magára sokáig. Előbb-utóbb harcba száll Oroszország ellen, a kommunista világban kivívandó hegemoniáért. De az sincs kizárva, hogy a Szovjet nem várja be, míg Kína eljut az általa nem-kívánatos pieszdatúra és a hiábavaló próbálkozások után, Amerika nélkül is, - egyedül veszi fel a küzdelmet a kínai vörös sárkánnyal.

Ebben a mammut vérengzésben, nem kétséges, az egyik alámerül, míg a másik, a győztes is erejét veszítve, sokáig, vagy egyáltalán nem mer a szabad világgal újulni. Illetőleg Amerikának és a szabad világnak meg lesz adva a soha többé vissza nem térő nagy alkalom - a garázdálkodó kalandorokat árthatatlanná tenni.

A HARCIAZÓ OROSZOK, A BÉKULÉKENY AMERIKAÉK ÉS AZ ISRAEL

Ha ebbe a gondolatkörbe állítjuk be a közelkeleti tragédiát, az arab-zsidó háborus konfliktust, sok mindenre kaphatunk magyarázatot és utbaigazítást. Mi, a létünkért és önállóságunkért viaskodó kis nép, senkiors kétségbeesés és még többször érthetetlenül állunk a világ előtt és hitetlenül tekintünk át az óceánon - Amerika felé. Kérdezük a felvilágosult emberiségtől: - Nem látjátok, milyen gigantikus küzdelembe kényszerítettünk bele? Miért nem álltok mögénk? Hiszen a Földközi-tenger déli pereme, Dél-Európa addig érezheti magát biztonságban, amíg a kis Izrael helyt tud állani - a nála százszorta nagyobb ellenség-gel szemben.

A népek, de különösen a nagyhatalmak, jóllakottan és a maguk érdekeinek megfelelően szabják meg politikai irányjukat. Ebből kifolyóan magától adódik a tragikus tanulság. Amennyire Oroszország minden áron az elnyomatásban és a háboruskodásban látja a maga világhódító uralma problémáinak a megoldását, Amerika az ellenkező pólushon, tétozvava, ingadozva keresi az utat, - a mi esetünkben, a Közelkeleten, a békes kibontakozáshoz. Emiatt Washington a védnöksége alá kerülő kis népektől a legtöbbször, a teherbíróképességükön erősen tulmenő áldozatokat követel. A kis Izraelen a sor, hogy most újból közelebbi vonatkozásba kerüljön ezzel az amerikai koncepcióval.

A HÁBORUS SZAKADÉK PEREMÉN

Azóta, hogy pár héttel ezelőtt felröppent a második amerikai béketerelv, mind valószínűbb, hogy emögött Oroszország és Amerika között létrejött messzemenny, globális nagyhatalmi megegyezés húzódik meg. Ugy látszik, hogy Amerika mindent el akar követni, hogy Oroszországot presztiszvesztés nélkül kisegítse, a már három éve tartó közkeleti szorultságából. A helyzet ugyanis a Szezei-Csatorna vonalán nagyon forró lett. Abban az idejében, hogy kiemeljük Nászsert a már közelről fenyegető, menthetetlen bukás tragédiájából, az oroszok mind mélyebbre bocsátkoztak bele az arab-zsidó párviadalba.

Mert akármennyire nem akarhattak a maguk részéről tényleges, hamisíthatatlan háborút, már ott tartottak, hogy repülők ösztéitközték az izraeliekkel. Hősi halottak és repülővesztéseik voltak. Szóval: sodortak feltartóztatatlanul a háboru szakadáka felé. Talán már csak napok kérdése volt, hogy letagadhatatlan harci félként belekapcsolódnának a közelkeleti konfliktusba. Ekör hangzott el Nixon emlékezetes inteme, amely láthatóan, újból és utolsó meggondolásra készítette a Szovjetet.

A KÖZELKELETI BÉKE ES A VILÁG-PROBLÉMAK

A háborúra ugrásra készen álló Oroszország hajlott az amerikai béke-koncepciójára. Magáévá tette Rogegers második kiadású, az elsőhöz hasonló kézzeltívő projektumát. A többi aztán a nagyhatalmak ütemére pergett. Oroszország megdolgozta Nászsert és Amerika, mi tülés, mi tagadás, kezésbe vette Izraéit. Ez tehát a háttérre mindannak, aminek közel három hete szem és futtanui, illetőleg szenvedő hősei vagyunk.

Ezeknek az eseményeknek a jegyében hajlottak a jászóra az egyiptomiak és az izraeliek. Ez viszont újlag is azt bizonyítja, amíg a nagyhatalmak nem voltak érdekelve a közelkeleti tüzbeszűntetésben, ropogtak a fegyverek és hullottak a hősi halottak. Amint azonban megfordult a kocka, valamint Moszkvában és Washingtonban más perspektívák szemszögéből kezdték megíteni a helyzetet, a földnek ezen a puskaporos területén is, szinte parancsszóra elnémultak a fegyverek. Utólag kiderül: vajon átnemeti, avagy tartós nyugalmi, esetleg béke állapotot van-e szó?

Ha pedig itt tartunk, jegezzük talán meg, a közkeleti konfliktus szempontjából, a teljesen „közömbösnek” látszó eseményt. A napokban Moszkvában parafált Nyugat-Németország és a Szovjet között létrejött meg-nem-támadási egyezményt. Nyilvánvaló, hogy ez az aktus az amerikaiak cözetes hozzájárulásával történehet. Ha viszont megtörtént, nem kétséges, hogy ez is egyik láncszeme annak az építménynek, amelybe beletartózik a Közelkelet és talán egész rövid időn belül bele lesz illesztve a Földközi-tenger cöfifikálása is. Egyzóval: Vietnam, Kambódia és a többi.

A NEGY CIKKELY ÉS AZ ÖTÖDİK...

A jelekből ítélve az arab-zsidó békére vonatkozó Rogers-terv több átfogó problémára igyekszik közvetlenül és közvetve megoldást keresni. Az első: az arab-zsidó konfliktus felszámolása. Persze, ma nehéz jóslatokba bocsátkozni, hogy eljut-e az idevatkozó béke-gondolat a teljes megvalósítás stádiumába. A második: Amerika kiegészítette Oroszországot a Közelkeleten kompiált helyzetéből. Rajta mulik egyedül, hogy ezután presztiszvesztés nélkül kibszadítsa magát a háborus beavatkozásá hinarából. A harmadik: Amerika az önmaga dilemmaóján is felülkerekedett. Bizzik benne, hogy az előlátott új adottságok közepette, nem juthat olyan állapotba, hogy a közkeleti konfliktus miatt elkerülhetetlenül váljkék a számára, a Szovjettel való ösz-szeitközés.

A negyedik: nos igen, a negyedik - Oroszországot megnyugtatni és egyben biztosítani afelől, hogy a német-orosz egyezmény és a közkeleti helyzet pacifikálása révén, szabadabbá vált az ut a számára az összes kínai csapás kivédésére. Beleszámlíva esetleges orosz-kínai háborus konfliktust. Ide tartozik a megállapodásnak az a fejezete és ez az ötödik cikkely, amely tehermentesítheti Amerikát a vietnámi tragédia további következményeitől.

Igy került be a kis Izrael a nagy, nemzetközi drámák forrponjtjának a centrumába. Igy kerülünk közelebbi kontaktusba az oroszok világhódító harcigepezetével. Végül most ismerkedünk az amerikai béketerveksek Izraelre vonatkozó következményeivel.

Ha pedig ezután valaki még feltételiz, hogy könnyű izraelinek és zsidóknak lenni - alaposan téved...
★
Igy került be a kis Izrael a nagy, nemzetközi drámák forrponjtjának a centrumába. Igy kerülünk közelebbi kontaktusba az oroszok világhódító harcigepezetével. Végül most ismerkedünk az amerikai béketerveksek Izraelre vonatkozó következményeivel.

Bét-Seàn és egyes professzorok

Irta: KARMEL JOCHANAN

Bét-Seàn nem a legkellémesebb lakóhely Izraelben. Ez nemcsak ma igaz, de akkor sem volt irigylésre méltó, amikor különösebb biztonszági problémák nem terhelték az ottaniak nyugalmát.

Emlékszem, hogy már 1966-ban is, amikor a városkára nem hullottak gránátok, akkor is gyűjtöttek a bét-seáni gyermekeknek, pedig akkor még nem töltötték éjszakáikat az óvóhelyeken. Bét-Seàn mindig is nehéz, szegény és nyomorúságos hely volt.

Nem sokkal más a helyzet azokban a libanoni határ mellett lévő falvakban sem, amelyeknek a nevét a legtöbb újságolvású csak az utóbbi hetekben ismerte meg. Azok az avívimi gyerekek, akik életüket áldozták az iskolába vivő autobusz elleni merényletnél, soha sem tartoztak az ország népének ahhoz a feléhez, amely a napos oldalon foglal helyet, amelynek viszonylag könnyebb az élete. Nehéz az élet Avivimben, Bét-Seànban, Dülványban és még számos határvidéki helységben béke időben is, bombázás nélkül. Ennek ellenére, azt kívánom mindnyájunknak, hogy az egész ország olyan rendíthetetlenül álljon helyt, mint Bét Seàn, Járédna és a többi település lakói.

Dicsérmí akarok, nem vádolni, de ahhoz, hogy éppen az ország legnehezebben élő rétegeinek nagyszérf helytállását kellőn értékelni tudjuk, nem tekinthetünk el némi ösz-szehasonlítástól, még akkor sem, ha egyesek ezt nem veszik nagy örömmel.

Egyetemi tanárnak, vagy előadónak lenni jobb, mint mosávnyniknak Járédánban, illetve segédmunkásnak Bét-Seànban. Eszem ágában sincs demagognak lenni, hiszen nyilvánvaló, hogy a két nég feladatát nem lehet megcserélni, és azok azok, akik ma az egyetemen tanítanak, nagyrészt életük hosszú éveit szentelték a tanulásnak, és megtették közbent a köteleességeiket a hazával szemben, mint katonák is.

Ennek ellenére, és annak tudatában, hogy az általánosítás nem helyes módszer, mégis néha nagyon jó lenne, ha az egyetemek tanárai és előadói lelatogatnának a határvidékre. Nem tanítani, hanem tanulni. Tanulni azt, hogy mi a helytállás, nem fizikai, hanem lelki értelemben.

Van valami megdöbbsétt abban, hogy az utóbbi hetekben, amikor a Goldmann-ügy után a már ismert destruktív hullám végigvonnult az országon, akkor ettől a kishitü-ségtől és defetizmustól éppen azok a rétegek maradtak mentesek, akik aránylag a legkevesebbet kaptak az országól. Az egész defetista hullám csaknem kizárólag értelmiségi és művész-körökre szorítottok, és hozzáteszem, annak is csak egy kis részére. Nincs tehát semmi szükség arra, hogy itt most a „tiszte-

let a kivételnek” megjelölést használjam, mivel szerintem, az egyetemeken és az értelmiségi körökben is a defetisták képezik a kisebbséget és a többség nagyszérfen helyt áll.

Gyengék igazságosak és ne feleddjük el, hogy a „teljes Erec-Jiszráélt” mozgalom megalapítói nagy írök és költők voltak. Uri Cvi Grinberg, Mose Samir és legelsősorban az azóta olyan tragikusán korán elhunyt Nátán Altman. A chevroni telepek mellett is, többek között, olyan nagyírök professzorok foglaltak állást, mint például Juval Neemán, Harel Fisch, Binjámin Akcín és még sokan mások az egyetemekről.

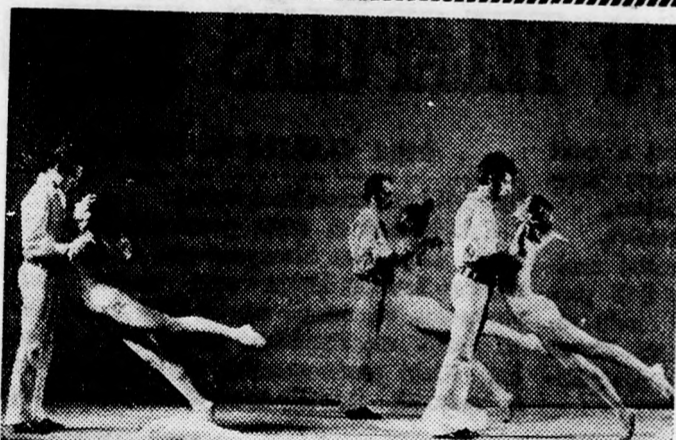
Ennek ellenére már önmagában az a tény, hogy egyáltalán magyarázatra és védelemre szorul ezen a téren az ország értelmisége, ez jele annak, hogy valami mégiscsincs teljesen rendben. Szeríntem a baj nem az, hogy vannak egyesek, akik a többségtől eltérő véleményt hangoztatnak, hanem, hogy amíg ez a kisebbség nagyon is hangos, addig az egyetemi előadói kar nagy többségére ráállik a „hallgatóg többség” Amerikában divatba jött elnevezése.

Ez az aránytalanság egy hallgatag többség és egy defetista, hangos kisebbség között, egyes egyetemeken olyan állapotot teremt, hogy egy ismert egyetemi előadó, aki nem tartozik ehhez a hangos kisebbséghez, multkor már nyilvánosan arról panszkodott, hogy az utóbbi időben alig van kedve bemenni munkahelyére, az egyetemre, az élettől is elmegy a kedve, ha látja egyes kollegáinak vesztjósló, elkéseredett, mindenütt csak bajt kereső arcát...

Miután az egyik ilyen világfájdalmas csoport „izráéli új baloldalnak” keresztelte el magát, néha az a látszat keletkezik, hogy kishitűnek lenni baloldali, helytállónak lenni pedig jobboldali tulajdonság. Ez nyilván értelmiség és túpólenség. Még jobban alá-húzva ennek abszurd voltát, hogy éppen azok a rétegek - nemcsak a határszégeken - amelyek a baloldali teóriák szerint az ő bázisuk kellene hogy legyenek, azok viseltetnek a legnagyobb ellenszennvel, sokszor gyűlölettel a „baloldali defetizmussal” szemben.

A nyolcadikosok szerencsétlen emlékei levélét sem proligerékek, hanem miniszter és professzor-csemeték írták alá és fogalmazták. Amikor az új baloldal „pacifista” tüntetést tartott a Dizengoffon és kisebb méretű verést is kaptak a közönségtől, egyesek azzal biztatták a tüntetőket, hogy legközelebb ne a Dizengoffra menjenek hangoskodni, hanem, mint jó forradalmi proletárok, mondjuk a Hatikva-negyedbe.

Onnan ugyanis valószínű, hogy nem menének ép bírel haza.

Alig öt évvel ezelőtt még egyetlen állandó hivatásos tánccsoport sem volt hazánkban. Ma már legalább fél-tucat jobbnál-jobb együttműködés. A feltörőben lévő együttesek közé tartozik a tévéből is jól ismert „Jazz vsz”-csoport, amelynek művészeit vezetője és koreográfusa Simon Braun. Képkön jelenet a társulat legutóbbi „Most” című műsorából.

EMBERRABLÓK

Uruguayban tombol a szélsőséges „Tupamaros” mozgalom

Irta: CHAJIM CHERMES

1961-ben Észak-Argentinában megbukott a „gerilla néphadsereg” lázadása. Nyolc évvel ezelőtt Raul Sendic, uruguayi szakszervezeti vezető, 600 kilométeres menetléssel a fővárosba vezette a kukornák-iltetének sztrájkoló munkásait. Földosztást követelték. A rendőrség és a városi lakosság vérbefojtotta a tüntetéseket.

GETTO-LÁZADÁSBÓL TANULNAK

A forradalmárok illegális sajtója az argéllai városi gerilla sikereire hivatkozik. Ugyanakkor megemlíti a városi „lengyelek” lázadását is. „A lengyel forradalmárok bebizonnyították, hogy a nagyvárosi siktárai helyzetíthetik a hegyek barlangjait. Varsó lázadó sikeresen használta ki a földalatti szennyvíz-csatornákat...”

URUGUAY HÁROM-MILLIÓS LAKOSSÁGA NEM EMLEKZIK HÁBORURA. 1903 ÓTA NEM VOLT FORRADALOM NÁLUK. SZOMSZÉDAIK IRIGYKEDVE „DÉLAMERIKAI SVÁJC” NÉVVEL ILLETÉK DEMOKRATA ÁLLAMUKAT.

A városi harokk stratégiája kikristályosodott és 1963-ban a „Tupamaros” mozgalom rajtáított a Colonia Suissa nevű városkában a lövészgyeltek székházán. Ott „kibotkát el” az első tüket puskát. Azóta a rendőrség illdózi öket, mégis nagymennyiségű fegyver, pénz, orvosi felszerelés és egyenruha gyűlt össze buvóhelyeiken.

Urugay három-milliói lakossága nem emlékezik háborúra. 1903 óta nem volt forradalom náluk. Szomszédaik irigykedve „dél-amerikai Svájc” névvel illették demokrata államukat.

A SIKERTELEN LÁZADÁSOK TANULSÁGA

A „Tupamaros” ideológusai szerint, Fidel Castro kubai sikerei elvakították a délamerikai forradalmárokat, Castro harcasi a Sierra Maestra hegyeiben robbantották ki a felkelést és onnan özönlöltek le a völgyekbe. Uruguy siktárai és ritka falusi lakossága megköveteli a „hegyi romantika” vonalának elhagyását. A kubai példa vak követése ugyanis kudarcra vezetett:

1959-ben megbukott Észak-Argentinában a Tucuman mezővárosbéli lázadás, a „máius 14” nevű mozgalom felkelése Paraguay őserdőiben és a Dominika Közársaság „június 14”-j forradalma.

1961-ben Columbia fegyveres erői letörték a munkás-paraszt lázadókat. 1962-ben összeomlott a paraguayi „Nemzeti Felszabadító Arcvonal”, a charali felkelés Venezuelaiban, valamint a perui Puerto Maldonadoiban kúrt forradalom.

SPAN...
N...
KINEK
Szmchá
Az Ár...
Kese...
lu...
Kese...
lu...
Kese...
lu...

ZSIDÓ EMLÉKEK UTÁN KUTATOK...

Irt: Dr. GABOR DEZSO (New York)

Nem volt ez az első látogatásom Spanyolországban. 12 év előtt voltam ott utoljára. Sok minden megváltozott ott a 12 év alatt. Svéd turisták forradalmi változásokat hoztak, a nők öltözködése és viselkedése terén. Bikini fürdőruhák ma fel se tűnnek Majorcan vagy Torremolinosban. 12 évvel ezelőtt felírás volt minden katolikus templom ajtaján, mely megtiltotta nőknek, hogy fedetlen fővel, nyitott blúzban lépjenek be. Ma látni nőket minicirkuszokban, nadragiban a templomokban. Lehet ma nőket látni egyedül a kávéházakban, bárókban. Urinők számára ez lehetetlen volt 12 éve. Rengeteg ma a rideg, amerikai stílusú felhőkarcoló, mely úgy illeszkedik a romantikus spanyol házak közé, mint a csillár illene egy kibucnyik fejére.

Mostani utam célja volt, hogy zsidó emlékek után kutassak levéltárakban, muzeumban és a még létező zsidó negyedekben. Ugyanis sok olyan adat van a zsidók szerepéről a középkori spanyol civilizációban, amely megérdemelné az alaposabb kivizsgálást, mint amilyenben eddig részük volt. A spanyol történetírók nem igyekeztek a zsidók érdemeit hangsúlyozni, inkább elhallgatták azokat. Viszont ma, mikor a nacionalizmus járványa pusztít mindenütt a világon, fontos számunkra, hogy felderítsünk mindent, amire zsidó ifjúságunk — búska lehet és ezek közé tartozik a spanyolországi zsidók története.

Zsidók laktak az ibériai félszigeten már a Biblia korában is. Jelentékeny kisebbség lettek, mikor 711-ben berberék foglalták el a félszigetet. Sokan voltak zsidók ugyanis a berber csapatokban. Egy Jerua nevű berber törzsnek Marokkóban zsidó volt a királynője, La Cahina. E királynő fia volt Kaulan al-Yahudi, a berber zsidó hadvezér, aki 711-ben majdnem kizárólag zsidókból álló csapatával elfoglalta Castiliát és Toledót. Zsidó származású volt Tarik, a berber fővezér is, aki Afrikából az átkelést vezette és akiről Gibraltárt elnevezték. Az ő korban élt zsidók pontos személt nehéz ma megállapítani, mert a berber zsidók magukat berbereknek, a spanyol zsidók magukat spanyoloknak nevezték, mint ahogy az amerikai zsidók ma amerikaiaknak nevezik magukat.

A spanyol városokban a zsidók, kiket a vizigót spanyol királyok elnyomtak, erőszakai terítették, szabadítóként üdvözölték a győztes berber csapatokat. A toledói zsidók a berber csapatok közeledtére fellázadtak.

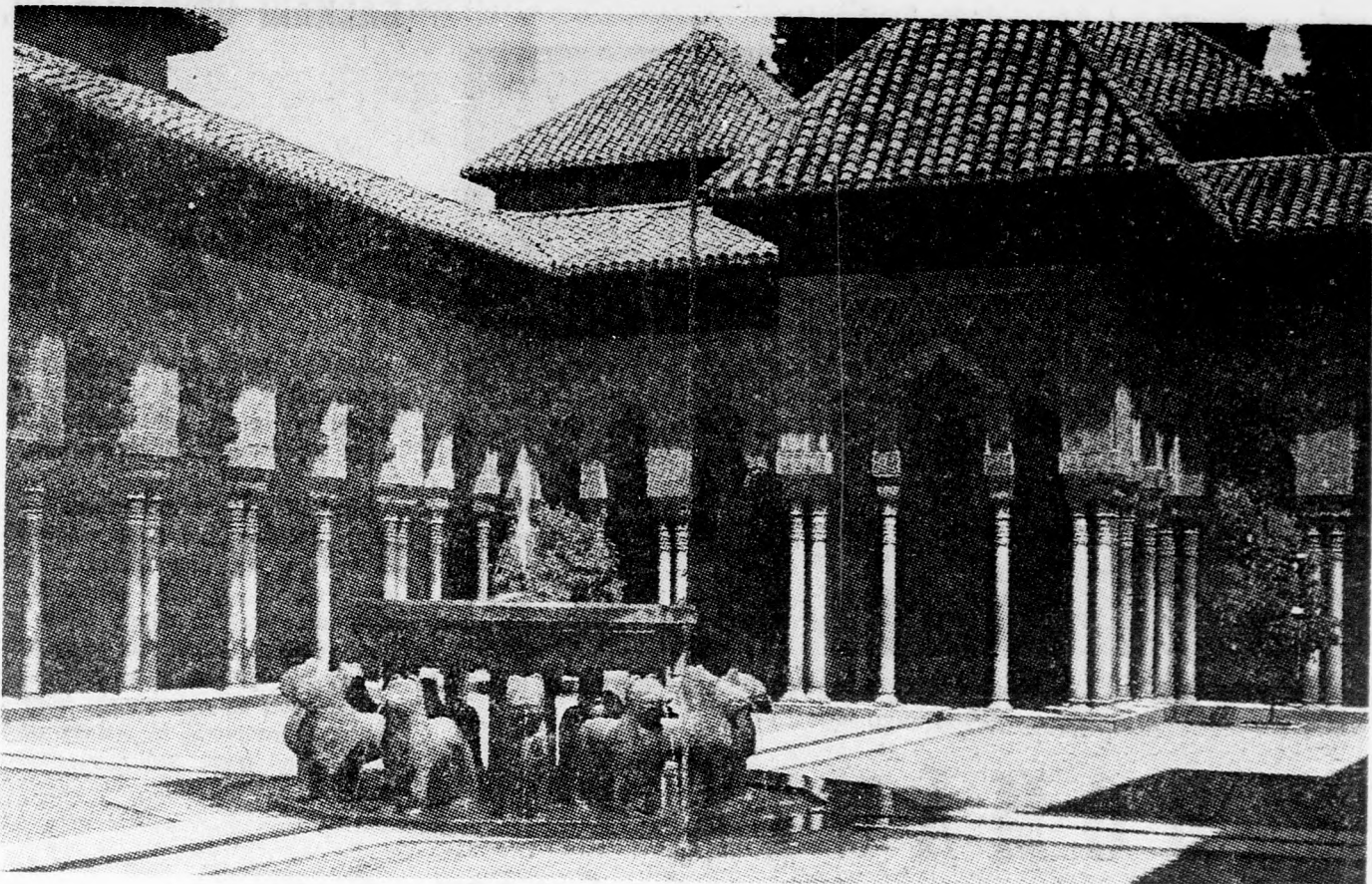
legfőképpen az őrséget és beengedték a berbereket. Jutulmul Tarik a zsidóknak ajándékozta azt az erődítményt, ahol ma Granada áll. Garnata al Jehudi (Zsidók városa) lett a hely neve és valószínűleg innen származik mai neve. Graetz szerint a kilencedik században Granada lakosságának fele volt zsidó és Lucenában zsidók voltak többségben. Hogy jelentékeny zsidó kisebbségek voltak Toledóban, Cordobában, Sevillában, azt a ma is létező zsidó negyedek, Juderías, nagysága mutatja.

Több mint 700 évig Spanyolország berber mór megszállás alatt volt. E 700 év alatt kulturális és gazdasági fellendülés állott be Spanyolországban. Spanyolország lett Európa legfontosabb kereskedelmi és kulturális központja. Aligha kétséges, hogy ennek létrehozásában a zsidóknak volt a legnagyobb részük. Azonban ezt csak nagyon felületesen említi meg a spanyol történelemkönyvek. E könyvek arab civilizációról, arab megszállásról beszélnek, holott a megszálló csapatokban nem voltak arabok.

James Mitchener írja „Iberia” című regényében, hogy a spanyolok valószínűleg szegyelek, hogy vad afrikai törzsek és zsidók győzték le őket és ezért beszélnek arab megszállásról. Igaz, hogy a tudományos értekezések nagy része arab nyelven íródott a mohamedán uralkodók alatt Spanyolországban, de ezen értekezések írói nagyrészt zsidók voltak.

A zsidók, akik Afrikából jöttek át a megszálló csapatokkal, magukkal hozták a fejlett arab kultúra ismeretét, az elfoglalt városok zsidó lakossága pedig a görög-római civilizáción nevelkedett fel. Ez értékes csereforgalomra vezetett a keleti és nyugati civilizációk között. Zsidó tudósok és írók fenntartották kapcsolatukat a zsidókkal a világ minden részén. Zsidó kereskedők ápolták kapcsolataikat a külföldi zsidó kereskedőkkel. Így lett Spanyolország a nemzetközi kereskedelem és civilizáció virágzó központja Európában. Persze elősegítette ezt, hogy mindenütt másutt Európában a sötét középkor uralkodott.

A római birodalom szétbomlása után a barbárok, vandálok, majd a katolikus nyugati gótok kerültek uralomra. A katolikus egyház üldözte a zsidókat, de ugyanakkor ellene fordult a tudományos kutatásnak is. Ha tudósok felfedeztek valamit, ami látványos ellenében állt a Bibliával, a fel-

AZ OROSLÁNOK UDVARA A GRANADAI ALHAMBRA-BAN

fedezőt perbe fogták. Tudósok, írók és persze nem kis számmal zsidók, ezért Spanyolországba költöztek, ahol a mór uralom alatt semmi nem állt a tudományos kutatás útjában.

Graciz zsidó történelemkönyve százával említi az e korban élt zsidó tudósokat, írókat, orvosokat Cordobában, Toledóban, Sevillában és Grandában. Erasmus említi, hogy még a 15-ik században tulnyomórészt zsidók voltak a városok intellektuálisjai. Zsidó tudósok vezettek a bölcselet, az orvostudomány, nemzetgazdaság és csillagászat terén. A talmudkutatásban Cordoba vette át Babilon örökségét. Zsidók tanácsa és finanszírozása tett lehetővé nagyszerű műalkotásokat, felfedezéseket. A zsidó világrekedelem okozta gazdasági fellendülés nélkül aligha tudott volna Kolumbusz elindulni felfedező útjára és aligha jöttek volna létre olyan építészeti műalkotások, mint a Mesquita meszet Cordonában vagy az Alhambra Grandában.

Az Alhambra a mór építészeti stílus legeszebb alkotása. Építése több évszázadot vett igénybe. Nem ismerjük a tervezőjét, de több tény mutatja, hogy a csodás épület létrejöttében a zsidók szerepe nagyobb volt, mint az általánosan ismeretes. Abban az évszázadban, melyben az épületet megtervezték, majd minden berber uralkodónak zsidó volt a fő tanácsadója. Az arab történetírók szerint Badis berber király zsidó miniszterelnöke, Joseph Ibn Nagrela kezdte meg az Alhambra építését és a palota legszebb részénél, az Oroszlán Udvaránál Salamon jeruzsálemi temp-

lomának rajzát vette mintául. Valószínűleg az sem volt véletlen, hogy egy Mágén Dávidot használt díszítési a palota egyik szobájában. A palotát körülvevő várfalnak egyik őrtornya a Torre de Bermejas, a zsidó negyed volt hivatva védeni. Leginkább mutat azonban a zsidók szerepe az, hogy mikor később Nagrelát perbe fogták, elítélték, az egyik vád ellene az volt, hogy túl sok zsidót alkalmazott. Mindez megérdemelné az alaposabb kivizsgálást.

Az Alhambra sok, a zsidókra nézve fontos esemény színhelye volt. Ferdinánd Kolumbusz spanyol királyok, ott fogadták Kolumbuszt, mielőtt elindult Amerikát felfedező útjára. Kolumbusz naplójában, aminek eredeti kéziratát a sevillai levéltárban őrzik, ott zsidó név szerepel a hajó személyzeti listáján. Vannak történetek, kik valószínűleg tartják, hogy Kolumbusz maga is kitért zsidó, marannus, volt. Az első levelet, melyben Kolumbusz Amerika felfedezéséről beszámolt és mely ugyancsak ki van állítva a sevillai levéltárban, Kolumbusz nem a királynak, hanem egy marannusnak, Luis de Santangelnek írta. A madridi tengerészeti muzeumban ki van állítva az a csillagászati navigációs könyv, melyet Kolumbusz használt utja során, és azt egy zsidó, Abraham Zacuto írta. Végül, két marannus szerepelt mint koporsóvivő, mikor Kolumbuszt eltemették.

Mint a spanyol civilizáció majd minden megnyilvánulásában, szerepe volt a zsidóknak Amerika felfedezésében és az Alhambra létrejöttében is. Spanyol tudósok, államférfiak hozzájárulása nélkül nem való-

színű, hogy létrejött volna az a kor, melyet a spanyol civilizáció aranykorának neveznek. De mit kapott mindezért a spanyol zsidóság?

Azt kapta, hogy Ferdinánd és Izabella 1492-ben aláírták a zsidók kiűzéséről szóló kegyetlen rendeletet. Ez is az Alhambra történet. Négy hónapot adtak a zsidóknak likvidálásra, de azzal a kikötéssel, hogy aranyat, ékszert nem vihetnek magukkal.

Ezzel be is fejeződött a zsidók története Spanyolországban. Hozzá tartozik a történethez azonban, hogy egyben befejeződött a spanyol civilizáció is. E civilizáció, mely a zsidók Afrikából való bejövételével kezdődött, gyors hanyatlásnak indult a zsidók távozása után. Nem véletlenül. Ugyanakkor kulturális fellendülést teremtettek a kiűzött zsidók új hazáikban, Spinoza, Montefiore, Disraeli a kiűzött spanyol zsidók leszármazottjai voltak.

Spanyolországi utam befejezésén meglátogattam az új zsinagógát Madridban, 1966-ban az új spanyol alkotmány bevezette a vallásszabadságot és ez lehetővé tette 1968-ban az új zsinagóga felépítését. A zsinagóga teljesen modern, gondosan elkülölt minden más motívumot.

Az épület közadakozásból épült. Zsidók a világ minden részében hozzájárultak az építési költségeihez. Szép lett volna az adakozó névsorában megtalálni pár spanyol nem-zsidót vagy talán a spanyol kormányt. De arra, hogy a spanyolok érezzék, hogy tartoznak valamilyen zsidóknak, úgy látszik, még nem érett meg az idő.

Ovot-„városban” többnejűség divik

»KRISZTUS - HIVÓ« ZSIDÓK AZ ÁRÁVÁBAN

Irt: BOROS GYÖRGY

„KINEK MI KÖZE HOZZA, HOGY KET FELESEGEM VAN?...” Szmicha Perlmutter, a „Krisztus-hívő zsidók” szektájának egyik vezetője

ra a tanya elnevezés? Tulajdonképpen ez egy volt katonai tábor, amelyet három évvel ezelőtt Jesáhu Gávis tábornok, a déli hadtest akkori parancsnoka, „viz és vilány használati joggal együtt” átengedett az amerikai szektásoknak, magáévá téve keserű panaszait és látva nyomorúságos helyzetüket. Mert akkoriban az ut mellett vertek tanyát, felállítva néhány kopott, szakadozott sátrat. Összeültöttek egy kioskot is az országut mellett, Ejn Jáháv közelében. Kávé, hűsítő italt és rántottát mértek a betérő vándoroknak, főként sofőröknek. Ez volt az egyetlen megélhetési forrásuk, amelyből ugyanahogy eltergődték.

Am egy napon az Ejn-Jáháv tulajdonában lévő, benzinkutal is ellátott, modern és szép országúti eszárda, néhány kilométerre a szektások büféjétől, megunta a betolakodók konkurenciáját (sikerült títka nem a tisztaságban, hanem az olcsóságban volt) és követelték a hatóságoktól, a minden engedély nélkül felállított bodé lebontását. Gávis beavatkozott a vizsálya, újból védőszárny alá vette védeceit (bizonyára erre utal a tábla szövege is) és a kioskot nem zárták be.

„Valamből nekik is élniük kell, ha már minden áron az Árávában akarnak gyökeret verni” — mondotta. — „Ha hóbortosak is és különös szeméik vannak, de mégis csak zsidók...”

Ez igaz. Személyazonossági igazolványukban, a nemzetiégi rovatban, ez szerepel: zsidó. De másfelől csak ideiglenes polgároknak számítanak — oléjogok nélkül. A gyakorlatban ez annyit jelent, hogy sem a Szochnutól, sem a többi hivatalos szervtől, semmilyen segítséget nem kapnak. Ellenkezőleg: a hatóságok igyekezete arra irányul, hogy a „nem kívánatos” letelepedők — a vélt vagy valódi katonai „védnökség” ellenére — szedjék a sátorfájukat és költözzenek el más vidékre. Például a hippik közé Ejlátra.

Szmicha Perlmutter, a szegényes faház egyik szobájában, két felesége között, délidőben, éppen asztalnál ült. Kellemes meglepetést okozott: egy torzonborz külsejű, hippire számítottunk. Híján van minden exhibitionista jellegnek, extravagáns beatnik vonásnak. — Khaki ingben van, jól fésült és jóképű. Ő a szekta egyik feje. Ovot „város” egyik vezetője. 41 éves, apja Lengyelországból vándorolt be Amerikába, anyja Besszarábiában született. Mint meséli, Miámban alapították a „Jézus hívő zsidók” szektáját négy évvel ezelőtt és nem sokkal később, elhatározták, hogy alijáznak.

— Jézus zsidóként született és zsidóként halt meg — magyarázta. — Csak halála után sajátította ki a keresztény vallás. Proféta volt és világmegváltó. Az első marxista prédikátora a világnak. Teljes egyenlőséget hirdetett, békét az emberek között és ellene volt a szegények elnyomásának, kihasználásának. A mi nézetünk is, hogy tanításait követni nem áll elentben sem a zsidó hittel, sem a Tórával — csak az ortodox vallási dogmákkal.

— Azzal vádolnak bennünket, hogy miszionárius tevékenységet folytatunk — panaszoja. — Ez nem igaz. Mi nem akarunk híveket toborozni magunk közé. Mint ahogy annak a vádnak sincs semmi alapja, hogy hasist szívunk és hippik vagyunk. Nézzén körül: lát itt egyetlen csavargó külsejű embert?

— Az is fáj nekik, hogy tagjaink közül többen két felesége van. Kinek mi köze hozzá? Ez nem törvényellenes. A „hálačhá” is megengedi a többnejűséget. Mintahogy még ma is a jemeni zsidóknak vagy az idős marokkóiaknak, két feleségük van.

Art akartam éppen kérdezni: „Vajon törvényesen, a zsidó vallás előírásai szerint es-

küldött-e meg két feleségével?” — de válaszával megelőzött:

— Mi itt nem türünk szabadszerelmet, vagy más erkölcsi eltéréseket. Ha két fiatal egymásba szeretett és össze akarnak költözni, ennek nincs akadály. De előbb a „chupá” alatt szabályosan meg kell esküdniök. Nemrég volt egy esküvő nálunk: Bob és Joan az ősi tradíció szerint esküdtek meg, a Dávid-csillagos chupá alatt, a saját lelkipásztorunk adta össze őket. Második feleségemmel, Marie-Mirjammal, én is itt esküdtem meg két évvel ezelőtt, ahogy ez elő van írva.

Perlmutter meg egyszer kihangsúlyozza: naplopókat nem fogadnak be, nem türnek meg maguk között. Ovot „város” polgárai a szomszédos településeken dolgoznak, fejlesztési vagy mezőgazdasági munkáknál. Szorgalmasak, szepen keresnek és munkaadók igen elégedettek munkájukkal. Egyébként kommunában élnek: keresetük közös kasszába megy. Közös konyhát tartanak fent, ahol az asszonyok az egész „város” lakosságának (köztük mintegy husz gyerek) főznek.

Elmeséli még, hogy eddig már 25 ezer fontot fektettek be Ovot fejlesztésébe. A saját

zsebükből, mivel a hatóságoktól semmit nem kaptak. Tusolókat építettek, szanitáris berendezéseket állítottak fel és egy iskolát rendeztek be (amely egyben óvoda is) az egyik fabarokban.

— A jövő? — Ha volna pénzünk, a felsőbb bírósághoz fordulnánk a Szochnut és a belligyminisztérium ellen és kiharcolnánk az oléjogot. Fejlészen akarjuk városunkat, új házakat építeni. És utjakt befogadni: eddig már több mint 200 amerikai zsidó testvérünk jelentette be, hogy csatlakozni akar közösségünkhöz. De a jelenlegi körülmények között nem fogadhatunk be újakat.

A beszélgetés megszakad. Egy turista-autóbusz gördül be a központba. Szmicha Perlmutter a vendégek fogadására indul. Közben még megjegyzi:

— Turista attrakcióvá váltunk. Gyakran kapunk látogatókat, akiket idehozunk hozzánk a Szdom közelében lévő hífnő „Szodomába és Gomorrába”. „Pikáns csemegék” után szaglásznak, a kíváncsiság ott ül arcukon, amikor leszállnak a buszról. De aztán többnyire, csalódottan fordulnak vissza.

Egy házaspár két kislánnyal áll a körben, hallgatva Szmicha beszámolóját Ovotról. A kisebbik elunva magát, sétára indul a házak közé, egy apró ciga után. Nővére gyorsan utána szalad:

— Gyere vissza! Típsál!... Ele hém műsugaím...

Képmutató világunkban a gyerekek még ki-mondják az igazat.

UJ OLÉ — használja ki a lehetőséget!

3 EVIG BEHOZHAT VAMMENTES ARON (katonáknak, diákoknak 3 év után is). Újjonnan érkezőknek 6 hónapig nagyobb kedvezmények. ● Világmarkás TELEVIZIÓI, rádió-patent, mixert, mosógépeket, DIOLEN FÜGGÖNYT, erdelti perzsa szőnyegeket, gázkálybát.

— Minden biztosítva — garanciával. — Gyors szállítás — olcsóbb, mint bárhol!

„SHARON” R. M. Aser — Diamantstein Z.
 telefon 62-49-45 • üzlet, TEL-AVIV, Allenby 93

A nőknél a féltékenység mindig pár nappal tovább tart, mint a szerelem.

Az asszonyokat nehéz kiismerni, mert ha rossznak tűnnek — akkor tényleg azok, ha pedig nem tűnnek, — akkor is rosszak.

1970.VIII.21 UJ KELET 11

ROMÁNIA - A NAGY ÁRVIZ UTÁN

A román hadsereg katonái kísérik a fogoly német tisztet és katonákat a Calea Victoriei-n — 1944 augusztus 23-án.

ROMÁNIA ÜNNEPLI FELSZABADULÁSÁNAK 26-IK ÉVFORDULÓJÁT

Huszonhat évvel ezelőtt, 1944 augusztus 23-án, Románia váratlanul felbontotta szövetségét a náci haderővel és fegyvert a hitleristák ellen fordította. Mint annyiszor a történelem során, ezúttal is Románia megtalálta a módját annak, hogyan juttathatja érvényre saját politikai érdekeit. Az ugynevezett régi történelmi pártok: a liberálisok és a nemzeti parasztpárt vezetői, a börtönökből kiemelve az ott raboskodó kommunista elharcosokat, összekötést tettek a szovjet haderővel és előkészítették a puccsot. Augusztus 23-án Mihai király rendeletére lefegyverezték Antonescu tábornokot, a román diktátort és a fasista kormány egyes tagjait. A királyi csapatokat Bukarestbe rendelték és a mesteri módon megszervezett átvételrel, teljesen megévesztették a Románia egész területén állomásozó német hadsereget. Mire azok észbekaptak, már mindenütt a királyi román csapatok tartották kezükben a fontos katonai pontokat. Bukarestben megrepülő támadással próbálkoztak a háttámadt németek, de ez nem vezetett eredményre. A legfontosabb védelmi vonal megtört és az orosz haderő a románok által megnyitott utakon feltartóztathatatlanul vonulhatott Európa szíve felé.

A bukaresti német nagykövét — akinek tájékozatlansága amúgy is halálbüntetést vont volna maga után — öngyilkos lett és nem egész negyedszázadon belül a német haderő már másodszor esett áldozatul az előrelátó román politikai vezetésnek. A második világháború döntő jelentőségű mozzanata volt Románia átállása és ezzel zsidó százezrek menekültek meg a féktelen hitlerista gyilkosok kezéből.

Még súlyos és nehéz napok következtek, különösen a dél-erdélyi zsidóságra, mert Aradra és környékére átmenetileg betört a magyar-német haderő, de szeptember utolsó napjaiban már az utolsó hitlerista alakulatok is visszamenekültek Magyarországra, ahol Horthyék nem voltak képesek utánozni Románia nagyszerű lépését.

A 26-ik évforduló ünnepélyességére rányomja bélyegét, hogy Románia a közel-múltban súlyos elemi csapások sújtották, de az egész világ segítségére sietett, hogy mihamarabb kiheverje az elszenvedett károkat. Románia külpolitikájában megnyilvánuló teljes pártatlanság is egyik oka annak, hogy az egész világ közönséges nemzeti ünnepe alkalmából.

Mose Harel

DÁN DALMÁT:

Történelem és vidéke

Szomorúan konstátalom eme vészterhes napokban, hogy a történelem ezáltal nem áll feladatul magaslát. A népek, beleértve a lehető legkulturáltabb kultúrákat, némileg vízben hagytak minket. Lehet ugy is mondani, hogy a lekvárban. Sőt létezik ezeken még markánsabb vegyület, amiben minket benne hagytak. Mármost a Rogers-terv kapcsán.

Itt Izraelben az emberek érthető csodálkozással fogadták ezt a váratlan hozzáállást a dologhoz. Erre bizony senki se volt elkészülve. Legkevésbé a kormány, amely hivatalból bizott a népek, elsősorban a kultúrnépek hagyományos jóindulatában, és az USA messze földön közismert politikai éleslátásában. Bizott a művelt Nyugatban, aztán a kereszténységben, amelynek mi, zsidók vagyunk a védőbástyája itt a Középkorban.

Mi tagadás, személy szerint engem is meglepett ez a magatartás, amivel oly egyöntetűen ránk akarják tukmálni megboldogult határainkat, amikor az ország túlnyomó része lőtávolban volt. Még hozzá nem is Katyusa-lőtávolban, hanem csuzli-lőtávolban!

Fáj nekem ez a viselkedés a zsidókkal szemben és sokadmagammal együtt rendkívül meg vagyok hökkenve, hisz ilyesmire, még valóban nem akadt példa a világtörténelemben. Mármost, hogy a kultúrnépek közömbösséget tanúsítsanak és pont a zsidók sorsa iránt!

Gondoljunk csak arra, hogy az ókori Ke-

let nagy kulturái, az egyiptomiak, a babilóniak, a görögök, majd pedig a rómaiak mennyire a szívükön viselték mindig a zsidó állam virágzásának és függetlenségének szent ügyét.

Egyiptom számos nagy középítkezést kivitelezését bízta ránk, holott a versenypályázaton rengeteg volt a jelentkező. Babilóniában az egész zsidó népet hosszú, hosszú ideig vendégül látták. A görögök és a rómaiak is mindent elkövettek, hogy nagyvonalú látogatásaitok sohasse felejtjük el.

Most azonban a görögök és az olaszok, a dicső rómaiak leszármazottai, hívós tartózkodással viselkednek iránjukban. Babilónról, azaz Irákról és Egyiptomról nem is beszélve...

A középkorban főleg a spanyol kultúra áldását élvezték a zsidók. Valóságilag hozzá voltak bilincselve ehhez a kultúrhoz... A spanyolok most mégis halgatnak. Hová lett a régi nagy szerelem a zsidók iránt? Amely valaha szinte perzselt, — mint egy máglya...

És ugyanezt kérem számon a franciáktól is, akik a Dreyfuss-per alkalmával ország-világ előtt bizonyították harsány filozofizmusukat.

A nagy orosz nép a századeleji pogromok idején hősiessé kiállt a zsidók mellett. Így aztán nem is esett bántódása ott egyetlen zsidónak se! Akárcsak a hitleri Harmadik Birodalomban, amikor meg a humanista németek precíz megszervezett lovasias védelmét élvezték.

Az angolok ezalatt, sőt még ezután is, a mandátárius Palesztina illegális zsidó bevándorlását segítették sok szívvél és hozzáértéssel.

Azonban most se az oroszok, se az angolok, se a németek nincsenk igazán mellettünk. Még a keletnémetek se! Ugyan mi okozhatta az elhídeglést?

Ki tudja? No és persze az amerikaiak se teszik kimondottan tübbe a kezüket értünk momentán, hisz Mr. Rogers, akiről ezt a Rogers-tervet elnevezték, ha nem tévedek, véletlenül pont amerikai.

A reagálásokból ítélve, itt Izraelben ugyszólván valamennyien értetlenül állunk a sajnálatos és újszerű világjelenséggel szemben. De nincs más választás, lassan hozzá kell szokni a gondolatához, hogy ezentúl már nem kényeztet mindenki minket, zsidókat — mint az elmúlt párezer évben.

Amikor Julius első napjaiban Romániába érkezünk, a víz már visszatért medrébe, árvízveszély többé nem fenyegetett — csak a kár, a pusztulás, a gyász maradt.

Ezenkívül — természetesen — a közhangulat. Néhány hét nem elegendő arra, hogy elfeledtesse az emberekkel a szinte precedens nélküli méretű pusztítást, az anyagi kárt, amelynek összegét több mint félmilliárd dollár teszik, az elpusztított rokonok, ismerősök, barátok után érzett gyászt. Nyilván ez volt az oka annak, hogy három napig tartó romániai látogatásom során e sorok írója igen kevés mosolygós arccal találkozott.

Ellentmondónak tűnő, de régóta bebizonyosodott igazság, hogy az emberek hajlamok a túlzásra és hogy minél távolabb vannak az események színhelyétől, annál jobban felnagyítva látják, értékelik azokat.

Igy van ez például az izraeli-arab háborúval is. A távoli Európában a legtöbb, kevésbé informált polgár azt hiszi, hogy állandóan géppisztolyos harcok folynak Tel-Aviv, vagy az arab fővárosok külvárosában és maga az izraeli tartózkodás is egyértelmű a komoly életveszéllyel. Izraelben, ezzel szemben, felnagyították a romániai árvízkatasztrófa és következményeinek méreteit. Elutazásom előtt figyelmeztettek, ne utazzak Romániába, mert ott az árvíz után éhínség uralkodik és még a turisták számára sincs étel. Nyomorról, járványokról, inségről, pusztulásról beszéltek...

Nem is voltam nagyon meglepődve, hogy mindennek 90 százaléka a fantázia szüleménye. Romániában senki sem éhezik az árvíz következtében, mind Bukarestben, mind másutt van mit enni. A Constanza és Bukarest közötti gyorsvonat étekezőséjében, izletes ebédet fogyasztottunk béciszettel olyan áron, amely lényegesen alacsonyabb az izraelinél. Bukaresti tartózkodásunk idején is különböző inyencafalokat helyeztek vendéglátóink az asztalra, nem beszélve az elegáns Athénia Palace szállóban elfogyasztott luxusebédről.

Ez azonban természetesen nem jelenti azt, hogy az árvíznek nem voltak komoly kihatásai Romániára, elsősorban gazdasági vonatkozásban. Az ország harmincegyenéhány megyéjéből csak kettőt nem érintett az árvíz, a többiben pedig a szántóföldeken és a természet kivül nagyszámu lakóház és ipari vállalat dőlt romba, nem beszélve a sok halálos áldozatról. A román kommunista párt főtitkára, Nicolae Ceausescu és a párt, illetve az állam többi felelős vezetői az árvíz idején és utána állandóan körutakon járták a megyéket, hogy lelket öntsenek a csüggedt emberekbe, fokozott munkát és áldozatvállalásra ösztönözzék őket a károkok csökkentése, illetve a következmények enyhítése érdekében. Voltak emberek, akik talán először életükben dolgoztak komolyan és keményen az árvíz idején, illetve utána.

A román államnak nyújtott nemzetközi segítség is természetesen jól jött. Dicséretre méltó, hogy a világ népeinek közössége — politikai fellegőrsre való tekintet nélkül — a katasztrófa által sújtott Románia segítségére sietett. Számos esetben aránylag csekély gazdasági potenciállal rendelkező kapitalista államok többet adtak, mint egyes „szocialista testvéralamok”.

Adórendi sorrendben Izrael volt az első, amelynek aránylag csekély, de sokat jelentő segélyküldeménye megérkezett az Otopeni-légiikötőbe, a román főváros utjonnan épített, korszerű repülőterére. Sajnos, az izraeli gép késő éjszaka, lapzártá után érkezett a repülőterre és Menáchem Kárnit, a bukaresti izraeli nagykövetség tanácsosának véleménye szerint ez volt az oka annak, hogy a román sajtó csak aránylag rövid hír formájában közölte olvasóival a gyors izraeli segély megérkezésének tényét.

Kárnit tanácsos, azt is kifogásolta, hogy a repülőgépen csak a küldemény érkezett egymagában. Jó lett volna — mondotta — ha a szállítmány kíséretében hivatalos kiküldött is jön, hogy élőszóval tolmácsolja az izraeli nép együttérzését.

Nem kell külön hangsúlyozni, hogy izraeli szemszögből nézve Románia egészen más elbírálás alá esik, mint a többi kelet-európai kommunista állam. Románia az egyetlen közülük, amely — mint azt annyiszor megirtuk — objektív, semleges álláspontot foglal el a közelkeleti viszály kérdésében és nem állítja, hogy ebben a vonatkozásban is összeütközésbe kerüljön az oroszokkal, valamint természetesen az arabokkal.

A román sajtó aránylag keveset ír a közkeleti konfliktusról, rendszerint beéri az

Irta: BEN SAUL (KARDOS) JOSZEF

incidensekről szóló híryanaggal, kinosan ügyelve arra, hogy lehetőleg egyforma teret szenteljen az izraeli és az arab szövívő jelentéseinek. A románok egyszerűen leközik mindkét verziót, anélkül hogy komment

log, hogy bárhol Izraelben magasabb az átlagos hőmérséklet, mint Románia fővárosában. A hőség ennek ellenére kevésbé kibírható, mint nálunk.

Az ok: Izraelben minden 30 méteren kiosztot találunk, ahol csillapíthatjuk szomjunkt. Bukarestben ez szinte ismeretlen, a kevés kávéházban és cukrászdában, ahol

A BUKARESTI SAJTÓPALOTA

táratok fűznének az eseményekhez. Ebben a vonatkozásban élesen eltérnek például a jugoszláv lapoktól, amelyek mélyreható, sok esetben meglepően helyes hirtárgyázzal szolgálnak olvasóinknak a közkeleti viszály különböző vonatkozásait illetően.

Az árvíz idején és közvetlenül utána a román lapok, köztük a párt hivatalosa, a Scintea, valamint a Bukarestben megjelenő Előre című magyar nyelvű lap néhány esetben közölt híreket az izraeli segítségről, illetve részvénytulajdonosokról. Ezek a hírek azonban rendszerint nem haladtak meg a 15 sort.

Kárnit nagykövetségi tanácsos elmondotta még, hogy szépen fejlődnek a kereskedelmi kapcsolatok Románia és Izrael között, habár itt-ott nehézségek mutatkoznak. Ezeket azonban kölcsönös jóakaratú rendszerint gyorsan kiküszöbölik.

Nehézségek mindig akadnak két állam kereskedelmi kapcsolataiban — hangsúlyozta — mert egyik államnak nem mindig pontosan arra van szüksége, amit a másik partner a legjobban szeretne exportálni.

Teljesen függetlenül az Izraellel fennálló politikai és kereskedelmi kapcsolatoktól, a román zsidóság, amelynek javarésze a fővárosban összpontosul, korlátlan vallásszabadságot élvez és talán egyetlen kelet-európai államban sem annyira fejlett a zsidó közélet, mint Romániában. Erről a témáról Mose David Rozen romániai főbábival akartunk eszmecsere-t folytatni, a főbábi azonban éppen tavaszunk napján tért vissza hathónapos külföldi utjáról.

Annnyit mindenesetre megtudtunk, hogy a romániai zsidóság három nyelven, héberül, jiddisül és románul megjelenő havi közlönyt ad ki, a templomok és a különböző kultur- és szociális intézmények zavartalanul működnek, sőt már vagy két éve héber nyelvtanfolyamokat is szervez a román hitközségek szövetsége. Tíz-tizenöt évvel ezelőtt ilyenről még álmodni sem lehetett volna.

Bukaresti sétánk során, elvetődöttünk egy kis zsinagóga is, amely a Templum Fraterna nevet viseli és a város központjában levő Mamular utca 10 szám alatt van. Felvettük a kápelit és beléptünk a templomba, ahol a 81 éves, magyarul beszélő Feldmann Izidor bácsi, a templom kántora fogadott. Nem tudta, mivel magyarázza, hogy a templom inkább rozoga lim-lom raktározó hasonlít, de kijelentette, hogy szombatonként rendszerint összejön 15-20 ajátoskodó.

Nyugati szemmel nézve, vannak persze hiányosságok is Romániában. Bukarest szép, aránylag tiszta város, sok helyen építkeznek, 10-15 emeletes, sőt ennél is magasabb bérházakat látunk, ugytúnt azonban, hogy a munka tempója meg sem közelíti az izraelit.

Az izraeli kirándulóknak a nyári hónapokban úgy tűnik, mintha Bukarestben melegebb volna, mint Tel-Avivban. Ez természetesen szubjektív érzés, mert hiszen tudott do-

hideg italt szolgálnak fel, csak igen nehezen lehet ülőhelyhez jutni. A kiszolgálók unottan, lassan végzik munkájukat. Hűsítő italt áruló kioszkot csak egy helyen láttunk, hosszú sorban kigyóztak előtte az emberek.

Az üzletekben és irodákban még rosszabb a helyzet ebből a szempontból. Legtöbbszörre sok ember várakozik, a ventilátor, egyetlen hely kivételével, ismeretlen fogalom, nem beszélve a léghűtésről. Ennek eredményeképpen az üzletekben kibírhatalan a hőség.

Még elutazásunk előtt hallottunk, hogy a románok, akik — nem kevésbé, mint a többi európai kommunista állam — érdekelve vannak az országukba irányuló idegenforgalom fejlesztésében, nem úgy kezelik a turistát, ahogyan azt saját érdekük megkívánja. Erről alkalmunk volt személyesen is meggyőződni Constanza kikötőjében, ahol hajónak másfél órát kellett várakoznia a révkalauzra, aki végül a kikötő egy távoli még kiépítetlen pontjára vezette a gőzöst. Utána négyeszer utlevél-kontroll következett, majd minden utasnak sajátkezűleg kellett levinnie poggyászát a hajóról, beleértve a 70-en felüli öregasszonyokat is.

Ezekután lehetetlen rozoga motorosónakon szállították az embereket a kikötő főépületébe, ahol újabb másfél órát kellett várni, anélkül hogy az utas bármit is ihatott volna. Arról ugyanis nem történt gondoskodás, hogy büfét is nyissanak Románia legnagyobb nemzetközi kikötőjében. Végül sok „nudnyikolás” után az egyik vámtiszt az illetékes csapjához vezetett bennünket és felajánlotta, hogy onnan igyunk vizet.

A vámvizsgálat is túlságosan hosszadalmas, alapos volt, a legtöbb ember bördöndjén felhánytá, olyannyira, hogy utána teljesen át kellett rendezni annak tartalmát. A megérkezés pillanatától számítva mintegy öt és fél órát volt igénybe, amíg kijutottunk a kikötőből.

Ha a románok valóban fejleszteni akarják turistaforgalmukat és azt kívánják, hogy nagyobb számu nyugati turista, több dollár jöjjön az országba — akkor kétségkívül rugalmasabba kell tenni egyes adminisztratív eljárásokat, mert az elkenyezett nyugati látogató nem szereti, ha félnapot kell álldogálnia a vámvihatalban.

Térjünk vissza megegyezően a Kárnit nagykövetségi tanácsossal folytatott beszélgetésünkre. Eppen abban a pillanatban, amikor megkérdeztük tőle, hogy tulajdonképpen mi is tevékenységének lényege — csengett a telefon. Menáchem Kárnit angolul beszélő vagy 5 percen át, csak félig-meddig értettük, hogy miről van szó. Utána mosolygós, elmagyarázta:

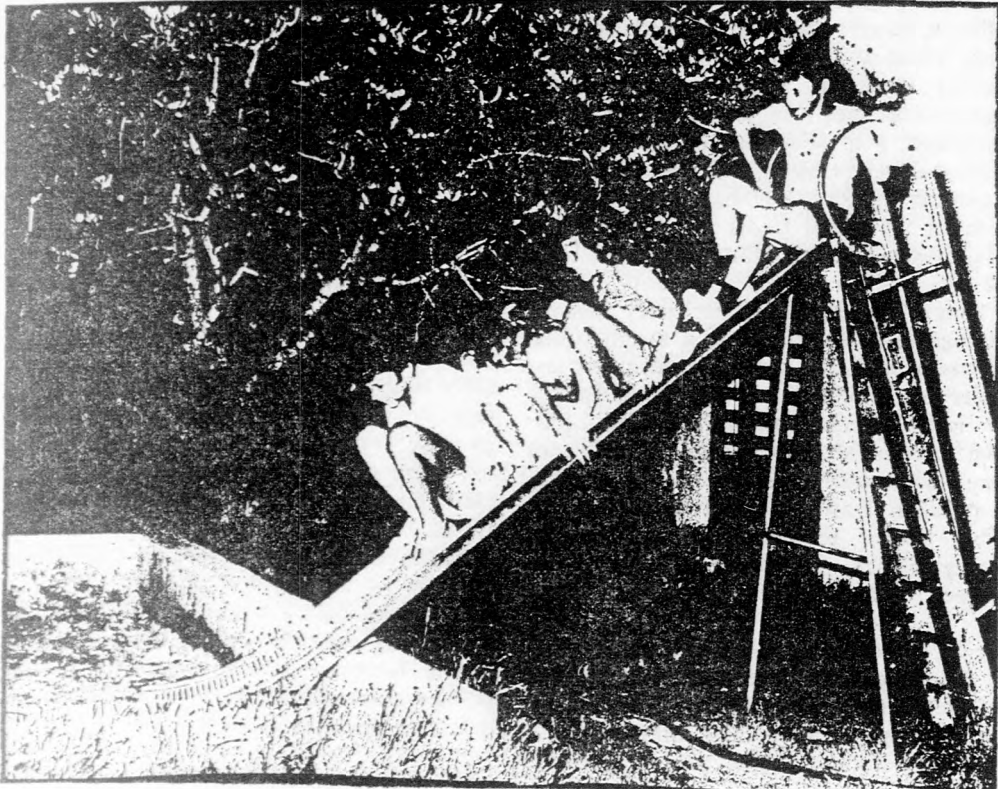
— Az amerikai konzullal beszéltem. Nemrégiben idetért egy nyolcvanon felüli amerikai zsidó, aki Iasi városában súlyosan megbetegedett és az orvosok véleménye szerint meghalhat. Még legfeljebb egy hete van hátra. Utolsó kívánsága az, hogy Izraelben temessék el. Ezt próbálom most elintézni a románokkal és az amerikaiakkal. Ez az amerikai konzul egyébként egy nagyon okos gó...

— Miért? — kérjűk.
— Mert az esettel kapcsolatban azt mondták, már látott sok zsidót, aki New Yorkban akart élni és Izraelben meghalni, de még egyet sem, aki Izraelben akart élni és New Yorkban meghalni...

Brazíliai olék egyedülálló kísérlete

VÁROSI KIBUC HAIFÁN

Írta: SZARÁ FRENKEL

A „kibuc” udvarán: a szülők nyugodtan felügyelet nélkül hagyhatják gyermekeiket

Ha megkérdeznék a járőreket, ugyan hol van az Agmon utca, valószínűleg csak tanácstalan vállrándítás lenne a válasz. Viszont minden gyerek pontos felvilágosítással szolgálhat a „brazil sikun” földrajzi fekvését illetően. Hiszen ki haifai és mégsem ismeri a délamerikai kommuna tagjait?

Hat éve alijáztak Braziliából, és azóta is ragaszkodnak régi cionista korszakuk büszke nevéhez: „A brazil alijászad”.

Százan nincsenek ugyan, de nem sok hiány van. A tizenhét család nyolcvan lelket számlál. Szervezett csoportban érkeztek, új életre támasztva egy. Izraelben már kihalt társadalmi keret. Ez a városi kibuc. Eredetileg szó sem volt ilyesmiről. A jól-tudott családapának észbe sem jutott az alijázás. Kényelmes jómódban éltek. Rio de Janeiróban és Sao Paulóban, brazil környezetben és távol a cionizmustól. Tulajdonképpen, még arra is vigyáztak, nehogy zsidókat városnegyedekben vegyének lakást, és saját bevallásuk szerint, tíz évvel ezelőtt még el sem tudták volna képzelni, hogy egyszer ők is izraeli állampolgárok lesznek. Vagy éppenséggel idealisták.

De a tények megmászhatatlanok. Ők maguk sem tudták, hogyan történt mindez, miért is egették fel maguk mögött ottani lélek hidait, hogy megint előről kezdjenek mindent.

Hat éve érkeztek. Izrael a mitun-korszak

kapcsán mutatkozott be újdonsült állampolgárainak. Hosszu munkanélküliséggel, gondokkal, akadozó beilleszkedéssel, visszavágyó gondolatokkal kezdték meg itteni életüket.

„GAZDAG MAPÁMNYIKOK”

Ma, hat évvel később, már pozitív a mérleg. Sem a lelki, sem az anyagi számadás nem kedvezőtlen. Valamennyien rendezett, nyugodt, bőséges körülmények között élnek, és a brazil lakónegyed ma új braziliai olék klíma-központjává vált, természetesen, csak önkéntes alapon. „Egyedülálló jelenség” — mondja a csoportról félig büszkén, félig szomorúan, Kálmán Levin, a klitaiügyi minisztérium haifai megbízottja.

Dr. Ábrahám Bloch tágas lakásában jöttek össze a kommuna tagjai, hogy megpróbálják megmagyarázni, hogyan is jutottak el a cionizmusig és az alijáig a csoport tagjai.

A jelenlevők bölögnének. Igen, így igaz. Ábrahám volt az, akinek sikerült felébresz-

nie az Izrael-iránti érdeklődést a már-már teljesen asszimilálódott csoport tagjai körében.

— Nehéz lenne ma megmondani, ki kezdte, de tény, hogy a családok összevették apránként. Eleinte előadásokat hallottunk és vitáztunk, később elkezdünk érdeklődni az izraeli politika iránt. 1959-ben elhatároztuk, hogy felállítjuk a helyi Mápám csoportot. Hogy miért éppen a Mápám mellett döntöttünk? Persze, ez megint a kibucnyik büne volt. A lényeg az, hogy hacsakára mentünk a Hásómér Hácar keretében. Így alakult ki az alijázi szándékozók csoportja.

— Persze — folytatja dr. Bloch — tudtuk, hogy csak helyesen megtervezett módon érhetünk el eredményeket. Nem akartunk „forradalmat”, és mert attól tartottunk, hogy az asszonyok semmiképpen sem egyeznek bele egy teljesen új és számukra ismeretlen életforma vállalásába, elhatároztuk, hogy városban fogunk élni, nem kibucban. Először megfigyelőket küldtünk Izraelbe, akik Haifa mellett döntöttek. Aztán megalkottuk a közpénztárt, hogy a kevés anyagi eszközzel rendelkező chávórok segítségére lehessünk. A négy ötlakásos házat előre megvásároltuk, és így érkezünk meg együtt valamennyien 64 májusában Haifára.

— Ja, igen! — emlékszik vissza Kálmán Levin — úgy nevezték őket, hogy a „tökés mápámnyikok”, és soha nem értették, mire jó nekik a kommuna. Hiszen volt pénzik lakásra, és aránylag nagyon magas színvonalú.

— Igaz — mondja dr. Bloch, és a szobában mindenki megbocsátóan mosolygolt — tapadt a nevünkhöz, mert mi voltunk a „gazdag Mápámnyikok”. Elég sok bajunk volt emiatt. Gyanakodva szemlítették életformánkat, és a Szochnut szóba sem állt velünk. Két évig teljesen egyedül küzdöttünk a problémákkal.

— Talán mert május elsején kitűzték a vörös zászlót. Képzelték el. 18 vörös zászló, lakás-lakás mellett.

A közbeszóló szintén doktor. Henrik Kolikovsky gyermekorvos, a csoport legfiatalabb tagja, akinek cionizmusa csupa pátosz.

— De ma már nincsenek vörös zászlók — folytatja. — Két évvel ezelőtt feloláztuk a politikai keretet, és tekintettel a biztonsági helyzetre, kihirdettük, hogy mindenki egyedül választhatja meg ezután politikai utját. Persze, valamennyien a béke mellett vagyunk, de nem biztonság nélkül.

REGMULT ROMANTIKA

Amikor a csoport megérkezett a kikötőbe, kiderült, hogy a már megvett lakások még nincsenek készen. Négy hónapra ideiglenes elhelyezést kaptak Kirját Chajimban.

— Ez volt régmúlt romantikánk korszaka — mondja a fiatal gyermekgyógyász — butorok nélkül, megélhetés nélkül, minden nélkül, de teljes együttműködésben éltünk. Mint egy régi kibucban, földglóglás idején.

A csoport tényleges nehézségei éppen az állandó lakások elfoglalásakor kezdődtek. Az akadémikusok könnyedén elhelyezkedtek, számukra azonnal volt munka. Nehezebb helyzetben voltak a csoport iparos tagjai, akik eredetileg kooperatív vállalatot akartak létesíteni, de a mitun miatt le kellett mondaniuk a tervről. Sikertelen üzleti vállalkozás jóformán teljesen tönkretette a csoport néhány tagját, és megint a közpénztár volt a helyzet megmentője.

Még az első évben visszatért Braziliába

Dr. Ábrahám Bloch lakásában: a „kibuc” gyülecezik a nagyváros szívében.

egy család. Akkoriban nagyon sok dél-amerikai jeridázott.

— A közösségi rendszer nélkül mi is hasonló helyzetbe kerültünk volna — mondja dr. Bloch — voltak olyanok, akik jóformán éheztek, de a közösségi keret erőit nyújtott számukra a nehézségek legyőzésére.

— Ma vidáman pillanthatunk hátra — jegyzi meg a négygyermekes dr. Kolikovsky. — Én forradalmat akartam, és elhatároztam, hogy körülnézek egy kibucban. Hat hónappal később úgy döntöttem, hogy fejlesztési városban a helyem. Máálot városokat választottam, bár állást ajánlottak Haifán. Valamit tenni akartam, hogy hasznos legyek. Egyébként, állami szempontból nagyon fontos, hogy az ember arab falvakban is dolgozzon. Máálotban megtaláltam, amit keresek, szociális munkával egybekötött gyógyászatot. Mint az ottani rendelő gyermekorvosa, társadalmi munkát is végzek. Azt hiszem, az ottaniak a saját emberüknek tartanak és megajándékoznak bizalmukkal.

KÖZÖS SIRÁS

Dr. Bloch fivére, Giulio, kisméretű supermarketet vezetett Braziliában. Ma Merchavia kibuc gyárának munkása, de nem panaszkodik. A legnehezebb az első két év volt, amíg a nem akadémikusok befejezték szakmai átképzésüket. Ma a kommuna minden tagja dolgozik, az asszonyok is, és a legtöbb családnak már saját autója van.

A háromgyermekes Klára, jelenleg óvónő, így látja a kommuna keretnek lényegét:

— Az első időkben együtt sírtunk. Azok is, akiknek jó volt, azok is, akiknek nehéz volt. A közös sirás nagyon megkönnyíti a lelket, és szorosabbra fűzi a lelki kapcsolatokat. Segítettünk egymáson, és akik akkor pénzt adtak, máig sem kapták vissza, de nyilvánvaló, hogy mindenki visszafizeti adósságait, mielőtt alkalma nyílna rá. Családias érzés van közöttünk. A gyerekeim például minden felhőtlen „nagybácsinak” szólítanak. Nálunk soha sem volt probléma a baby-sitter. A szülők nyugodtan elmehtek, egy gyerek sem fél, hiszen nálunk senki sincsen egyedül. Olyan ez, mint egy kis kibuc — mindenki együtt, de mégis mindenkinek megvan a saját külön életjele.

— Nemrég — folytatja Klára — a fiam bár-micváját ünnepeltük, itt, a sikun közel-

pén lévő kertben. Minden család hozzájárult az ünnepséghez, és mindenki úgy érezte, mintha a saját fiát köszöntené az ünnepeltben.

Mindig is így volt?

— Nem, dehogyan — mondják az asszonyok — eleinte rettenetes volt. Talán a kezdeti nehézségek okozták, de sok volt a nézeteltérés, irigység, veszekedés, a gyerekek és a felnőttek között egyaránt. De mindez már a múlté. Ma harmónikus az élet.

A SIKER TITKA

Hogyan képes ez a nyolcvan ember a közösségi életforma megőrzésére?

— Ez a mi titkunk — mondja dr. Bloch — a klitaiügyi minisztériumban is ezt kérdezték mindig. Évente titkárságot választunk, amely a kommuna vagyoni ügyeit kezeli, és gondoskodik a kertről, a házak karbantartásáról és a közösséget érintő minden kérdés elintézéséről. Klubhelyiségünk is van, ahol braziliai olékkal és egyetemistákkal találkozunk. Kórusunk is van, és a gyerekek röplabda csapatot alakítottak. Sokat vagyunk együtt — de nem túlságosan sokat és az utóbbi időben már kezdünk rátrázkolni a „gójokkal” is, vagyis nem braziliai származásúakkal.

— Életformánk nagy előnye, hogy az átlagos kor nem magas, és hogy együtt lakunk. A gyerekek jóformán csak héberül beszélnek, de a felnőttek kényelmesebben érzik magukat, ha portugéz nyelvet használhatnak. Így együtt, könnyebben vállaltuk társadalmi munkát is. Dr. Kolikovsky nemrég tizenhat orvost alijáztatott Braziliából. Vagyis nemcsak saját javunkra élünk itt, hanem megpróbálunk tenni is valamit Izraelért.

Szép szavak? Frázisok?

Nem. Dr. Kolikovsky és társai hisznek abban, hogy valóban nemcsak saját maguk és saját családjuk javára alijáztak, hanem azért is, hogy az egész ország javát szolgálják.

— Csak azt szeretném — mondja az idealista gyermekorvos — hogy ne hívjanak bennünket gazdag mápámnyikoknak. Először is, mert nem vagyunk tökések és másodszor, mert már nem vagyunk a pártban. Hiszen azért történt egy és más ebben az országban az utóbbi három év alatt — nem?

LAMPÉL-LAPID TAMÁS:

KOCSI VOLT, KOCSI NINC...

Jó jel, ha valakinek ellopják a kocsiját. Annak a jele, hogy volt kocsija.

Lemegyek az utcára, keresem a kocsimat, de csak a lámpaoszlopot találom meg, amely mellé odaállítottam. Ismerem jól ezt az oszlopot, nem is egyszer mentem neki, alaposan összegyöngyölte a sárhányómat. Anyi baj legyen, mindig megcsináltattam, ez a legkevesebb, amivel egy sárhányónak tartozom.

Lassan a tessel, még nem veszett el minden remény. Lehet, hogy a feleségem vitte el a kocsi. Nem, az asszony otthon van, a gyerekekkel foglalatok az oszlopnál.

Előfordult már, hogy elfelejtettem, hol is parkoltam a kocsival. Ezáltal erről szó sem lehet, jól emlékszem minden pillanatra, a lámpa mellé állítottam. Talán a rendőrség elvontatta? Nem hiszem, itt szabad parkolni.

Lelkem mélyén már tudom, vagy legalább is sejtem, hogy mi történt, de kifelé még kevesem a kocsi. Ami történt, annak csak másokkal szabad megtörténnie. Olyan ez, mint a kanyaró, amelyet Rivka férje kapott, holott igazság szerint felőnt nemigen kapja meg.

Kicsit restellem a dolgot, nehogy a szomszédok észrevegyék. Kemény, határozott lépéssel haladok előre, mint aki tudja, hogy hová megy, közben azonban jobbra-balra pislogok, keresem a kocsimat.

Talán valaki ellopta, az én kocsimmal ment rablótamadásra és a rendőrség most nyomoz a tettesek után?

Nini, ott az autóm. Az én kocsim, egy közlekedési rendőr-baba lóg a tükrén. Közlekedési megyek, látom, hogy févedtem. Nem az én kocsim. Azonos márka, színe is pont olyan, érdekes, hogy ennek a gazdájára is pont egy közlekedési rendőrt akasztott fel a tükrőre — de nem az én kocsim.

Itt jön velem szemben Giora, Guttman fia a harmadik emeletéről. Szerencse, hogy

olyan ráérősen hallgok, különben észrevenné rajtam, hogy a kocsimat keresem. Ugyan, butaság. Nincs az ember orrára írva, hogy mire gondol. Most találkoztam egy másik ismerős emberrel, az illető völégény. Biztos a menyasszonyára gondolt, de azt sem lehet biztosan tudni. Csak azért gondolom, mert tudom, hogy völégény. Miért pont rajtam látják, hogy az ellopott kocsimat keresem?

Giora ránnéz, s nyers hangon megkérdi: — Mi történt? Csak nem lopták el a kocsiját?

Most bosszankodjam ezen? Jó, hogy ilyen egyenes, szókimondó ifjuságunk van, különben nem tudnánk mit csinálni az arabokkal. Más kérdés viszont, hogy Guttmann képtelen megnevelni a gyerekeit.

Mégis megkérdezem: — Miből gondolod, hogy ellopták az autóm?

— Abból, hogy olyan a Lampel bácsi tekintete, mint egy volt autótulajdonosé...

Az ördög vigye el, nemhiába pszichológus a gyerek papája.

A barátai egy-kettőre körülöttünk teremnek, s megszervezik az eltűnt kocsim felkutatását.

— Mi a száma? — kérdi a fűszeres fia, s én szegyzemre nem tudom fejből. A többi gyerek kiabálja: — 238-799!

A másik — öt éves — a kocsi márkáját kiabálja, s pontos leírással is szolgált:

— Krémszínű volt, piros ülésekkel, a jobb-oldali sárhányó többször javítva, a tükrőn egy közlekedési rendőr függött.

Egy másik gyerek még kiegészítően hozzáfűzte:

— Hátul, az ablak alatti párkányon volt az Újságíró Szövetség tavalyi évkönyve!

Guttmann kijött az erkélyre és lekiáltott: — Tegnap még láttam a kocsiját. Pont akkor, amikor kiszállt belőle.

Olyan ez, mint amikor valaki így nyilatkozik egy halottról:

— Szegény, tegnap temették. Pedig a mult hét közepén még milyen jól elbeszélgettünk... A sarkon áll egy rendőr. Hozzálépek és ezt mondom:

— Biztos ur, a sok raport-pérez ellenében most azt kérem, hogy találják meg nekem gyorsan a kocsimat.

Előveszi a noteszét és szigorú hangon megkérdi:

— Mi volt a száma?

— 238-799! — üvölti mögöttem a gyerekkörös.

— Mi történt az autójával? — kérdezi a rendőr.

— Ellopták — felelem szomorúan.

Feljegyez mindent, aztán elbucszunk. Megyek haza. Az asszony megkérdi:

— Megint elhagytál valamit?

Nem értem. Ez megvátszik rajtam?

Elmondom neki, hogy mi történt az autóval. Máris kész a tanács, az asszony ezt javasolja:

— Jelenteni kell a rendőrségnek!

Erre tényleg nem gondoltam. Máris társaságom a 100-as számot. A vonal túloldalán ott hangu rendőr jelentkezik. Erthető is, nem újság, hogy ellopták egy kocsi. Felve-

szí az adatokat, aztán megkérdi: — Volt az autónak valami különös ismertető jele?

— Nem volt! — felelem, mert a tükrő mellé felakasztott rendőrt nem merem bevallani.

Amerikai olvasóink figyelmébe!

ROS HASANA KÖZELEDIK!
ROKONAIT, BARATAIT, ÜZLETFELEIT KÖSZÖNTSE
A NAGYÜNNEPEK ALKALMABOL AZ

UJ KELET

HASABJAIN.
Szívesen szolgál felvilágosítással
KAHAN KÁLMÁN

601 OCEAN AVE. BROOKLYN, N. Y. 11226.
MUNKANAPOKON ESTE FEL HÉT ÓRA UTAN

TEL: 287-8976, 693-2331.
Előfizetések felvétele is.

A hosszú élet titka

AZ AMERIKAI ZSIDÓKRÓL

Ha idejében tudjuk, hogy már fiatalon készülnünk kell az öregségre, sok mindent megtekinthetünk volna. A fiatalok fogalmi köréből azonban hiányzik az a tudat, hogy ők is megöregszenek, sőt, egyszer meg is halnak. A szülők és az iskolákra, az iskolák sportoktatásra hárul az a feladat, hogy takarékos életmódra szoktassák az ifjúságot. Nem lehet elég korán elkezdni a spórolást a szívvel és a gyomorral, mert ezek viselik az élet terhének orozslánrészt.

Tudjuk, hogy hiába papolunk a sportrekordeereknek! Nagy százalék tudlodozott szívvel — ezt sportszínnek becézik — vonul vissza medáliallakkal és serlegekkel ékes családi vitrinjéhez. Nehogy félreértessünk: sportolásra életfontosságú szükségünk van minden korban, de nem tulhajtva, hanem megfelelő adagolással. És hogy életünk különböző korszakaiban mindig

Irta: FARAGÓ MIKLÓS

össze a Báthoryak és a Bethlenek korában? Hogy rendszer volt, el-elünni az asztaltól és ha sikerült megtömött gyomrukön rövid uton könnyíteni, visszatértek a terített asztalhoz folytatni a zabálást? Nem csoda, hogy akkoriban az átlagos életkor 30 év volt. S ha valaki elérte a 60, esetleg a 70 évet, vagy egészen kivételes esetekben még többet, annak csodájára jártak.

A mértékletenség néha hihetetlen könnyelműségre ragadja el a nagy evőket. Kíméletességéből nem nevezem meg, mert egyenlő lenne a kipellengérezéssel, azt az ismerősömet, akit, amikor tullete magát és elrontotta a gyomrát, virtusból — rázabálni! — volt a jelzője.

Nem ő találta ki, Szeged vidékén ez a „terápia” széles körben követőkre talált. Hálás is volt érte a karlsbadi vendéglátóipar.

Itt Izraelben, illetve még az akkori Palesztinában hallottam, vagy talán valamelyik országismertetésben olvastam, hogy a mi klímánk jót tesz az öregeknek. Önmagam is ezt tapasztaltam, de nem tudtam magyarázatot adni. Talán a meleg — gondoltam — kitágítja a véredényeket, ez kisebb munkát ad szívünknek, mert a bővebb csővezetékben csökken a vérnyomás. Igen ám, de Budapestben is melegek a nyarak, néhány héig melegebbek a mi nyári hőmérsékletünknel is és ott mégis felszökött időnként 180-ra a vérnyomásom. (Körülbelül 24 évvel ezelőtől). Olyankor gyógyszerrel irt fel az orvos, ami normálra szorította le a vérnyomásmérő készülék higanyoszlopát. Már közel 25 éve élek itt: vérnyomásom néhány év után 160 és vagy 15 éve állandóan 165-170, ami megfelelő koromnak, illetve a véredények természetes elmeszesedésének. Mert minél merevebb és szilkebb ereztünk fala a benne lerakódott mesztől, annál nagyobb erőt kell szívünknek kifejtenie, hogy a vért keresztülviszítuozza testünk érhálózatán.

Vagy husz éve tudom, hogy nem a klíma tesz jót az öregeknek, hanem az olajjal és margarinnal való főzés, általában

A ZSIRBAN SZEGENY

konyha. Azóta, hogy tudom, milyen káros hatással van szívünkre és egész véredényrendszerünkre az állati zsírok túlzott fogyasztása, a másik végletbe estem és azóta vajjal sem eszem, tojást pedig naponként egyet. Tudnillik a tojás sárgája is állati zsír. A nagyceában körülbelül két éven át nem volt vaj, ez alatt úgy megszoktam a margarint, hogy nem kívánom a vajjal, vagy bebeszélem magamnak, ami egyre megy.

Azt hiszem, azért mert lemondtam a vajról, naponta kevéske nem árt. A vaj értékes és fontos vitamint tartalmaz, míg a margarinnal egyáltalán nincs vitamin. Viszont nálunk, Izraelben, ahol a gyümölcs és friss főzelék nem hiányzik az év egyetlen napján sem, nem panaszkodhatunk vitaminhiányra. Ha egyik-másik öreg ezekből keveset fogyaszt, ajánlatos vitamintablettákkal pótolni a hiányt. Nyaklók nélkül azonban semmit sem szabad fogyasztani, mert a bő táplálkozás, mint már említettem, fölöslegesen terheli szervezete tünket. Különösen a hus és az édességek. Mindenki tapasztalhatta, hogy husos ebéd után a szokottnál később lesz éhes, s akkor is, ha finom édes tortából bekebelezett néhány szeletet. Nyilvánvalóan azért, mert kellenél több munkát kapott a gyomra. Minél több

hustalan nap és ha hus, legfeljebb 80-100 gramm egyenlő az élet meghosszabbításával. Öreg korban vacsorára szokjuk meg a tejeskávét, előtte, vagy utána gyümölcselel és nemzeti eledelünkkel: paradicsom, zöldpaprika és uborka összevagdala. Főzelék, gyümölcs és tartalmas leves legyen a főtáplálékunk, husból pedig csirke és hal, az sem naponta. Vagy van-e annál jobb valami nyáron mint zöldbablevés rántás nélkül, hidegen tejföllel? (Egy-egy adag tejföl zsírtartalma se nem oszt, se nem szoroz).

Kedves sorstársaim az öregségben, maradjunk amellelt.

HOGYHA NINCS ETVAGYUNK,

vagyis nem vagyunk éhesek, ne együnk semmit. Nem dől össze a világ, ha vacsora helyett lefekvés előtt teát, vagy egy pohár tejet iszunk. Aki nem bírja a tejet, tejeskávéval pótolhatja.

A klímáról is szó esett az imént. A felnőtt korban bevándoroltaknak nem lenne szabad a nyári hónapokban nyolc órát dolgozni. Tudtommal sok helyen rendszeresítették a nyári hónapokra — június 15-től október 1-ig, vagy 15-éig — a hatórás munkanapot. Rájöttek ugyanis, hogy azon a munkán, amit a munkás, vagy tisztviselő az utolsó két órában végez, nincsen áldás. Fizikai munka nyári napfényben, 8 óráig, visszafelé a más klímához szokottak egészségesebb.

Öreg emberek szeretik a nyarat, különösen szeretik itt Izraelben. De csak úgy, ha lehetőleg a kora déli órákban hazamehetnek és jóízűt tussolva, kényelemben tehetjük magunkat a nap hátralévő részére. Közben ezzel-azzal pepecselünk, vagy dolgozgatunk.

Minél idősebb az ember, annál

KEVESEBB ALVÁSRA

van szükség, mint ahogyan a mult hetén is megtárgyaltuk. Az öregek kevés alvása tehát nem rossz alvása. Nagyon sajnálattameltők azok, akik idegesen, nyugtalanul dobálják magukat az ágyban és izgalommal próbálják a közismert módszereket, ezer számolni, vagy efféléket, amiktől azonban aligha aludt el még valaki. A látszólagos és félreismert álmatlanság, ami öregeknél természetes ebrenlét, sok öreget, vagy öreg életet elkészeríti — teljesen ok nélkül. Sokszor előfordul, hogy 10 órák már alszom és 3-4 óra körül felébredek. Tudom, hogy eleget aludtam és már nem fogok elaludni, észre se veszem, kitűnően eltelik az idő. Ismétlem: soha ne gondoljunk az elalváásra. Ha nem sikerül a nálam jelenleg 5-6 órát átaludnom, pótolom ebéd után. Erte az ebéd utáni alvása is gondolhatunk éjszakai álmatlan óráinkban és ha annak kellemességét idézzük, már nincs értelme az idegeskedésnek.

Osszefoglalásul fiatalnak, öregnek egyaránt: Nem hiszem, hogy hosszú életű lehet az, aki rendszeresen

TULESZI MAGÁT, NINCS RENDBEN AZ

EMESZTÉSE ES NEM ALSZIK ANNYIT, amennyit szervezete megkíván. Mindig feltelvezze, hogy a szóbanforgó valakinek nincs olyan szervi baja, amit ne tudnának idejekorán megszüntetni. Tudjuk, hogy vannak, akiknek fiatalon is elegendő napi 7, sőt 6 órai alvása és vannak nagyvalók, akiknek legalább napi 9 órai alvása van szükségük. Akadnak, akik az itt felsorolt három feltétel valamelyikét — legtöbbször mértékletességet az evésben — semmibe veszik és mégis hosszú ideig élnek. De ki tudja, hogy a másik esetben, ha mértékelt tartanak, mennyivel lett volna hosszabb az életük?

Hogy mikor vagyunk igazán öregek? Azt hiszem, az orvostudomány mai állása mellett körülbelül 70-75 év az átlagos életkor. Ebben a korban már egész biztosan öregek vagyunk. Foglalkozni azonban továbbra is kell valamivel, ami szervezetünknek megfelel, de azt is módjával, mert kellenél több ebből is éppúgy megárt, mint a töltött káposztából.

Irta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

Az amerikai zsidóságról már annyit írtak, hogy nagyjából csak visszatérhetünk az ismertekre. Mégis, 1970-ben olyan jelenségekkel találkozunk az amerikai zsidók körében, amelyekkel érdemes külön foglalkozni. A hatnapos háború általános nemzeti tudatot ébresztett az értékes zsidóság körében, beleértve azokat is, akik eddig távoláltak a zsidó életől. Mégis, meg kell állapítanunk, hogy a negatív jelenségek ezután a változás után sem szűntek meg teljesen. Egyes nemkívánatos jelenségek főleg a zsidó ifjúság körében harapóztak el.

A hatnapos háborúig állandóan emelkedőben volt a vegyesházasságok száma az amerikai zsidó ifjúság körében. Ezen a téren nehéz csökkenő tendenciára rámutatni. A statisztika szerint ma a zsidó ifjak 24 százaléka lép vegyesházasságra. Ez természetesen országos átlag, mert a nagyobb zsidó központokban, mint például New York, a vegyes házasságok száma elérte a 35 százalékot, míg más helyeken az átlagnál kisebb az arányszám.

Amerikában ma általában nehéz gazdasági helyzetről beszélnek, aminek egyik jele az, hogy a zsidók sok pénzt vesztek a részvényeken. Vannak olyan zsidók is, akik egyetlen éjszaka alatt nincstelenné váltak. Százszorosra vonatkozik ez az amerikai zsidókra, akik általánosságban nem tartoznak a szegegyebb népréteg közé, s akik minden megtakarított, vagy felesleges pénzüket a rendelkezésükre álló részvények százába fektették.

Minél idősebb az ember, annál

tekes munkával felnevelt gyermekeik viselkésedést.

Az egyik zsidó anya, aki egész életét egyetlen fiának szentelte, a jelenleg főiskolás fiu aggasztó viselkedése során, olyan idegállapotba jutott, hogy orvosi kezelést szorult. A fiu egyetemi hallgató, hogy néhány asszony szünetében héber nyelvű iskolák is működnek, ahol a zsidó gyermekek legalább egyszer hetenként a nyelvet tanulják. A zsidók által sürűn lakott városrészekben, pompás templomok is épültek, amelyek — mint arról meggyőződtem — főleg a rendkívüli alkalmakkor: ünnepeken, vagy családi ünnepségek alkalmával vannak nyitva.

Cincinnatiában jártam a villanegyedekben, ahol főleg a „zöldfüllű” zsidók laknak. Így nevezik azokat a zsidókat, akik a második világháború után telepedtek le az Egyesült Államokban. Meggyőződtem arról, hogy anyagi helyzetük az Egyesült Államokon átutuló gazdasági válság ellenére is kielégítő. Gazdasági szempontból nincsenek különösebb panaszai.

Téved, aki azt hiszi, hogy ezek a zsidók előnyös helyzetűek ellenére jól érzik magukat. Az utóbbi évek fejleményei főleg ezeken a családokon éreztetik hatásukat, elsősorban ami a gyermekeik jövőjét illeti. Zsidók többsége, akikről a kérdéssel beszélgettem, a szülők szempontjából elvesztek tekintik az ifjúságot, s ez a tény annyira aggasztja a szülőket, hogy egyesek közülük lelki válságba kerülnek.

A zsidó ifjúság túlnyomó része főiskolai tanulmányokat folytat. Az amerikai ifjúság általános válsága, amely a különböző forra-

dalmi megmozdulásokban jut kifejezésre, a zsidó fiatalokat sem kerülte el, s ezek is tevékeny részt vesznek az állami adminisztráció, s a hivatalos politikai vonal elleni lázongásban. Ez a harcias hangulat a zsidó fiatalok és a szülők közötti kapcsolatban is megnyilvánul.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy az amerikai zsidó fiatalok nem tartoznak a lázongó amerikai ifjúság passzív részéhez. Mi több, tömegével találjuk őket az élenjárók között. A kábitószet élvezet alól sem mentes az amerikai zsidó fiatalság. Szülők, akikkel beszéltem, szerencsétlenül érezték magukat gyermekeik és azok cselekedetei miatt. A zsidó ifjak olyan kegyetlenül és állandó kritikával viselteknek szüleik iránt, hogy azok tehetetlen kétségbeeséssel szemlélik nehéz, verej-

tekes munkával felnevelt gyermekeik viselkésedést.

Az egyik zsidó anya, aki egész életét egyetlen fiának szentelte, a jelenleg főiskolás fiu aggasztó viselkedése során, olyan idegállapotba jutott, hogy orvosi kezelést szorult. A fiu egyetemi hallgató, hogy néhány asszony szünetében héber nyelvű iskolák is működnek, ahol a zsidó gyermekek legalább egyszer hetenként a nyelvet tanulják. A zsidók által sürűn lakott városrészekben, pompás templomok is épültek, amelyek — mint arról meggyőződtem — főleg a rendkívüli alkalmakkor: ünnepeken, vagy családi ünnepségek alkalmával vannak nyitva.

Cincinnatiában jártam a villanegyedekben, ahol főleg a „zöldfüllű” zsidók laknak. Így nevezik azokat a zsidókat, akik a második világháború után telepedtek le az Egyesült Államokban. Meggyőződtem arról, hogy anyagi helyzetük az Egyesült Államokon átutuló gazdasági válság ellenére is kielégítő. Gazdasági szempontból nincsenek különösebb panaszai.

Téved, aki azt hiszi, hogy ezek a zsidók előnyös helyzetűek ellenére jól érzik magukat. Az utóbbi évek fejleményei főleg ezeken a családokon éreztetik hatásukat, elsősorban ami a gyermekeik jövőjét illeti. Zsidók többsége, akikről a kérdéssel beszélgettem, a szülők szempontjából elvesztek tekintik az ifjúságot, s ez a tény annyira aggasztja a szülőket, hogy egyesek közülük lelki válságba kerülnek.

A zsidó ifjúság túlnyomó része főiskolai tanulmányokat folytat. Az amerikai ifjúság általános válsága, amely a különböző forra-

tekes munkával felnevelt gyermekeik viselkésedést.

Az egyik zsidó anya, aki egész életét egyetlen fiának szentelte, a jelenleg főiskolás fiu aggasztó viselkedése során, olyan idegállapotba jutott, hogy orvosi kezelést szorult. A fiu egyetemi hallgató, hogy néhány asszony szünetében héber nyelvű iskolák is működnek, ahol a zsidó gyermekek legalább egyszer hetenként a nyelvet tanulják. A zsidók által sürűn lakott városrészekben, pompás templomok is épültek, amelyek — mint arról meggyőződtem — főleg a rendkívüli alkalmakkor: ünnepeken, vagy családi ünnepségek alkalmával vannak nyitva.

Cincinnatiában jártam a villanegyedekben, ahol főleg a „zöldfüllű” zsidók laknak. Így nevezik azokat a zsidókat, akik a második világháború után telepedtek le az Egyesült Államokban. Meggyőződtem arról, hogy anyagi helyzetük az Egyesült Államokon átutuló gazdasági válság ellenére is kielégítő. Gazdasági szempontból nincsenek különösebb panaszai.

Téved, aki azt hiszi, hogy ezek a zsidók előnyös helyzetűek ellenére jól érzik magukat. Az utóbbi évek fejleményei főleg ezeken a családokon éreztetik hatásukat, elsősorban ami a gyermekeik jövőjét illeti. Zsidók többsége, akikről a kérdéssel beszélgettem, a szülők szempontjából elvesztek tekintik az ifjúságot, s ez a tény annyira aggasztja a szülőket, hogy egyesek közülük lelki válságba kerülnek.

A zsidó ifjúság túlnyomó része főiskolai tanulmányokat folytat. Az amerikai ifjúság általános válsága, amely a különböző forra-

tekes munkával felnevelt gyermekeik viselkésedést.

MODELL 3538
2 hangszóró
2 külön tuner
VHF és UHF-re

- * Festett üveg képernyő fényzűrésre, a szem kifáradásának megelőzésére.
- * Széles, 61 cm (24") képernyő.
- * Elragadó forma, a jövő stílusában.
- * Kétéves jótállás a képernyő-lámpára
- * Furnir-szekrény dió-színben.

MODELL 3537
2 külön tuner
VHF és UHF-re

- * Festett üveg képernyő fényzűrésre, a szem kifáradásának megelőzésére.
- * Széles, 61 cm (24") képernyő.
- * Elragadó forma, a jövő stílusában.
- * Kétéves jótállás a képernyő-lámpára.
- * A szekrény kidolgozása poliészter, vagy teak, különböző árnyalatokban.

פילוט טלוויזיות - בשרות ובטיב

A Cánh különböző egységeiben szolgáló katonalányok — beleértve a Náchálban szolgáló földműves katonákat is, — különleges szemkikészítési kurzuson vettek részt. Eliseva Heimovskiy, a Helena Rubinstein kozmetikai gyár vezető tanácsadója, féléves kurzutat tartott a katonalányok között és a kozmetikai kikészítés bemutatása után átnyújtotta a frontvonalakon szolgálatot teljesítő katonalányoknak a gyár ajándékba küldött kozmetikai készítményeit.

UTAZÁS A MULTBA

TISÁ BÖAV-I HANGULATBAN

Av hó 9-én pusztult el az Első Szentély és a zsidó nép száműzetésbe ment Babilóniába. Öregék, asszonyok és gyerekek vándoroltak a kezükben és batyúval a vállukon mennek az ismeretlen sors és cél felé...

Av hó 9-én égett le a Második Szentély. Ujra elhurcolták népünk apraja és nagyját, a harcoló hőseket, akik a római arénában vadállatokkal birkóztak, fejezik be életüket.

Av hó 9-én esett el Betár erődítése is, ami lezárta a Bar-Kochba-lázadás hősiességét. E harc hősei nem adták meg magukat. Inkább a halált választották, mint a száműzetést.

Tisa Böäv hangulata és az e dátumhoz fűződő érzések fejezik ki, minden más dátumnál a legerősebben, minden idők zsidó katasztrófájának tragédiáját. Ebben az esztendőben számomra a magyar zsidóság pusztulása is beiktatódt Tisa Böäv elgúny hangulatába. A könyv, mely Jeremias siralmainak mondása közben hullik, a magyar zsidóságnak is szól.

Utazom Magyarországra

Huszonöt év után elhatároztam, hogy pár hétre elmegyek Magyarországra. A visszautazás gondolata az elmúlt évek során mindig borzalommal töltött el. Tudatosan elfelejtettem mindent, ami Magyarországgal egybekötött. Utaneveket, ahol napnap után jártam, feledésbe merültek. Ismerősök alakjai teljesen elmosódtak. Tbb, mint harminc esztendő elményei a tudat alatt rejtőztek el és lidércként rámeheztek. A múlt-ról jóformán soha sem beszéltem, vagy csak nagyon keveset és rapszodikusán. Amikor az utazás terve megérlelődött bennem, hirtelen előretörték az emlékek és helyet kerestek gondolataimban. Úgy éreztem magam, mint Proust, a francia regényíró, aki az elvesztett időt meg keresni. Nem létezett többé idő számomra. Egybeolvadt jelen, múlt és jövő. El sem utaztam még és már úgy éreztem, mintha Pesten lennék. Nem találkoztam még senkivel, de éreztem a régi barátság felújulásának meleg hangulatát. Ott voltam Magyarországon.

Kiegett barátság

Ugy hallottam, egy régi barátom, La...nn, magas állást tölt be az új politikai rendszerben. Kezdetben politikai sikon mozogott, most egy nagyvállalat élén áll. Jár neki az állás: fiatalon a kommunista elvnek szentelte életét. Otthagya a rabbi szemináriumot és Párizsba utazott, ahol a párthoz csatlakozott. Proletár családból származott. Oriási feje és esze, darabos természete jellemezte egyéniségét, alakját. Mikor Hitler bevonult Franciaországba, visszatért Magyarországra és a váci börtönben ült.

Ott állok előtte és nem tudom, mit mondjak. Elémesem-e, hogy érte loptunk az internátus takaróiból, hogy legyen mivel takaroznia Párizsban? Szegény volt, mint a rabbi-szeminárium legtöbb növendéke. Gazdag családok gyermekei már abban az időben sem akartak rabbipályára menni. Elmeséljem-e, hogy inkognitóban csomagot küldtem neki a börtönbe, — mert állásom nem engedte másként. Tudom, az ő részére nincs más út, mint amit választott. Kétségek kizárnak. Vajon megért engem, úgy, mint ahogy én értem meg őt?

Allunk egymással szemben. Több, mint három évtizede nem találkoztunk. Hallgatunk. Nincs mit mondjunk egymásnak. Erzem, minden perc csak mélyíti a szakadékot közöttünk. Vitaról nincs szó. A múlt kötelez. Mindketten érezzük, hogy e találkozással az egykori barátság utolsó szikrája is kialudt.

Megyek egyik templomból a másikba

Korán fejeztük be az imát szombatonként az intézet templomában. A heti programhoz tartozott vándorolni egyik imaházból a másikba az ima után. Ujra megjáróm az ismert utat.

HIRDETESEKET
ES ELOFIZETESEKET
FELVESZ
AZ

UJ KELET

natanjal
megbizottja.

Mittelmanna, Gottlieb,
Sáár Hágáj utca 14,
Geva gyógyszeriar mellett

UJ KELET 1970.VIII.21

A Kazinczy utcában székel Koppel Reich nagy tudású pap, az ortodox zsidóság büszkesége. Felsőházi tag volt. E tagságot jutalomként kapta a vallásos zsidóság a mindenkori hűségért, a magyar kormányzattal szemben. E hitközség történetéhez fűződnek a nagy ortodox zsidó családok (Freidinger, Stern, Mayer, Deutsch, Sussmann) nevei.

Megyünk további kántorokat és papokat hallgatni. Nem hiszem, hogy a világon van mind a mai napig olyan templom, mint a Dohány-utcai templom volt, ahol négy pap és négy kántor működött és minden szombat más beszélt és más énekelt. Mindenki megváltáshoz papját és kántorát saját izlése szerint. Hallgathatta Hevesit, akinek szónoki képessége nem mindennapi volt. Elvezette az askétikus kinézésű Fischer Gyulát, vagy Grossmann rabbijt, aki úgy mondott ki minden szót, mintha pénzbe kerülne és aki olyan méltóságjeljesen ment, mintha egy század katona menetelt volna. Ott énekeltek a kántorok nagyjai. Az orosz származású Linetzi, aki, amikor a Tóra visszatételekor a „felső cé” énekelte, a templom megtelt a hallgatók tömegével. Neki csinált propagandát már napokkal előbb „Popoj”, az Omike menza cukorka elárulóját is. Abrahamsóhn bügő hangja és imája az orgona hangjával versengett. Ot is sokan szerették és hallgatták.

A templomban ma is összegyűlnek az emberek. Ma is van előimádkozó. Ma is mondanak prédikációt. Ez azonban még a visszhangja sem a múltnak.

Ujra a rabbiszemináriumban

Nem tudom megmagyarázni miért, de a következő jelenet rajzolódik szemem elé. Az épület kissé homályos folyosójának végén elterülő tanári szoba felé tart Heller professzor, a Biblia és az Agádá nagy kutatója és Hoffer rabbi, a Talmud előadója. Odaérve a tanári szoba ajtaja elé, egyik tessékeli a másikat, mondván: parancsolj Bernát, parancsolj Ármin. Így szólították egymást, mint régi osztálytársak. Miközben így udvariasodnak egyik a másikkal, megjelenik Blau Lajos, a szeminárium rektorának kissé gögös és májuszitikus alakja. Minden szó nélkül bemegy a tanári szobába az egymást tessékeli, két tanár között, akik meglepetésükben egyszerre akarnak bemenni a szűk ajtón.

Professzor Scheiber meg fog nekem bocsátani, ha megjárom, hogy működése úgy tűnik nekem, mint egy temető-őr, aki jár a sírkövek között és a sírkövekről leolvassa egy egy felírást, leközi azt. Most egy még ki nem adott Hágádá kéziratot, máskor egy elfelejtett írást, vagy egy elárult hitközség történetét.

Ez a megjegyzés nem von le semmit munkájának értékéből. Mégis, milyen messze van ez a tevékenység az egykor élő nagyok munkájától. A József körút, a Népszínház utca és a Röck Szilárd utca között elterülő épületek homályosok maradtak. Nem világítja be többé a zsidó kutatás nagy fénye a helyiségeket, ahol generációk nevelkedtek, hogy a zsidóságot szolgálják. Nincsenek Helleerek, Hofferek, Blau Lajosok és Guttmannok és nincsenek diákok. Anakronizmus még leírni is, hogy ezt az intézetet így hívták hivatalosan: „Ferenc József rabbiszeminárium”.

Amit a föld eltakar, el kell felejteni

Sokat töprengtem magamban, hogy elmenjek-e apám sírjához Tokajba? Nem a tisztelet, vagy szeretet hiánya zavart, hanem apám tanítása, amely mindig az élő ember és az élet felé volt irányítva. Végül elhatároztam, hogy elmegyek. A tokaji főutcán csak zsidók laktak. Ha egy-egy nem-zsidó háza megszakította ezt a folytonosságot, betolakodónak hittük. A Tisza-hídnál kezdődött az út. Grünwaldék kocsmája volt az utolsó zsidó ház. A piac-téren zsidó fiákeresek álltak, akik a tokaji állomásra szállították a chaszidokat Bodrogkereszturra Reb Sájé-hoz. Ha fáztak télen, ők is úgy melegítették magukat karjaikkal csapkodva, mint az orosz parasztok.

A Grünwald kocsmán túl van a temető. Apám sírköve ott van előttem. A felírás nem olyan, mint ahogy én szerettem volna. En csak egy pár szót akartam felírni. Azonban, másként történt, mert Weinberger bácsi, a metsző — apám jó barátja — másként akarta. Nem ellenkeztem, mert fiatal voltam apám halálakor és abban az időben az öregeknek még volt tisztelete.

A felírás a régi hagyományoknak megfelelően íródott. Minden sor kezdetén lévő betűből összeállítható neve. Másoknak mit mond egy név? En egyszerűen csak azt írtam volna: „Volt egy jó ember, egy jó zsidó és nincs többé”. Ó tanított, mint bölcs zsidó, hogy amit a föld eltakar, azt el kell felejteni. Hogyan is maradhatott volna fenn a zsidó nép, ha jó emlékezőtehetsége lett volna? Hogyan élhetne ma is a szenvedés traumájával, ha hátrálna és nem előre? A sírhoz csak azok menienek, akik nem emlékeznek a halottaikra minden órában és minden percben. En pedig emlékeztem és emlékezem.

Az utolsó temetés

Cegléd helyett Abonyban köttem ki. Ott ért magyarországi tartózkodásom utolsó idejének egyik legfurcsább eleménye.

Aki Pestről Debrecenbe, vagy Szegedre utazott, gyakran láthatta az abonyi állomás főnökét, amint szalutálva köszönti az elhúzó vonatokat. Pontosan úgy nézett ki, mint Ferenc József császár. Olyan szakállá volt és olyan magas is volt. Kevesen tudták, hogy e figura mögött zsidó rejtezik. Amikor a németek megszállták Magyarországot, már idős ember volt és nem sokkal a deportálás előtt meg is halt. Végrendeletében meghagyta, hogy már pedig őt zsidó pappal kell eltemetni. Az egész környéken nem maradt zsidó pap, mert a hírhedt Endre László deportáltatta őket. Csak én voltam még Cegléden. A gyerekek teljesíteni akarták apjuk kívánságát és nekem jutott végső akarata teljesítésének tisztelete. Pap nélkül is elmesélhette volna az Égben, hogy I. Ferenc József tisztelője volt, ezért utánozta külsejében. Ehhez nem volt szükség ám. Hívtak azonban és én gondolkodás nélkül elmentem. Az utazás komoly veszéllyel járt. Az abonyi állomást SS katonák tartották megszállva. Elmentem és helyesen cselekedtem. A ruhámról kiáltó sárga csillagra rá sem hederítettek az SS legények, pedig jó órát töltöttem közöttük, míg a Ceglédre visszatérő vonatra várakoztam. A kalandból megmenekültem.

Akik később haltak meg, ottmaradtak a templomban, vagy a téglagyárban, nem lett részüik a végső tiszteletben, ami zsidó hagyomány szerint a legnagyobb kegy.

Beszélgetés a vonaton

Visszafelé utazva felismert egy paraszt. Csodálkoztam, hogy a vonaton talál engem. Hozzámszédgődöt és miután felöntött kicsit a garatra, monológba kezdett, ami sok igazságot tartalmazott. Szavai most is fülemben csengenek. Tudom — mondta félig részegen, — hogy a németek el fogják veszíteni a háborút. Azután el fog kezdődni a zsidók elleni bűnök büntetése is. Nekünk, egyszerű embereknek azonban nem lehet semmi bajunk. Meg lehet büntetni egyet-kettőt, de nem lehet kiirtani egy egész népet. Mi ittmaradunk, hármii lesz is a háború kimenetele. Nélkülünk senki sem fogja tudni megdolgozni a földeket: vetni és aratni. Nem jó az, amit a zsidók ellen tesznek, de hát ők mégsem magyarok. —

Nem tudom, felfogtam-e szavainak értelmét akkor. Azok mélyen bevésődtek emléke-

MICHELANGELO:

JEREMIAS

PROFETA

zetembe. Féltém szavainak hangosságától. Ó azonban nem félt semmitől, mert otthon volt.

Az elnyomott gondolatok cikkáznak agyamban és a feledés mélységéből nem mindig a legjelentősebbek törnek fel. A határok elmosódnak a múlt emlékei, az utazásra való készülődés és az utazás között. Nincs idő többé. Nincsenek perccel, órával és nappal meghatározott időegységek. Tegnap, ma és holnap egybeesnek. — Az utazásnak a három hét gyszos napjaira kell esniük. Ezekben a napokban a személyi élményeken túl, a magyar zsidóság sorsa egybe szöviődik történelmünk nagy katasztrófájával.

Tisá Böäv napján indult Babilóniába népünk. Otthagyták házukat, földjüket, ahová sohasem tértek vissza. Edomíták, amoniták foglalták el helyüket. A házakat, amiket nem építettek, a földeket, amelyeket nem ők vetettek.

Ezen a napon mentek fogságba Rómába a zsidó nép szászerei. Földjeiket, városait a római veterán katonák között osztották szét.

Ha nem is ezen a napon, de ugyanugy, ugyanilyen körülmények között, hagyta el a magyar zsidóság is évszázadokon keresztül biztosnak hitt otthonát. Tisá Böäv lesújtó érzelmei, a gysz mélyes hangulata uralkodik el felettem, amikor Magyarországgal újra találkozni akarok. A magyar zsidó törzs sorsa azonos minden idők minden zsidó törzsének sorsával.

Ahelyett, hogy visszamentem volna Ceglédre, ahol életem és dolgoztam, ujta átéltem azt a pillanatot, amikor Cegléd zsidói elhagyják házaikat, földjeiket. Anyám, unokaöcsém és én menetelünk az egész hitközség élén az ismeretlen holnap felé, mint valaha őseink Babilon és Róma idején. Amikor gyerek voltam, lázadtam Echa könyvében leírt siralmaik olvasása közben. Nem hittem el, hogy szerető anyák nem könyörültek meg csecsemőiken. Felöltötte koromban elfogadtam a könyv leírásait, mint realitást, de annak tartalma nem tudatosodott bennem. Csak e napokban érzem a könyv teljes igazságát, a sorok tartalmának teljes valóságát. Ujra olvasom a kemény szavakat: „Az Isten megfeszítette Ijít, mint ellenség”. „Az Isten ellenségé vált, elpusztította Izráelt, elpusztította palotáit, elnyelte erődítményeit és Juda népénél növelte a jalkiáltást és a sirást”.

Tisá Böäv napjai azok, amikor úgy érezük, hogy nincs a segélykiáltásra felelet, amikor Isten elrejtí arcát népe elől.

Régi zsidó tradíció szerint, nem szabad írást befejezni áttokkal, rossz gondolattal és pesszimizmussal. A tradíció már a Biblia könyveinél is érvényes volt. Echa könyvének siralma is a vigasz zárja le.

A zsidó nép részére Tisá Böäv napján Izráel állama ad vigaszt, hitet és reményt. A maradék magyar zsidóságnak is ez a reményessége.

dr. E. Z.

GYERMEK,

AZ EG SZERELMERE, NE JATSSZ ALLO JARMUVEK KORUL!

Légy segítségemre,

hogy vigyázzak az életedre!

ZENEÉLET

IZRÁELI ZENESZERZŐK A ZENEI FESZTIVÁLON

— Négy ösbemutató Jeruzsálemben —

Amivel a 10-ik izraeli Zenei Fesztivál főképp anyagi okokból, adása maradt a hazai zeneszerzőknek, azt a jeruzsálemi Binjáné Háma kistermében megtartott hangversennyel kívánta némiképp kipótolni.

A mi legutóbbi fesztiválunk műsoraival szemben hangoztatott panasz, hogy azok nem eléggé domborítják ki az izraeli nemzeti jellegét, ezúton fokozott mértékben volt indokolt. A mostani külön esten kívül, kizárólag Jozsef Tál „A hősi halottak szemléje” című kantáté képviselte a vendéglátó ország zenekultúráját. Az is inkább csak szimbolikus, mintsem tavolabbi zenesztétikai vonatkozásban.

Órommel üdvözölhetjük tehát az Izraeli Zeneszerzők Egyesületének a Fesztivál vezetőségével karöltve megtartott bemutatkozó hangversenyt, melyen az általuk közösen megrendelt négy kamarazene-együttesre írott művelel ismerkedhettünk meg.

Mint az elmúlt évben, ezúttal is két igen szemléletes délelőtti Tel-Avivban nyilvános megvitataásra kerültek az ugyancsak a helyszínen tartott próbakkal illusztrált újdonságok, kitűnő segédanyagként az általában bonyolult szerkezetű és egyszeri hallásra nehezebben megközelíthető művek megértéséhez. A két tel-avivi délelőtti nyilvános vita hangzott el a zeneszerzők felszólalásával, azzal a mulatságos eredménnyel, hogy — a régi gimnáziumi önképzőkörre emlékeztetően — némi újdonságot még megszületése előtt „levagtak” a kismemelt, vagy rögtönzött bírálok... Persze túlkészen ahhoz, hogy a jeruzsálemi nyilvános koncert műsorát a negatív bírálatok eredményeként megváltoztassák.

Erre azonban alig lett volna szükség. A négy zeneszerző közül kettő régi ismerőse a Fesztiváloknak: a Németországban 1926-ban született Bencion Orgád, aki most „Dalok szöveg nélkül” című háromtételű művével szerepelt, és a Kassán 1920-ban született és 1938-ban bevándorolt Jákov Gilboa. „Kék és vörös színű láthatárok” című újdonságával, aki már az 1965-ös fesztiválon ugyancsak Jeruzsálemben megtartott koncerten bemutatott „Tizenkét Chagall-képhez” írott zenei illusztrációjával keltett méltó feltűnést. Hogy elébe vigyük beszámolóinknak, ezúttal is ezek ketten vitték el a pálmát.

Bencion Orgád, aki 1933 óta él országunk-

ban a hazai élő zeneszerzők közül, Széter és Pártoson kívül a legközelebb áll a Tnáchhoz és a zsidó hagyományos témákhoz, paradox módon a legerősebben kerülve a biblikus zenei anyag folklorisztikus alkalmazását, vagy idézését. Ezek a biblikus vonatkozások nagyon távoli szimbólumokkal, hangszókkal, deklamációval, vagy olykor dallamteredékekkel kerülnek kifejezésre. A nagyon ra dikális szerkesztési mű mindegyik tételében változik a szereplő hat hangszert elhelyezése: a harmadikban például a fuvola, a hegedűs és a klarinétos a nézőtér különböző helyén áll, míg a harmadik, az ütőhangszeres, a zongorista és a csellista, a dobogón marad „szétszórva”.

A koncerten minden művet — nem egymás után — megismételték: másodsor egyforma távolságban állva a hangszerektől, „szintetikus” hallhattam a távolkeleten bizarr hangzásu, alapjában véve romantikus, lényegében expresszív darabot, melynek egyetlen fogyatékossága, hogy nagyon mélyen átértett, olykor szinte áhítatosan bensőséges, igen eredetien hangszerezett művet nem tisztította meg a főképp a 3-ik tételben felhangozott ballasztanyagától. Erősebb koncentráció, a formai felépítés szigorubb kivétele, a farszót „töltőanyag” eltávolítása, nagyon elősegítene a „Dalok szöveg nélkül” — a címben is kifejezésre juttatott „éneklehetőségét” — és közvetlenségét.

Jákov Gilboa a hajfai Technionon építészet tanult, s csak aránylag későn kezdett zenét szerezni. A legmodernebb külföldi avantgardista iskola, a kölni szeminárium (Stockhausen és Pousseur) nagyon egyéni fantáziájú tanítványa és követője, ebben a művében is híj maradt magához: továbbfejlesztette a Chagall-képekhez írott zenei illusztráció módszerét, lényegében megmaradt vizuális alapjával és a formai felépítés architektúrájával és az akusztikus „tárgyak” erőteljes színezésével.

Erős formaérzék és színérzék jutott kifejezésre a bemutatott „Látóhatárok kék és vörösben” című darabjában is, melyet baltézzenének szánt, kilenc nagyon változatos képhez felosztva. A 6-ik képhez egy, a felesleges által írott poémot recitálnak hangszalagról közvetítve, és bár Gilboa szerint nem a nagyon érdekes költemény szavai, hanem azok

„belső színtartalma” a lényeges, kissé melodramatikus mellékhatás marad, nem kapcsolódva, szervesen a többi nyolc kép rendkívüli hangszerezési fantáziával komponált, gyakran erősen romantikus jellegű építménybe.

S bár a közreműködő együttes és az egész műsort nagy megértéssel vezénylő Daniel Sálit kitűnően oldotta meg kényes feladatát (beleértve a zongora hurjain párnázott kalapáccsal cimbalmozó művésznőt), úgy érzem, a képek szorosabb összefogása az előadásban, növelte volna azoknak így is igen erős hatását. Gilboa eredeti egyéniség és nemcsak nagy fantáziájú muzikuss, de fényesen uralja a legkomplikáltabb kifejezési eszközöket is.

A budapesti születésű, 37 éves, Dália kibucban élő Dov Carmel „Töredékek” — ka mara-miniatűrök — című darabjával szerepelt, mely tehetségesen írott fiatalabb kompozíciója, jól hangzó, tudással írott rövid zenemű, s remélem, hogy majd későbbi, egyénibb szerzeményeivel is találkozhatunk még.

Utóljára hagytam az elmúlt évben Santiagóban bevándorolt, 39 éves Leon Sidlovsky „Szextett”-jének megbeszélését, előrebocsátva csodálatommal szülőföldjének bőséges, gazdagságával szemben, hol látszólag heten játszanak egy hatost... Itt ugyanis fuvola, klarinét, basszus-klarinét, hegedű, cselló, zongora és ütőhangszeres miképp köze... Sidlovsky gazdag multira tekinthet vissza: a chilei egyetemen filozófiát tanult, majd az ottani konzervatóriumban kezdve zenei tanulmányait, 1952-ben Németországban folytatta azokat, az avantgardista irányzathoz csatlakozva. Azután a santiagoói Héber Intézetben volt zene tanár, az elmúlt évben alijázott, s jelenleg a tel-avivi Rubin Zeneakadémia tanára.

Sidlovsky háttere a délamerikai folklor, az őserdő, annak minden misztériumával. Zsuffoltan érzéki zene az 1. tétel, vibratók, tremolók, egzotikus hangszerek kombinációk szintézise a 2-ik rész, de a 3-ik, mely visszatérés lenne az előzőhöz, nem hoz új anyagot, s kissé monotonná válik. A hangszerezés frapráns hatását csökkenti az olykor erőltetett eredetiségre törekvés.

A közreműködők: A. Eisenberg, Eli Heifetz, Rafi Brácha, Isaac Reuven, Y. Yoshiyoki, Rut Mense (aki végigzongorázta az egész súlyos műsort), és Micky Laron kitűnően álltak meg helyüket a biztoskefű, rendkívül muzikális fiatal karmester, Dániel Sálit vezetésével.

Beethoven-kamarazene a Fesztiválon

— Istomin-Stern-Rose-trio —

Merész vállalkozás a készáriai szabadtéri színpadon még a fedett dobogó ellenére is kamarazenét játszani. Zongora-hegedű-cselló együttesnél akusztikailag természetesen az első vezet, a legkigyensúlyozottabb összjáték mellett is a vonósok rovására. Maguk a közreműködők sem lehetnek tisztában az akusztikai egyensullyal, mely szabadtéri előadásnál kiszámíthatatlan.

Három kiváló vendégünk eszményien összeforrott és csiszolt kamarazenésze sem mindenkor birkózhatott meg a hely buktatóival, veszélyeivel.

Az orosz szülőktől származó, New Yorkban született zongorista, Eugene Istomin számos alkalommal szerepelt már nálunk, részben mint fenti együttes tagja, részben mint a Filharmonikusok szólistája. Játká rendkívül eleven, színes, mint kamaramuzikusnak pedig Beethoven segítségére sietett, kedvenc hangszereit előnyben részesítve a vonós-társakkal szemben. Valóban önkéntelenül is vezető szerepet játszott a máskülönben teljes egyenjogúságot megkövetelő trióban.

Isaac Stern aki Oroszországban 50 évvel ezelőtt született és hat éves korában vándorolt be szüleiével San Franciscoba, s aki már 11 éves korában debütált a San Francisco Symphony szólistájaként, a legnagyobb élő hegedűművészek eljéhez tartozik. Művészetének lényege a rendkívül meleg, telt, érzelmes előadás és a hegedűjáték tökéletes virtuóizációja — minden virtuóz vonás mellőzésével. Előadása telve emóciókkal, töretlen lendülettel, temperamentummal, lelkes odaadással.

A trió csellistája, az 1918-ban Washingtonban született Leonard Rose szintén régi ismerőse az izraeli közönségnek, hosszú ideig szólistája volt a New York Philharmonicsnak, de csak 1961 óta tagja a mostani együttesnek, mely tulajdonképpen az akkori izraeli fesztivál alkalmára alakult, de azóta állandósult, és számtalan ízben adott USA-ban

VIG GENTILS :

SZOBOR — ÓCSKA ZONGORÁBÓL

Minden típusu pop-kiállításhoz szokott szemünk is megrebben a meglepetéstől, amikor a Heléna Rubinstein-teremben végignézi Vic Gentils, ismert belga szobrász és festő kiállításán.

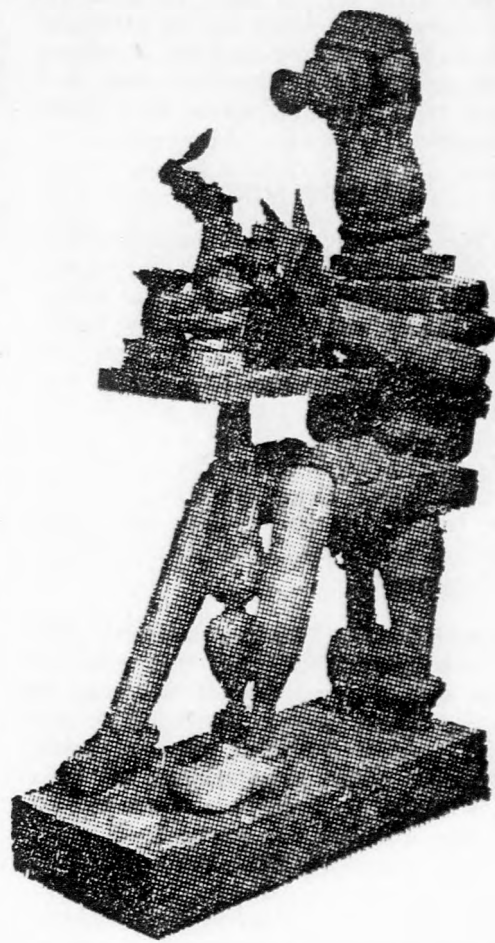
A festmények jobbára kisméretű kollázsok, absztraktak és figuratívak, a legfőbbjükből hangulat és nyugalom árad.

De a kiállítás főelemei a szokatlan felépítésű kis- és nagyméretű szobrok, amelyek megtöltik a Rubinstein-termet. Megtudjuk, hogy a művész, miután kiábrándult a festészetből, égett jával kezdett dolgozni. Amikor azután ajándékba kapott egy ócska zongorát, annak minden részét, lábait, belentyűit, hurjait felhasználta, bealkálta szellemes, humoros szobraiba.

Amikor az első ócska zongorát sikeresen „feldolgozta”, a belga szobrász felvásárolt további ócska zongorákat s legtöbb szobrát azokból állította össze.

Azután egyéb ócska butorok is sorra kerültek, mint „nyersanyag”: asztalok, lágyak, szekrények, s alakjuknak és jellegüknek megfelelően Vic Gentils, a modern Pygmalion „leket lehelt beléjük”, hogy a lélekvándorlás újabb fázisában folytassák földi életüket.

Képiünk a „Zabáló ember” szobrát ábrázolja. Az ember teste és lábai, az asztal lába, az asztalon felhalmozott „ételek” mind a volt öreg zongora részéből kerültek ki. S a „zongoraember” mintha mosolyogna... Vagy talán valami régi dalt zümmög magában?

gora részéből kerültek ki. S a „zongoraember” mintha mosolyogna... Vagy talán valami régi dalt zümmög magában?

m. g.

... S . Z . I . N . H . Á . Z ...

Icik Manger : CHUMÁS-LIDOR

TEATRON AMAMI

Átdolgozta és rendezte : Smuel Bunim, összekötő szöveg : Chájim Chéfer ; kísérő zene : Dov Selzer, díszletek : Gila Sakin ; köztímők : Hágár Amrani

Icik Manger a galuti zsidóság egyik legnagyobb népi költője volt.

Dramatizált verseinek bemutatása 1970-ben többet jelent az egyszerű színházi előadásnál: találkozó a galuti zsidóság és az izraeliek között. Aldott, finom humorú poéta volt Icik Manger, valóságos mestere a jiddis nyelvnek. A Humas-lider, Manger bibliai tárgyú verses „kommentárjai”, amelyekben a közelmúltban elhunyt költő elő, hus és vér emberként mutatja be Adámot és Évát, Káint és Ábelt, Avrahámot, Szárát és Hágárt, Jicchákot, Jákovot és Ráchelt.

hangversenyeket és csinált hanglemez-felvételeket. Rose előkelő, nemes előadása, zengő csellótónusa, kiforrott technikája érdekes kontrasztot képez két impulzívabb partneréhez. A készáriai műsoron sajnálatosan csak egy triót adtak elő, az utolsót ebben a műfajban, melyet Beethoven irt: a hatalmas méretű Op. 97-et, B-Durban. Rudolf főhercegnek ajánlva. Első tételének méltóságos, fényes tartását a kitűnő előadás híven tükrözte vissza, és a Scherzo játékos humorát és bravúros parbeszédét is nagyszerű lendülettel érzékeltette. A mélyszántó Andante és a presto-finále nem jutott kellőképp érvényre, lehet, hogy az akusztika ármányainak estek áldozatul. Két szonátát is hallottunk: ragyogó, féktelenül szüldülő életkedvvel a G-durt, hegedű-zongorára (Op.30.No.3), és a Beethoven-kamaraművek egyik legjelentősebb termékét, a cselló-zongorára írott F-Dur-szonátát. Op. 5.No.1-t 1796-ból, melyet a fiatal szerző egy szokatlanul súlytalan zárótétellel látott el.

A készáriai Amfitéatrum zsufoltság telt nézőtere nem bizonyult elegendőnek az érdeklődők befogadására és a pódiumon is több száz fiatal kibucg foglalt helyet, feltehetően a Fesztivál jóvoltából, mint meghívott vendégek. Hatalmas siker.

Pataki László

Az előadás klasszikus keretéhez hozzájárul a három angyal — aféle minden lében kanál kórus — akik a hébernyelvű natrátorral együttműködve igyekeznek plasztikusabbá, érthetővé tenni (már ahol szükséges van rá) Icik Manger színporkázóan szellemes verses dialógjait.

Az előadásnak tulajdonképpen két „főszereplője” van: Smuel Bunim, a rendező, akinek könnyű dramatizált szövege révén megismerekedhetünk a jiddisnyelvű poétika egyik legfényesebb gyöngyszemével; a másik pedig Icik Manger, akinek hol könnyes, hol mosolygós poézisa rányomja bélyegét az előadás légkörére. A költő nem csak Adámot és Évát, a kigyón és a bűnbeesésen tréfálkodik, hanem Avrahám ósápankon is, aki bizony megijed a gyermekre vágyó Szárá ósanyánk udvarlásától. Icik Manger gyengéd érzelmű skálájának ezernyi árnyalatát halljuk Szárá bölcsődalában, majd Jákov és Ráchel szerelmi duettjében.

A héber fordítás és a könnyed, folyamatos, hol kötött, hol „szabad” összekötő szöveg (héber és jiddis nyelven) érthetővé és élvezhetővé teszi az előadást azok számára is, akik gyengén bírják a jiddis nyelvet.

A szereplők élén Nechama Lifschitz nevet említjük, aki mély átérzéssel játszotta és énekelte Szárá ósanyánk, sokrétű alakját. Gideon Singer, Avrahám ósánya szerepében komikus is méltóságos alakítást nyújtott. Gádi Jágil, a fiatal komikus (Adám, Káin, és Jákov ósápa), Nira Rabinovits (Éva és Ráchel ósánya), Rivka Zohár (Hágár) tudásuk legjavával járultak hozzá az előadás sikeréhez.

Mordecháj (Pupik) Áron, Misa Nátán és a kitűnő hangú Ino Toper, — a három angyal — emberien angyal volt, s játékaival, meg énekeivel elválaszthatatlan részévé vált az előadásnak.

(f. á.)

EGY HÓNAP INGYEN

AZ OROSZLAN JEGYÉBEN

AUGUSZTUS HÓNAP KÉT HÓNAPOT ÉR A MATMON 200 TERVBEN

ANNAK, AKI AUGUSZTUS HÓNAPBAN CSATLAKOZIK A MATMON 200 TERVHEZ, TOVÁ BBI JUTTATÁS — EGY HÓNAP INGYEN. AZAZ, ÁLLANDÓ ÖSSZEGET TAKARIT MEG 99 HÓNAPON KERESZTÜL, 100 HÓNAP HELYETT ÉS LEGALÁBB DUPLA HAVI JÖVEDELMEK KAP 100 HÓNAPON ÁT — (A TAKARÉKOSSÁGI IDŐ BEFEJEZTÉVEL) — ELETBIZTOSÍTÁS FELÜLFIZETÉS NÉLKÜL — A MEGTAKARITANDÓ ÖSSZEG TELJES MAGASSÁGÁBAN, JÖVEDELMI ADÓMENTESEN.

MATMON 200 bankunk kizárólagos takarékosági terve.

BANK HAPOALIM B.M.

TEL-AVIV KÖRNYÉKI MEGALAPOZOTT VÁLLALAT
NAGYSZABÁSÚ TECHNOLÓGIAI TERVEZET KIVITELEZÉSÉRE

K E R E S

ÁLTALÁNOS BÁDOGOSOKAT ÉS AUTÓ BÁDOGOSOKAT

BIZTOSITVA: jó feltételek, véglegesítés a próbaidő után, teljes nyugdíj, előmeneteli lehetőség és szakmai haladás.

KIVAGNI ES BEKÜLDENI

Rámát-Gán, POB. 42

Az ajánlkozó neve Címe

• Akik jelentkeznek erre a hirdetésre, meghívást kapnak személyes megbeszélésre az esti órákban, telavivi irodánkba.

A N O T E S Z

— Radnóti Miklós üzenete az abdai sirból —

1944. Ez a véres, borzalmakkal teli esztendő jelző szám áll egy sima, fekete kötési könyv címlapján. A könyv kicsiny notesz-alakú és a fedele teljesen dísztelen, a számok mintha gyászkeretben jelennének meg. S e gyászos szám felett ott áll a név, a halott költő neve:

RADNÓTI MIKLÓS

A Magyar Helikon szép munkát végzett ezzel a könyvkiadással. Notesz nagyságban, hasonlóan a költő nevezetesen, az abdai tömegsíról előkerült, szerb iskolás füzetéhez fakszimile kiadásban jelentette meg, de versei nem ismeretlenek. Ezeket a sokszor olvasott, halott verseket, sár, vér, izdartság jellemzi. Halálfelelem cseng ki belőlük, de a sorok között ott érezük a költő szenvedélyes vágyát az életre, az emberi életre. Ha nem él tovább, akkor legalább az utókor tudja meg, hogy a pribékék között járkált, lélegzett egy halálraült nagy költő.

Radnóti Miklós 1936-ban megjelent „Járkálj csak halálraült” című verseskötetéről írta az ugyancsak mártírhaltat halt költő és publicista, Bálint György „Halálraülték bennünket, egyelőre haladékokat kapunk. Addig mindenesetre élünk, ahogy tudunk, sőt néha még a jövőre is gondolunk, mely nyilván nem lesz a miénk, de kétségtelenül eljön, mert vagy leszünk stb. utána hull a hó majd”.

Radnóti Miklós a keserves borjú lágerben is áldomott, mert költő volt ott is amikor a többiek halálos fáradtan dőltek a kemény priacsra, hogy a napi kemény 12-16 órai munka fátalmait összetört és elgyőzött testükből kiadulják a költő nem tudott pihenni. Költő volt ott is a gyilkosok között. Érzékeny lelke felfogta, mint finom antenna a gondolatát, amelyeket át kellett alakítani rímekre. Ilyenkor a gertya világánál, vagy ha az sem volt, a hold gyenge fényénél írta csodás verseit a nehezen szerzett iskolás fü-

Irta: KUKSZ TIBOR

„Oly korban éltél én a földön,
mikor besúgni érdem volt, s a gyilkos,
az aruló, a rabló volt a hős.
Oly korban éltél én a földön,
mikor az ember úgy elajlasult,
hogy önként, kéjjel őlt, nem csak parancsra.

„Mellézuhanat, átfordult a teste,
s feszes volt már, mint a húr ha pattan
Tarkólövés így végzed hát te is
Sugtam magamnak, csak fekiadj nyugodtan
Halált virágnak most a türelem
Der springt noch auf — hangzott fölöttem
Sárral kevert vér száradt fülelem.

RADNÓTI MIKLÓS

Huszonnyegen hulltak ott egymás mellé a földre, a cafatos, mállott elrohadt köpeny-zsebben azonban ott voltak az utolsó percig megálmodott gondolatok. Egy ember, a költő vádbeszéde. Vádbeszéde a világ akkori galád vezetői ellen, akik hamis jelszavakkal igazgatták az emberi sorsokat és gonosz beszédekkel izgatták, hogy saját érdekeiket védjék az igazsággal szemben.

LÁZADÓ BANÁNKÖZTÁRSASÁGOK

Irta: ALEX MAY

Ha a középamerikai államokban államcsínyt hajtanak végre, embereket rabolnak el, vérbefojtják a forradalmi megmozdulásokat, vagy politikai gyilkosságot követnek el, egyszerűen, ha a „banánköztársaságok” néven ismert országokban elszabadul a pokol, nem nehéz kitalálni, hogy ki mozgatja a szálakat. Az United Fruit Company irányítja a kulisszák mögött az eseményeket.

Az United Fruit Company (UFC) 1899 március 30-án alapították az észak-amerikai New Yorkban. Azóta talán a legnagyobb a latin-amerikai országok sorsát irányító összes amerikai mammut-vállalat közül. A „Mamita United”, vagy „Polip” ahogy Latin-Amerika lakói politikai beállítottságuk szerint nevezik a társaságot, hetvenéves fennállása alatt állandó bűnbakja a jobb- és baloldali demagógoknak. Az United Fruit Company, mely a Chiquita-banánok egyedüli szállítója Amerikába és Európába, az utolsó években néha dicsérik is a bökényi fejlesztési segélyekért, melyet különböző latin-amerikai országoknak nyújt.

Hogy megérthessük a gigantikus méretű banántermelő társaságok szerepét Közép-Amerikában, egy pillanatra vissza kell forgatnunk a történelem kerekét. Az étkészre alkalmas banán Egyiptomon keresztül került az Újvilágba. Az indiánok csak a főzőbanánt ismerték. A hazatérő spanyolok vitték először Európába az egzotikus gyümölcsöt, azonban nem sok sikert arattak vele.

AKI MEGGAZDAGODOTT A ROHADT BANÁNOKON

A banánok legnagyobb része nem állta ki az akkori hajózás viszontagságait, s ezért 1866 előtt egyáltalán nem beszéltek Európában banánról. Az Egyesült Államokban 1876-ban, a Függetlenségi Nap 100-ik évfordulóján, a Philadelphian rendezett nemzetközi vásáron kezdték először árulni a banánt — 10 centért darabját. Az akkori viszonyokhoz képest meglehetősen magas volt az ára. A kiállítás látogatóinak azonban izlett és vásárolták...vásárolták...és vásárolták...

Rövid időn belül a kereslet állandóan emelkedett az Egyesült Államokban. Vállalkozókedvű amerikai üzletemberek Közép-Amerikában és az Antillákon banánt vásároltak, tíz nap alatt átszállították északra és hatalmas nyereséggel adták tul rajta. Amerikában annyira megszerették az új gyümölcsöt hogy a szállítás nem tudott lépést tartani a fogyasztók igényeivel. Két bostoni gentleman, Andrew Preston és Captain Lorenzo Dow Barker, felismerték a még kihasználatlan lehetőségeket és 1885-ben megalapították a Boston Fruit Companyt, mely biztosította az állandó banánbehozatalt.

Évekkel később a Boston Fruit Company, mely az idők folyamán kerek husz konkurens céget vásárolt meg, fuzionált Minor C. Keith banánimportáló vállalatával és megszületett az United Fruit Company.

1929 novemberében az United Fruit Company társult a legendásirú Samuel Zemurray által alapított Cuyamel Fruit Companyval, Zemurray, egy beszarabiai földműves fia, a múlt század végén érkezett az Egyesült Államokba. Tizenöt éves korában már keményen dolgozott rokonainál az alabamai Selma városában lévő gyümölcskereskedésben.

„Oly korban éltél én a földön,
mikor besúgni érdem volt, s a gyilkos,
az aruló, a rabló volt a hős.
Oly korban éltél én a földön,
mikor az ember úgy elajlasult,
hogy önként, kéjjel őlt, nem csak parancsra.

A bori láger telve szenvedésekkel, fájdalommal, halálgyötrellel és vágyódással a feleség és a család, az otthon és az élet után. Fáradtan, de már mindenben megnyugodva írja e sorokat.

„Az ökor szája véres nyál csurog
az emberek mind véresen vizelek
a század bűzös, vad csomókban áll,
föltűnik a förtelmes halál.

Mindezeket látva készül a halálra, azért a nyűtt notesz első lapján öt nyelven írja: „Ez a jegyzőkönyvecske Radnóti Miklós magyar költő verseit tartalmazza. Kéri a megtalálót, hogy juttassa el Magyarországra Ortutay Gyula dr. egyetemi magántanár címére Budapest VII Horányi u.1.

Ezt a képletesen palackbázart noteszt adta most ki a Magyar Helikon örök emlékeztető a nagy költőnek és örök vándor a túlélőknek. Vád mindenki ellen, aki ismét ostoba háborút kezd hamis elvekkkel és gonosz érdekből. A könyv tipográfiai munkája Szántó Tibor érdeme, a szerkesztés Szalai Sándor és Ortutay Gyula munkája.

Vannak és lesznek szebb kiadású könyvek, de méltóbb aligha. Mert nemcsak megőröki a költő bori szenvedéseit, de minden oldalról árad az akkori vér és rohadás szaga.

Ez a könyv mementó. Mindnyájunknak, akik kézbe kapjuk Radnóti Miklós üzenetét. Emlékezés, hogy ne feledjük el soha az Eclogák és Razgaldnicák költőjét. Emlékezés, hogy soha ne felejtjük el a kort, melyben a költő élt, mely a halálba küldte a legjobb, legjelesebb fiait ostoba gyűlöletből.

jukat folytatásuk. Valószínűleg az utóbbi volt a mértékadó.

Zemurray „háboruja” az United Fruit Companyval 1929-ben végetért. A konkurens vállalatok fuzionáltak. Az igazgatótanács rövid tárgyalás után egyezséget kötött. Zemurray lett az egyesült vállalat elnök-igazgatója és felelős latin-amerikai vezetője, aki a született üzletember élelésiátsával és energiájával átszervezte az egész társaságot.

A DOLLÁR-DIPLOMACIA

Elete utolsó éveiben Zemurray egy őszinte pillanatában elmondta: „Sok olyan dolgot tettem, melyre — ha most visszagondolok —, egyáltalán nem vagyok büszke. Minden esetben csakis a vállalat érdekeit tartottam szem előtt. Ma már nem lehet ilyen üzleteket csinálni. Megtanultam, hogy ami jó a vendéglátó országnak, az jó a mi cégünknek is. Sohasem fogunk szeretni bennünket, mindig idegenek maradunk a számukra, de a jelenlétünk hasznos, s ezért megtűrnek bennünket.”

Zemurray szavai nem mindenben fedik a valóságot, mert az UFC csakis a cég érdekeit tartotta és tartja ma is szem előtt. Köztudomású hogy Latin Amerikában mindig volt korrupció, elnyomás, nepotizmus, terror, gyilkosság, tudatlanság és közöny. Egész történelmük erről tanuskodik, de soha olyan hatalmas mértékben, mint a külföldi cégek telepedése óta.

A primitív, elmaradt népet a külföldi vállalatok rabszolgáskorba tartották. Theodor Roosevelt amerikai elnök 1904 decemberében Közép-Amerikát és a „Karibi szigeteket” védelemre és felügyeletre” szoruló területekké nyilvánította. Roosevelt típusú képviselője volt a big stick policy — a vastag bot politikájának. Utódja, William H. Taft, vezette be a dollár-diplomáciát, amellyel a latinamerikai államokat gazdaságilag függővé tette. A legkisebb ellenkezést katonai intervenciókkal törték le. Haitiben, Dominikában, Nikaraguában, Kubában, Panamában és a többi kis államokban, hogy megvédjék gazdasági érdekeiket. Ez a módszer tette gyűlöltté az amerikaiakat Latin-Amerikában.

Ez volt a helyzet az ötvenes évek végéig. Azóta kerek tíz esztendő telt el. Az utolsó években sokat hallunk a banánköztársaságokról. Az agyonsanyargatott nép le akarja rázni magáról nemcsak az idegen uralmat, hanem az egész zsarnoki rendszert, mely évtizedeken keresztül kiszolgáltatta őket a kizsákmányoló idegeneknek. Annak ellenére, hogy az UFC ma külön iskolákat tart fenn, melyben gazdasági szakértőket képeznek ki, a tömeg nem akar tudni rólok. Hiába hivatkoznak a komoly befektetésekre, melyeket az utolsó években tettek, gyűlölik őket, és szervezett harcot folytatnak ellenük és a velük cimboráló kormányok ellen. Ezen nem lehet csodálkozni, mert az emberek százezrei csak a szűkös napi megélhetésért dolgoznak — az egy főre eső évi átlagkereset 100 dollár!

A politikai harcok mindig kiméltelnek és sok áldozatot követelnek. Mindnyáján tudjuk, hogy az uralmon lévőnek nem engedik át simán a helyüket. Hogy meddig tudják még ezt a helyzetet fenntartani? Erre nehéz válaszolni.

UJ KÖNYVEK :

A KÁLLÓI CÁDIK

— Dr. Szilágyi László monográfiájának héber fordítása. —
Megjelent Tel Avivban, a szerző kiadásában. —

Még a nagy világgégés előtt, a két háború között, írta meg dr. Szilágyi Windt László, a kállói származású, aztán évtizedeken át Budapesten tevékenykedő ügyvéd, a Cádikról szóló monográfiáját, a chászid mozgalom jellegzetesen magyarországi ágáról, amely a mai napig hatóerő az ortodoxiánk körében. A szerző hangszorgalommal gyűjtötte össze adatait, s munkáját dr. Bernstein Béla, a néhai nyiregyházi főrabbi látta el melegehang-méltató előszóval, de annak megjelenését nem érthette meg.

Jött a vézskorszak, amelyet dr. Szilágyi László túlélt, s könyve kéziratát is megmentette. További tizenegy évn át nem is gondolhattott annak kiadására, Magyarországon ennek már nem voltak meg a feltételei. Azután 1956-ban alijázott, s további négy év elszánt szervezőmunkájával előteremtette a kiadáshoz szükséges anyagiakat: 1960-ban végre elhagyta a sajátot „A kállói Cádik — a nagykállói zsidóság története”. Dr. Márton Lajos irt hozza előszót.

A könyv megjelenését akkor nagy elismeréssel fogadta a magyar jisiv, a szerző pedig — helyesen értékelve a szép szavakat — ahhoz merített belőlük erőt, hogy hozzáállt a héber nyelvű kiadás megszervezésének. Időközben egyszer Magyarországon is járt, ahol néhány újabb adattal egészítette ki munkáját, a héber kiadás tervéről beszámolt dr. Scheiber Sándor professzornak, a Rabbiépítő igazgatójának, aki előszóval látta el — előlegezett bizalma jeléül — a héber könyvet.

Foggal és körömmel teremtette elő dr. Szilágyi László a héber kiadás alapjait. Néhány héttel ezelőtt megjelent a munka, Edelstein Jehuda, a kitinő, Nordau-díjjal kitüntetett műfordító neve szerepel a címlapon — a szerzőé mellett.

Rendhagyó módon a fordító nem maradt ezuttal személytelen, szót kért, s a könyv első lapjai egyikén közvetlenül fordul az olvasóhoz:

Edelstein Jehuda előadja, hogy ő a „fordítás” fogalmának talmudi értelmezését teszi magáévá, vagyis nem szövegi fordítást, hanem egyben a fordított szöveg értelmezését, tudományos kiegészítést ígéri.

Lehetséges, hogy ez a fordítás egyik mód-szere, jelen esetben bizonyos kétségeket kelt bennünk Edelstein Jehuda munkája, mert az eredeti könyvben fel sem lelhető és számos nagymultu rabbi-tekintély emléket sértő megjegyzéseivel — érzésünk szerint, — tulment a szerző, dr. Szilágyi László, szándékán. Leg-

Dr. SZILÁGYI LÁSZLÓ

alább lábgyezetben jelezte volna a fordító, hogy hol függetleníti magát a szerzőtől — így csak a magyarul is olvasó közönség veheti össze az 1960-ban megjelent magyar kiadást Edelstein Jehuda fordításának eredményével.

Megjegyezzük, hogy a fordító — saját előszavában — kemény hangon elutasítja a kritikát, s már jóelőre leszögezi: Ot bizony nem érdeklik az ellenvetelmények, aki másként vélekedik bizonyos dolgokról, mint ő, az tartalma meg magának ellenvetelményét, őt nem érdeklik az okvetetlenkedők.

Nos, ez a hang nem méltó a műfordítás mesterségéhez, a kállói rebe emlékéhez, de Edelstein Jehuda sok évtizedes fordítói és héber stíluszerkesztői tevékenységéhez sem. Aki ír, vagy fordít, az nem hátrahajta el a bírálatot, különösen akkor nem, ha közmegebecsülésnek, illetve tisztelőnek örvendő rabbi-személyiségek emlékiról, vitatható szuverenitással nyilvánítja ki a véleményét.

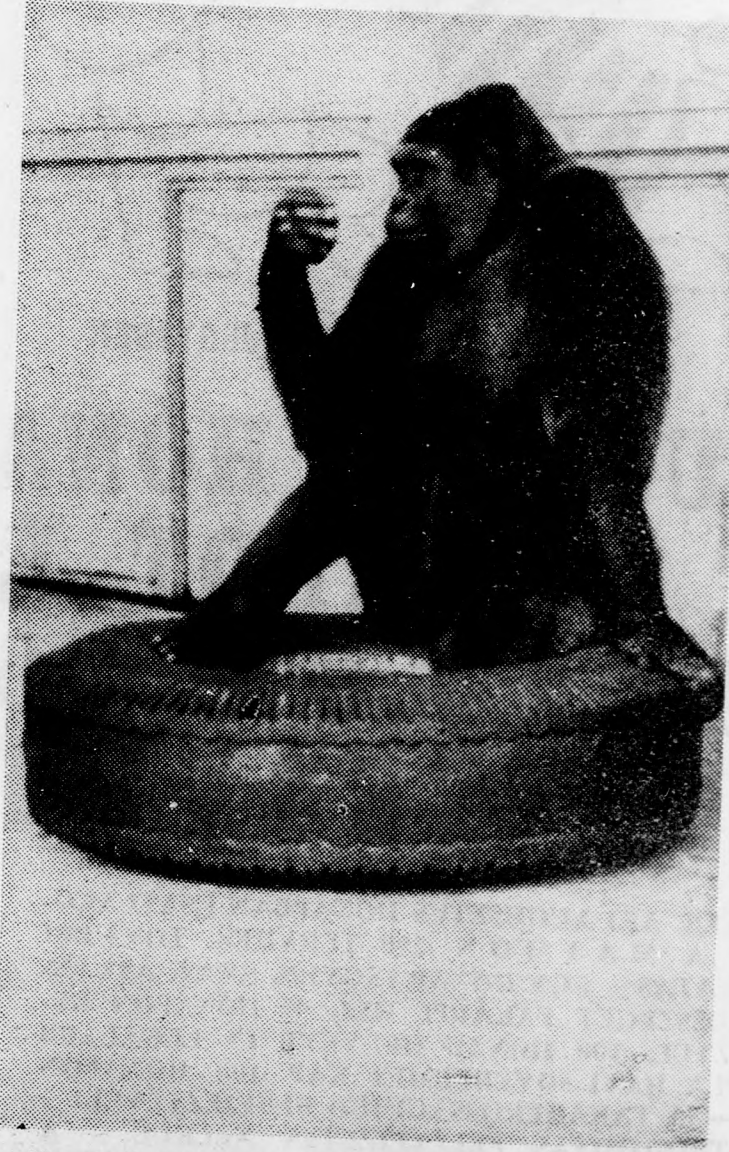
Dr. Szilágyi-Windt László könyve az első héber nyelven megjelent munka a kállói Cádikról. Nyilvánvaló, hogy nagy az érdeklődés iránta. Reméljük, sor kerül majd a második — javított — kiadásra is. Olyan javításra gondolunk, amelyet a fordító, Edelstein Jehuda végezhet el a könyv kéziratán. Piros ceruzával.

Benedek Pál

JOSEPHINE FÉRJET KERES

Josephine annyiban különbözik a híres császári hitvestől, hogy tíz éves és 150 kiló. Egyébként havasi gorilla és a tel-avivi állatkert lakója. Mostanában különben nagyon szomorú, fájlalja, hogy már nyolc éve egyedül él és arra kényeszerül, hogy egy nőtény csimpánzzal ossza meg összkomfortos állatkerti kretecét.

Josephine-nel, elhatározta, hogy vállalja a házasság-közvetítő szerepét. Nem sokkal később hivatalos megkeresés érkezett Oklahoma City állatkertjének igazgatójától. Amennyiben Josephine-t tényleg elküldik Amerikába, valószínűleg néhány évig ottmarad, a gorilláknál ugyanis hosszú időt vesz igénybe a házastársi összekötés...

A havasi gorilla, amely eredetileg a Kongo keleti partján emelkedő hatalmas hegységéből származik, kihalófélben lévő állatfajta. A világon összesen 27 ilyen gorillát tartanak számon.

Dr. Mose Avram, a tel-avivi állatkert helyettes igazgatója, jelenleg azon fáradozik,

házasság-közvetítő szerepét. Nem sokkal később hivatalos megkeresés érkezett Oklahoma City állatkertjének igazgatójától.

Amennyiben Josephine-t tényleg elküldik Amerikába, valószínűleg néhány évig ottmarad, a gorilláknál ugyanis hosszú időt vesz igénybe a házastársi összekötés...

Jigal Jiszchárov

HETI FILMLEVÉL

FIUK A BANDÁBAN — Studio mozi

Szerinte a nyugati világban kellő érdeklődés mellett játszották a fenti című szindarabot - még Izraelben is, a Bimot színház előadásában. A színmű, amiből a film készült, a homoszexualitásról szól, fiatalemberekről, akiket a közös szenvedély és életforma fűz egymáshoz, akik kikerülnek az egészséges emberek társadalmából, csak egymással érzik jól magukat és saját problémáikat csak maguk között tudják megoldani - ha egyáltalán létezik megoldás.

A néző már egyidejűleg elfelejtett csodálkozni. Tíz éve sincs, hogy Oscar Wilde megrázó peréről készült film, amelyből jól megismertük azt a mérhetetlen szenvedést, amit a költő kiállt elferdült szexuális hajlamai miatt. Társadalmi megvetés, a readingi fegyház volt a büntetése. Ma pedig mozgalmak vannak annak érdekében, hogy a homoszexualitást törvényesítsék, engedjék meg az egyművek közötti házasságkötést, szentesítsék a beteges hajlamu kapcsolatot.

A film nyíltan, minden gátlás nélkül - vonultatja fel a világjáró ismert homoszexuális figuráit, kik egyik tagjuk születése napja alkalmából gyűlnek egybe, ünnepeket, megheszélik életüket és egy társaságok során, amelyben az ösztönösnek van döntő fontossága, mindegyik feltárja titkait, hogyan indult el az egyművek szerelmi élet útján, milyen szenvedéseken ment keresztül, hogyan küzdött a rátoró hajlamok ellen, vagy éppen ezzel milyen természetes egyszerűséggel, korai felismeréssel érkezett el oda, hogy csakis a férfiszerelem az igaz, az tudja kielégíteni és kényesztelen azt az életformát kell vállalnia, amelyet hajlamai ráerősözöltek.

A film minden kockáján érződik, hogy színpadi adaptációról van szó, zárt helyiségben zajlanak a drámai események, az onvallomások, az egymás ellen fordulások, a fellángoló gyűlölködések, felelősségvadások és érzelmi vallomások. A rendező nem

is akarta a zárt színpadi formát megbontani a filmszerűségi lehetőségek kedvéért, - kár is lett volna erőltetetten szétvágni a színpadi kereteket, vesztett volna vele a dráma sűrűsége, ereje, zárt kompozitáltsága.

A napjaink ritmusát, fiataljainak világrészét, féktelenségét, gátlástalanságát megértő és a kisiklások iránt megbocsátó néző nem vonhatja meg elismerését a filmről, még akkor sem, ha bizonyos viszolygást, sőt enyhe émelygést is érez a felvonuló árnyfigurák láttán, ha meghallgatja érzelmi kitérőiket, a társadalmi kivételiség dicsőítet, azt a lelkes felfedezést, hogy szaktani tudtak a terhes, kielégülést soha nem hozó házassággal és lappangó vágyukat ki merték elégeni férfiszerelemmel.

Van aki egész életét látja romokban annak a felismerésnek a nyomán, hogy már soha nem vezet ut vissza az egészséges emberek társadalmába, hogy már mindig eltele végéig ahhoz a „bandához” kell tartani.

tőznia, amely most egybeverődött, örökre elkötelezte a szenvedélye, nem lehet családja, gyermeke, nem lehet becsülése és önbecsülése, mindig kívül reked a társadalmon, mindig elferdült hajlama szabja meg életvitelét, így kell leadnia magát dubiózus alakokkal, hozzá méltatlan férfi prostitúttal, pedig jobb lenne a halált választani ahelyett, ha éppen volna hozzá elegendő bátorsága.

A szindarab, illetve a film, teljes komplexumát adja a problémának. Szinte minden létező oldalról vizsgálja a kérdést, - mindenfajta tipust felvonultat a homoszexuális világból és olyan drámaian, annyi tudatossággal, felkészültséggel bonyolítja a szalakat, hogy maradandóbban, teljesebben nem is lehetne a kérdéshez hozzászólni, nem lehetne minden létező aspektusból áttekinteni.

Lehet vitatkozni azon, hogy szükséges-e ilyen művek létrehozása. Az is vita tárgya lehet, hogy aki ilyen műveket ír, egészséges ember-e, aki felfigyelt erre a problémakörre, vagy szenvedő alanya annak a világnak, amelynek figuráit felvonultatja,

megszóltatata. Arról viszont felesleges beszélni, hogy be kell-e tiltani ilyen filmet, vagy szindarabot, ami szintén felmerülő szempont a vitákban. Semmiképpen sem. Akik kíváncsiak rá, nézzék meg, csak megriadnak tőle, megismerik az élet olyan területét, amely eddig érdeklődési körükön kívül esett.

De, aki viszolyg az ilyen kísérletektől, aki nem akarja próbára tenni érzékenységét, az maradjon nyugodtan otthon, le lehet mondani a film megtekintéséről, semmilyen hiányérzet nem maradhat senkiben, ha elkerüli a mozi.

A néző egyre jobban csodálkozik azon, hogy már semmin sem lehet csodálkozni, hogy a művészetben nincsenek tilomfák, a szexuális problémák tárgyalása olyan belterjes lett, annyira a pódiumra került, mint ha annak semmilyen kinövése, elferdülése nem volna visszataszító, hanem kötelező stúdium tárgyja. A kérdés kezd pedagógiai sikra terelődni és ehhez a kritikusnak már nincs hozzászólása.

Zoltán Dezső

BRIDZS

Helyes licit-válaszok II. (34)

9. Egy pikk. Lapunk két nemes színűt nyugszik. Hallgassuk el az ötös kört s nyissunk a négyes pikkünkkel: Tegyük úgy, mint ha mind a két színűnk csak négyes volna.

A pikk nyitás megkönyíti partnerünknek a választ. Ha partnerünk történetesen szintén a két nemes színben tud támogatni bennünket, akkor alacsony szinten juthatunk el a helyes kontrathoz.

10. Egy pikk. Ha két licitálható színűnk van, nyissunk mindig az erősebbel. Megkönyítjük partnerünknek a választ. Ebben az esetben a körünk ugyan jobb, mint a pikkünk, mégis ajánlatos az utóbbival nyitnunk.

11. Ideális lap a kettős szín-nyitáshoz. Igaz ugyan, hogy csak 18 pont van a kezünkben, de ezzel szemben egy hetes színnel, egy singletonnal és egy dubletonnal rendelkezünk. A forcing: mans-invitet jelent s annak ellenére, hogy 4 vesztes-ütsünk van, meg kell kísérlelnünk a mansot.

12. Két pikk, 23 pontunk van. A jó elosztás: (2 pont a singleton miatt), strukturálisan 25 pontot jelent.

(Folytatjuk)

Kitűnő ellenjáték

Nem lehet elégszer ismételni, ahhoz, hogy a legjobb ellenjátékot kifejthessük, szükséges rekonstruálnunk a felvevő lehetséges lapját. Az alábbi leosztás kitűnő bizonyíték erre:

♠ A 43	♠ 9 8 5
♥ K 5 2	♥ A 9 8 3
♦ 6	♦ 9 4
♣ AB 10 6 5 4	♣ K D 7 2

♠ 7 6 2	♠ E	♠ 9 8 5
♥ DB 10 6	Ny	♥ A 9 8 3
♦ A 7 5 2	K	♦ 9 4
♣ 9 3	D	♣ K D 7 2

♠ K D B 10	♠ 7 4
♥ K D B 10 8 3	♥ 8

Dél 4 pikkét játszik. Nyugat kör dámával indul, király, ász. Kelet visszajátssza a kört és Dél a harmadik kört aduval üti. Hogyan kell Nyugatnak játszania, hogy megbuktassa a 4 pikkét?

Megoldás: Természetesen a kör lopás után Dél kárót játszik. Nyugatnak nem szabad ütni az első kárót! A másodikikat is át kell engednie. A harmadikat már Kelet veszi aduval. Meg kell őrizni az ellenőrzést a káró felett, mert ha a kárók magasak lesznek, a 4 pikk elbukhatatlan.

(kin)

KERESZTREJTVEŒY 148

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90

Vízszintes. 1. A közmondás szerint ez szüli a tolvajt. 6. Világhírű pozsonyi rabbi-dinasztia feje volt. 16. Associated Press. — 17. ...onstráció, tüntetés. 19. Mátka. 20. Két magánhangzó. 21. Nem fér belé több. 22. Befogadó képesség, térfogat. 26. Csendes-óceáni szigetecsoport. Fővárosa: Port Vila. — 28. Narancsolója. 29. Spanyol tartomány és székhelye Okasztillában. 31. Férfi név becézve. 32. A Pireneusi-félsziget leghosszabb folyója, 1008 kilométer, ék. fel. 33. Héber flotta. 35. M. U. 1. 36. Vissza: piramis alakú. 38. Natrium vegyjele. 40. ... ir, futár. 41. Olasz tartomány és székhelye. 44. A régi asszirkónál a gazdagság és a nyereség istene. 46. Német kézi nagytű. 48. L. D. 49. Lejárt (fű, határidő). 51. Huzal. 52. Kópirozó. 54. Két szó: 1. Többes szám szűzektől álló csoport a Botteni öbölben: 2. George ... angol regényíró 1819-1880. 56. Körtán. 58. Évszak. 59. Olajbogyó. 60. ... ét, hadapród. 61. Fürdőszoba berendezési tárgy. 62. Puhá fém. 64. Ekezetel küzdőtér. 65. Közlekedési eszköz. 67. Tunguz varázsló pap. 69. Szeretlakkoma (az első keresztényeknél) 70. Uralkodók kincstárának felügyelője volt. 72. Művészeti ág. — 73. Két szó: 1. A hún-magyar mondakörben Etele fia, aki testvérével, Csabával hadakozott a trónért és a scambrai ütközetben elesett; 2. Gabonárólre és hantolásra szolgáló üzem. 75. Úgyész emeli. 77. Mar. 78. Vissza: olasz tartomány és székhelye. 79. Durvaság, erőszakosság. 82. Másallhangzó kiejtve. 83. Lakás része, első kockában duplahangzó. — 84. Olasz én. 86. Majdnem atom. 87. Önkiület, elragadtatás. 89. Két szó: 1. Ebből keletkezik a tűz; 2. Még nem férfi, de már nem gyerek. 90. Olivér ... angol író. Ir történetei a legjobbakk „Collected Ghost Stories”.

távolságokon keresztül. 68. ...siás, megváltó. 69. Másol levés. 70. Állatok összetartására szolgál. 71. Ördög. 73. Vissza: sáv. 74. M. B. 76. Héber fiúnév becézve. 78. O. Sz. S. 80. Magánhangzólan élet. 81. S. S. O. 85. Indok. 88. A vízszintes 72 magánhangzólanul.

A 145. SZÁMÚ KERESZTREJTVEŒY MEGFEJTÉSE

Vízszintes: 5. Rabat — 14. Geronimo Cardano — 23. Zenobia — 28. Hod — 33. Heteronomia — 64. Médek — 69. Kalinin — 76. Celine — 77. Dandár.

Függőleges: 2. Zelota — 8. Barca — 11. Barin — 12. Enigma — 19. Izotop — 21. Carmen — 27. Szürrealizmus — 33. Hámeiri — 36. Attitűd — 50. Soder — 60. Genf — 62. Volga.

Nyereménykönyv: MAUGHAM: SZINHÁZ

HOROSZKOP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig)

Bizony kérdéseket azonnal kell megoldania, és ebben talán jó tanácsot kaphat egy kollégájától. Valószínűleg a szokottnál nagyobb kiadások eszközölésére kényszerül, otthona szépítésének céljára. Szívbeli dolgok terén végre elsimultak a viharok és kellemes korszak követhetik.

HALAK — (Február 20-tól március 20-ig)

Mindig kiválóan működő intuíciója remek szolgálatot tesz ezekben a napokban és a helyes megérzés segítségével képes lesz bizonyos, szívéhez közelálló tervek megvalósítására. Lelkiki szempontjából is nyugodtan megbízhat a helyi sugallatban. Rövid utazás előtt áll és ha okosan cselekszik, hasznos ismeretségekre tehet szert.

K O S — (Március 21-től április 20-ig)

Tele van energiával, és úgy tűnik, hogy kifogyhatatlanul ontja az eredetibb eredeti ötleteket. Ha sikerül megvalósítania akár csak egyetlen ilyen ötletet komoly előrehaladásra tehet szert szakmai síkon. Egy nagyon várt találkozó elmarad, de ne tulajdonítson túlzott fontosságot a csalódásnak. Családi életében kisebb félreértések lehetségesek.

B I K A — (Április 21-től május 20-ig)

Ne szegyenkezzék jelenlegi társadalmi kapcsolatait miatt. Minden lényegtelen, amíg nem veszíti el önálló világnézetét. Valószínűleg sok hasznos kecsesgető barátságra tesz szert hamarosan. Sok jóindulatra számíthat a Vízöntő vagy a Halak jegyében született egyének részéről. Vigyázat! Az utóbbi időben kicsit könnyelműen viselkedik.

I K R E K — (Május 21-től június 21-ig)

Néha a túlzott lelkesedés is megárt — vigyázzon, el ne szalasszon egy rendkívül kedvező alkalmat. Eppen ezért helyesebb lenne, ha megfontolt tárgyilagosságot tanúsítana és nem szemlélné a dolgokat felületesen. Szentimentális síkon is túlságosan nagy rizikót vállal. Óvakodjék a megbetegedéstől, így sok folyadékot.

R Á K — (Június 22-től július 22-ig)

Hajlík arra, hogy túlzott fontosságot tulajdonítson lényegtelen eseményeknek. Ez helytelen. Ha lehet, ne vitaközön családjával, engedje, hogy a dolgok megoldódjanak. Szentimentális síkon is csak a türelem és a megértés oldhatják meg a régi problémákat. Ha okosan és belátóan viselkedik, kellemes meglepetéseket tartogat érzelmi síkon a jövő.

OROSZLÁN — (Július 23-tól augusztus 23-ig)

Optimista hangulatban van: joggal. De azért az óvatosság soha nem árt. Ne bízzék meg túlságosan új barátjában, ha lehet, tartsa távol. Szakmai síkon minden biznnyal sikerül meggyőzően érvelni helyességéről feleltetés. De feltétlenül szükséges, hogy meggyőző hatást keltsen. Befolyásos emberekkel kerül kapcsolatba.

SZŪZ — (Augusztus 24-től szeptember 22-ig)

Ezen a héten minden sikerülni fog, hála a csillagok kedvező állásának. Környezet megelégedéssel iteli gyors reagálását, de ne hagyja, hogy elvegyék bátorságát. Érzelmiileg nagyon fontos, hogy ne makacsodjék, semmi értelme és csak saját magának okoz vele nehézségeket. Többet érhet el rugalmassággal.

MERLEG — (Szeptember 23-tól október 22-ig)

Túlságos passzivitását félreértik és ellenségei kihasználják a helyzetet. Nyugodtan megfogadhatja egyik barátja tanácsát. Az illető a Vízöntő jegyében született. Egyébként, igen fontos, hogy minél előbb leküzdje elkeseredését, amelyhez egy személyi jellegű nézteltetés szolgálhatott tápot. Kellemes estét tölt családi körben.

SKORPIO — (Október 23-tól november 21-ig)

Ha szerződést kell aláírnia, ügyeljen a szabatos megfogalmazásra. Minden homályos és kétértelmű kitétel csak ellenségei malmára hajtja a vizet. Ellenségei szeretnék megszegni a szerződést. Szerelmi síkon sikerek várhatók és a sporttevékenységnek is kedveznek most a csillagok.

NYIL — (November 22-től december 21-ig)

Legyen nagyon óvatos pénzügyekben. Ha úgy tapasztalja, hogy járandóságai kifizetésével késlekednek az illetékesek, habozás nélkül éréllyel követelje a kérdéses ügy azonnali rendezését. Ne aggódjék, senki nem ütközik meg eljárásán. Hétköznapjai megszokott rendjét kisebb változás dölja fel — ne vesztse el kiegyensúlyozottságát.

B A K — (December 22-től január 20-ig)

Ne habozzék kibővíteni szakmai életének kereteit. Néha elengedhetetlenül szükséges, hogy merészet gondoljon — és tegyen. Kiváló alkalma van pénzügyi helyzetének megjavítására, de csak akkor, ha nem habozik túlságosan soká. Érzelmileg kizajánítóan keserű családok várják, de ne vesztse el bátorságát.

Asszonyoknak és figyelmes férjeknek...

(A vásárló és a kereskedő szolgálatában)

A CSALÁDI KARAVÁN

Egy fél évvel ezelőtt még tipikus angol kispolgárok voltak. Ma a legjobb uton vannak, hogy tipikus izraeli mosárványokká váljanak. Lényegében ennyi a lengyel származású angliai Zsidó Harris család története. De mégis több.

Leginkább a fiatalos anya, Eszter Harris beszédes. Sebesen hadaró angollal próbálja kifejezni érzését, de maga sem tudja megfogalmazni, hogyan is történt tulajdonképpen a család ilyen gyors utemű átalakulása.

Természetesen, mindennek a gyerekek az okai. A Harris család két felnőtt gyereke, a tizenkilencedikben járó Dávid és egy évvel fiatalabb Rut huga. Ok ketten látogatást tettek néhány éve Izraelben, és azóta könyörgőket szüleitnek, alijjazzanak.

— Nyolc családból álló csoportot alakítottunk — meséli Eszter asszony — és az volt a terv, hogy kooperatív üdülőt létesítsünk Asdod mellett Férjem szakember, Londonban jólmenő utazási irodája volt. Megindultak a tárgyalások az illetékesekkel, elintézték elvben a befektetés kérdését felszámoltak angliai vagyonukat, és mire utra készen állunk, elkezdődtek az első nehézségek. De nem engedték megzavarni terveiket. Férjem vett egy hatalmas személyautót, igazi turakocsit, és épített hozzá egy karaván-házat. Mindennel berendezték, beleértve a hűtőszekrényt is és elindultunk egy igazi európai körútra. Megmutatni a gyerekeknek az öreg kontinenst, mielőtt telepszünk Izraelben. Ugy indultunk el, mint a cigányok.

Amikor a család Izraelbe érkezett, kiderült hogy a nyolcas csoportból csak három házaspár alijjázott és az ásdodi üdülő terület végleg elvetették. „De már

A Harris házaspár földművelő lesz

itt voltunk — mondja Harrisné — nem is jutott eszünkbe, hogy esetleg vissza is fordulhatnánk. A család országvándorlásra indult, és rövid keresgélés után kiköltött Bét Ovéd mosárvány mellett. A falu határában felállították a karavánt és nekiláttak hogy megismerjék a földművesek életét. Herschl Harris megvett egy

asszony — a település kellemes, ápolt, a gyerekek barátokra tehetnek szert máris, és mi is találunk magunkhoz illő embereket. Az országot is közel van, és hiszem, hogy kellemes életünk lesz az új környezetben.

A családtagok a hozzátörtek természetesen szeretettel beszélnek eljövendő fákról-virágokról a

Hogy érzi magát a nagyvárosi asszony az almatag falusi környezetben? Harrisné nem felejtkezik el a hiányosságokról, de türelmes lényével felfogja, hogy hiszen faluról van szó, nem európai fővárosról.

— Nagyon szeretnék egy telefont — meséli majdnem titkolózóan; — gondolom, öt-hat év, amíg jóváhagyják. Mit lehet tenni provinciális a környezet, majd kivárujuk. Persze, nagyon hiányzik nekem a városi ember számára természetes kényelem is. A mosoda, ahol ki is vasalják a ruhát, a cukrászda, a modern üzletek. Mindez hiányzik. Azzal kárpótolom magam, hogy egyszer a héten elkérem a kocsit, beutazom a tel-avivi piacra és dugig tömök mindent élelemmel. Nem mondhatnám, hogy alacsony az életszínvonalunk. Annyit eszünk, mint Angliában, de kevesebb pénzt adunk ki kisebb-nagyobb városi pazarlásokra.

Harrisék számára az izraeli éghajlat jelenti új életük legnagyobb szenzációját:

— Amikor a hideg és vizes Londonra gondolok, és körülnézek itt, hogyan rohangálnak a gyerekek már fél évvel rövid nadrágban! Angliában az emberek agyonfótiák házaikat, mert jóformán soha nincsenek házon kívül. Hideg van. A gyerekeknek egyre több és egyre drágább játékokat vesznek ami természetes hiszen bezárják őket a szobákba, ugyan mivel foglalkozzanak? Itt viszont nincs ilyen probléma. A srácok felpattannak a biciklire, és egész nap a szabadban hangoznak.

A MELLTARTÓ ALKONYA?

Ugy tünik, hogy a néhány évvel ezelőtt kipróbált átlátszó blúz divatja nem vert gyökeret, annak ellenére, hogy az európai és amerikai arisztokrata, vagy forradalmi diákkörökben, már-már teljesen elfogadottá vált a mellettszabó megmutatása. De a nagyközönség szerte a világon úgy döntött, hogy ez azért mégsem egészen megfelelő viselet — különösen nem napközben.

A melltartó-ellenes kampány most új irányt vett. Körülbelül két évvel ezelőtt elhatározta néhány divattervező — és több mérész, vagy talán kényelemszerető fiatal leány —, hogy megszünteti a hagyományos melltartó-viseletet. Egy évvel ezelőtt már általánossá vált a melltartó nélküli divat Amerikában, és idén abszolút szabadság uralkodik ebben a kérdésben az európai nagyvárosokban. Az ember tetszés szerint hord, vagy nem hord melltartót, és amióta Romy Schneider jóformán iskolát csinált a testhez tapadó és melltartó nélküli viseltékön, köztül pullóverrel, a kérdés csak az, milyen anyagú öltözködés teszi lehetővé a melltartó nélküli viseletet délelőtti egyetem és munkában egyaránt.

Egy amerikai nagy magazin nemrégiben több ezer fiatal lányt kérdezett meg, hogyan fogadják munkatársaik és munkaadók új öltözködési stílusukat. A lányok egy

A ruhához gavallér is jár

Londonban hihetetlen verseny folyik a különböző boutique cégek között az eredetien öltözködő fiatal angol lányok kegyeért. Az egyik elegáns kis üzlet odáig merészkedett, hogy ingyenes párkereső szolgálatot létesített azok számára, akik legalább tíz fontsterlinget adnak ki ruhára náluk.

Az üzlet kísérleti elektromos agyat bérrel, amelynek segítségével megfelelő táncpartner található a magányos női vevők számára. Az üzlet hétfőre nyit meg, és senki sem tudja,

hogyan kerültek a párkereső fiatal emberek az illető üzlet rendezvény-szolgálatához.

A BABYSITTER ALKONYA
Svédországban keserűen panaszkodnak az egyetemista lányok: a fogamzásgátló pirulák egyik mellékhatásaként munkanélküliek lettek. Annak ellenére, hogy Svédországban állandóan szükség van dolgozókra az ipar és a kereskedelem valamint a szolgáltatások minden ágában, a svéd egyetemek hallgatói — különösen a diáklányok — jóformán kizárólag babysitterként keresik ki

nyerüket évek óta. Az általában jól fizetett munka igen kényelmes, és még tanulni is lehet, míg a gyerekek békésen alusznak.

Ma jóformán teljesen eltűnt ez a munkalehetőség. Annak ellenére hogy a fogamzásgátló pirulák általánosan elterjedt használata nem okozott jelentős csökkenést az amugyi alacsony svéd népességszaporulatban, a család növelésének tervszerű végrehajtása nyomán egyre kevesebbszer fordul elő, hogy az egyetemi városokban élő családoknál „váratlanul és éppen rosszkor” érkezjen meg az új jövevény. Így aztán csak a szórakoztató szülői veszik igénybe a babysitter szolgálatot egy-egy eszlére, és ez édeskeves a diáklányok megélhetéséhez. Erről szövegezte meg egy egyetemista lány: „Az antibebéi tabletták anti-bébisitter tabletták lettek”.

JILL BLAIBERG:

„TÖNKRETETEK AZ ÉLETEMET!”

Egy évvel ezelőre a dr. Philip Blaiberg halála után, nyilatkozott az egyik vezető délafrikai újság riportere előtt a huszonkét éves Jill Blaiberg. Átültetett szívű édesapjáról és saját életéről beszélt a fiatal lány, aki néhány évvel ezelőtt hosszú időt töltött Izraelben.

Nyilatkozatában Jill keserűséggel beszélt apja szívátültetéséről és megkockáztatta véleményét.

hogy a műtét felesleges fájdalmat okozott a Blaiberg családnak, őt magát sem kivéve. „En magam szerencsétlenül váltam. — mondotta Jill — teljesen elviselhetlenül ért, ami apámmal történt és a kibíratatlan méretű hírverés tönkretette életemet. Ami apámat illeti, nem hiszem hogy érdemes lett volna számára a műtét. Igaz, némileg meghosszabbította életét, de milyen áron? Fizikailag, pokollá változott élete a műtét után, rettenetesen szenvedett, egyetlen percnyi megkönnyebbülés nélkül, egészen haláláig, csak hogy nem akarta, hogy a világ tudomást szerezzen erről. Csak most — fejezte be nyilatkozatát dr. Blaiberg lánya — egy évvel apám halála után, kezdek magamhoz térni a történetek után, és csak most kezdek reménykedni abban, hogy egyszer megint elkezdhetek normális módon élni.”

A LÉGIHADERŐ IKREI

Erdekes, egyelőre megmagyarázhatatlan tényre figyeltek fel az utóbbi időben a légihaderő orvosai: a pilóták többnyire „lányos” papák és a légihaderő családjaiban több iker-születés van, mint bármely más társadalmi csoport körében.

Nálunk az ember nem fecsérel az idejét — jegyezte meg tréfásan az egyik fiatal pilótatiszt — és ha már családot alapítanak a fiuk, mindjárt két gyerekről gondoskodnak egyszerre... A pilóta-családok annyira megszokták már ezt a jelenséget, hogy minden lakótelepen beszerettek egy kettős gyerekkocsit, amely családról családra jár, szolgálatot teljesítve a „soros” ikrek mellett.

Legutóbb szomorú körülmények közt került sor újabb ikerpár világrajövetelére: Nurit Hárpáz, az Egyiptomi fogságba esett Hárpáz pilótatiszt hitvese két egészséges kislánynak adott életet nem sokkal férje fogságbaesése után. Az illetékesek most azon fáradoznak, hogy valamilyen módon tudassák az örömhírt a távollevő apukával.

A légihaderő tagjai egyébként még azt is elárulják, hogy a katonaköteles sorba kerülő leány-ikrek általában azt kéri bevonulásukkor, helyezze őket a légihaderőbe. Ennyi ikerpár között otthonosabban érzik magukat...

Az olasz számi ikrek hét éves korukban

orvosok nagyon tartózkodóan nyilatkoztak akkoriban a várható eredményekről. Nem volt egészen világos, hogyan reagál majd a két kislány lelkileg és vajon kibírja-e létközösséghez szokott szervezetük a hirtelen önállóságot.

Ma, miután a két gyermek elérte a pubertás kezdetét, az orvosok teljesen bizonyosak abban, hogy normális egészséges és kiegyensúlyozott felnőttekké válnak hamarosan.

AKI

Herzlia, egyéb erium ne zsidó h kintettel hiszen az „egy és a ki merül — ban rem gyobb, a lémájuk

— Pé sági igaz zását. Pé vey nev csekett cíós teer dályverse nekik. E járuk e dent...

MINDKETTEN
A »VITA« TYÚKLEVEST
VÁLASZTOTTÁK...

VITA A legkiválóbb leves 1970
NEM TEVEDETT — EZ „VITA”

50% Kedvezmény

RUHAK	19
MAXI RUHAK	88
SELYEM RUHAK	40
SANTUNG KOSZTUM	66
OVERALL	88

ELEGANT
T. A. Allenby 91
Bejárat: Montefiore 25., emelet

Helvrendelés üdülésre az ünnepekre
az ország minden üdülőjébe és szállodájába tetűfizetes nélkül.
Irodai órák: 8.30—19
Hozza el ezt a hirdetést és szép ajándékot kap a rendeléskor.

KAL Ltd.
T. A., Gordon 28.
Tel. 222042.

»ULAMÉ BÁRUCH«

ESKÜVŐK — BAR-MICVAK — ÖSSZEJÖVETELÉK STB. CELJÁRA A LEGMODERNEBB ÉS LEJEGEANSABB TERMEK.

- * Kitűnő magyar konyha.
- * Udvarias kiszolgálás kellemes légkörben.
- * Teljes léghűtés — parkolás helyben.

Kényelmes közlekedés
כשר למחרון מן המחדרין * * *

Megrendelés és részletek helyben, vagy tel. 789404. Szeptemberre rendelések felvétele korlátozott számban.

Hölgyeim!
Kítógástan szabású elegáns szoknya
BINDER KONFEKCIO
Tel-Aviv, Náchlát Benjamin u. 21, tel. 623081
Rendeleseket méret után vállalunk

Fiatal zsidó családnyák druz hadiözvegyeket és árvákat istápolnak

Irta: SZEKELY ISTVAN

Herzlia Lokai, filigrantermetű keleti szépség, aki 16 éves korában aktív tagja volt a földalatti cionista mozgalomnak és két keserves esztendő telt el az iraki börtönökben; Chaná Blum és Mirjám Ilán jekeszarmazásu fiatalasszonyok, kik gyermekkorukban alijáztak; az együttes negyedik tagja, Szimchá Hacker, sajnálatunkra, nem lehetett jelen a beszélgetésnél. Ez a kis csoport a Dologzó Anyák

OT SUKETNEMA GYERMEK

Elmesélik egy szadzuri druz hadiözvegy tragikus esetét, akinek kilenc gyermeke közül öt süketnéma. A hadügyminisztérium vállalta a hallókészülékek költségeit, de az utánjárás egy teljes esztendő vett igénybe. És ha az önkéntesek nem járnak utána, a készülékek még ma sem készülnek el. A készülékek most lehetővé teszik a gyermekek iskoláztatását.

Egy másik özvegy, akinek a hadügyminisztérium 5000 font juttatást utalt ki lakásvásárlásra, nem mer felvenni a pénzt, mert azt hitte, hogy kölcsön és félt, hogy soha

HERZLIA LOKAI

MIRJÁM ILÁN

CHANA BLUM

Szervezetének „új nemzedékéhez” (dór háchemé) tartozik. Mind a négyen családnyák és aktív önkéntesek a 15 tagú női gárdának, amely a druz, beduin és cserkesz hadiözvegyek és árvák istápolását tűzte ki céljál.

A beszélgetés a Lokai család kármeli cotta-lakásának szellős terraszán folyik, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a kikötőre. A fiatalasszonyokat nem kell biztatni, lelkesen beszélnek emberbaráti munkásságukról, jó érzéssel tölti el őket hogy „csinálnak valamit”. Mi készítette őket erre a tevékenységre, hogyan és mióta folytatják?

Az akció — mondják — mintegy két évvel ezelőtt a hadügyminisztérium, a Moecet Hápoit és a druz notabilitások közös kezdeményezésére indult meg. Hadiözvegynek lenni — mostoha sors. De bármily fájdalmas egy zsidó hadiözvegy sorsa, nincs magára hagyva és tudja, hogyan kell jogait érvényesíteni. A druz hadiözvegy viszont, az Isten háta mögötti galili falvakban, teljesen tehetetlen. Számára, minden utánjárás probléma. Nem tudja a jogait, képtelen önállóan intézkedni, kíséret nélkül nem jöhet be a városba, héberül nem ért. Egy galili druz asszony számára Haifára utazni olyan probléma, mint számunkra egy amerikai utazás.

AKIK NEM TUDNAK KÖVETELNI

— Ez nem anyagi kérdés — magyarázza Herzlia. Ami a végkielégítést, nyugdíjat és egyéb anyagiakat illeti, a hadügyminisztérium nem tesz különbséget a zsidó és nem-zsidó hősi halottak özvegyei között. Sőt, tekintettel a bőségesebb gyermekáldásra — hiszen a kisebbségeknél az „egyke”, vagy az „egyse” megszólítás ismeretlen fogalom és a „kicsi” vagy „kocsi” dilemmája fel sem merül — a magasabb családi pótlék általában rendezi anyagi körülményeiket. Legnagyobb, a szinte leküzdhetetlenül tűnő problémájuk — a bürokrácia.

— Például?

— Például bejegyeztetni a személyazonossági igazolványba a családi állapot megváltozását. Például átírni a házast, telket az özvegy nevére a tabuban. Például bankba járni, csekket beváltani és száz más adminisztrációs teendő, amely számukra megannyi akadályverseny. Egyszerűen nem tudják, mi jár nekik. Nem tudnak követelni. Így hát mi járunk el érdekükben, mi intézünk el mindent...

KORA REGGEL házhoz kapja az UJ KELET az **UJ KELET** -et ha előfizet megbízottunknál, **HESZKEL Beér-Séván** Sikun Dálet 294/11

sem lesz módjában azt visszafizetni. Meg kellett magyarázni neki, hogy nem kölcsönről van szó, hanem juttatásról.

Az önkéntesek munkáját megkönnyíti az a tény hogy valamennyien privát kocsival rendelkező, gyakorlott urvezetőnek. Különböző képességűek eljutnak a távoli galili falvakba. A tura rendszerint egy félnapot vesz igénybe. Amikor Herzlia utra kel, a bébi-szitteri teendőket a nagymama veszi át. A többiek is megoldják a problémát. Ez idő szerint mintegy husz családról gondoskodnak, többségük druz, de van közöttük négy beduin és egy cserkesz család is. A hadügyminisztérium időnként értesíti őket újabb áldozatokról. Az emberbaráti akció csak az ország északi környékén folyik, de — mondják az önkéntesek — „a valóság az, hogy nem tudjuk ellátni az egész terepet.”

„ALLAH ADTA — ALLAH ELVETTE”

Első látogatásunkra általában három-négy hónappal a haláleset után kerül sor, amikor a seb már valamelyest beheggedt — mesélik. — Először mindig valamelyik helyi notabilitás kíséretében jövünk, akiket előzetesen értesítünk, és az első fogadtatás általában bizalmatlan, tartózkodó. Azt hiszik hogy valami hatóságot képviselünk, csak amikor megértik, hogy önkéntesek vagyunk és jövetelünknek nincs más célja, mint őszinte, emberbaráti segítőkészség, csak akkor olvad fel a feszültség attól kezdve minden egyes látogatásunk ünneppá számukra.

A férj elesését keleti fatalizmussal veszik tudomásul: „Allah adta — Allah elvette”. A család büszke hősi halottjára és kegyelettel ápolja emlékét. Szadzurban, a süketnéma gyermekek édesanyja, emlékszóbat rendezett be, melynek falát elesett férjének felmagyított fényképe díszíti, egyenruhájában, összes kintüneteseivel. Dáliát el Kármelben könyvtárat, Uszfiában kulturtermet létesítettek a hősi halottak emlékére, Dália község egy képes emlékalbummal is megőrizte nevéket amelynek „Vérszövetség” a címe.

ÖRÖK ÖZVEGYSÉG

Dáliát és Uszfiát, a két „jeki” fiatalasszony, Hanna és Mirjám látogatják, mert ezekben a falvakban még az asszonyok többsége is beszél héberül. Egy 19 éves druz özvegy esetét mesélik el, tudomásuk szerint az egyetlen druz hadiözvegyét, aki ismét férjhez ment. Nem mintha a druz vallás tiltaná az özvegy férjhezmenetelét, de a hagyományok értelmében az anyának „vissza kell adnia” gyermekeit elhalt férje szüleinek. Erre csak kevés druz anya hajlandó s így többségük az örök özvegyeséget vállalja. A fiatal dáliai hadiözvegytől is visszavették párhónapos kisbábját a nagyszülők és bár mindennap meglátogathatta, nagyon boldogtalan volt. Hanna és Mirjám, a Dologzó Anyák anyagi segítségével, egy horgológépet szerzett a fiatalasszonynak aki most gyönyörű pullovereket és ruhákat csinál.

— Pészáchkor az Ejlát hadihajó egyik özvegye és gyermekei csatlakoztak hozzánk és pikniket rendeztünk Uszfián a druz hadiözvegyekkel és árvákkal. Felejthetetlen élmény volt. És a mi jutalmunk — mondják az önkéntesek — a lelki elégtétel. Halottaik a közös hazáért estek el és munkásságukkal kifejezésre akarjuk juttatni, hogy sorstársak vagyunk és nem feledkeztünk meg áldozataikról.

AZ UJ SZOMSZÉD ÉS A RÉGI DIVAT

Irta: CHANA ZEMER

Nincs mit kertetni, új szomszédunkról, az oroszokról van szó, ismét előbbrehozták rakétáikat a Szezi-csatornához. Nem elégedtek meg azzal, amit a tűzszünet első éjszakáján hajtottak végre. Ujra és újra előbbrehozták a rakétákat. Ez tehát, akárhogy is nezzük, nem a legrokonszenvebb jelenség. Csak azzal vigasztalódhatunk (jellegzetes zsidó vigasz), hogy az oroszok az egyiptomi statisztériával amugyis megtették volna ugyanazt...

Igy tehát talán még van is valami jó abban, hogy az amerikaiaknak tett világos ígéretüket megszegve hozták közelebb a rakétákat. Így talán mégis csak kapunk majd valamit az amerikaiaktól kárptólaként, — felszerelésben.

Egyáltalán, ha elvonatkoztatjuk magunkat az események szűk perspektívájú mindennapi vizsgálattól, a másikig terjedő eseményláncolat alól, talán rájövünk arra, hogy kilenc hónap alatt, szemünk előtt zajlott le a szovjet beavatkozás elmélyülése. Az a szovjet beavatkozás, amely egyszerű fegyverszállítással kezdődött valamikor, az arabok kiképzésén és a katonai „tanácsadás” utján folytatódott, míg végülis közvetlen beavatkozásra jutott és ma már aktív harcoló félként bontakozik ki Izráellel szemben.

Ha az új politikai fejlemények közepette van valami kilátás arra, hogy feltartóztatassuk ezt a száguldo fejleményt és lelassítsuk a küszöbökön zajló szovjetizációt, — és ez a cél! — ugy minden lehetőséget kihasználva: próbát kell tenni. Meg kell kísérlni a nagyon nehéz feladatot is.

Legfeljebb arról beszélhetünk, hogy némi kilátás van. Olyan kilátás, amelyet súlyos kétségek és aggodalmak kísérnek. Olyan tevékenység előtt állunk, amely diplomáciai sikon válságokkal, vitákkal, kemény alkudozásokkal és sokszor a sajtó nyelvzetében „a holt-pont” néven megjelölt állomásokkal lesz vegyítve. És lesznek olyan fázisok is ebben a diplomáciai csatározásban, amikor úgy tűnik majd, hogy felolvadt a jég és kijutottunk a

néhá zsákutcának tűnő nehéz helyzetből. Lesznek nyilatkozatok, magyarázatok, ígéret, fenyegetések és nyomások, mint ahogy kétségkívül lesznek ellentétes irányú nyomások is. Olvashatunk majd az újságokban lázas tárgyalásokról különböző zárt ajtók mögött és hallunk majd bőségesen hirmagyarázatokat kétoldalú, többoldalú tárgyalásokról, — sok problémával és még több jellemetlen választással.

Ez az egész diplomáciai-politikai vitustánc a közeljövőben nap mint nap foglalkoztat majd mindannyiunkat. Nemcsak naponta, de hétről-hétre ezzel a problematikával, ezzel a feszültséggel kell élnünk. És az új, magasabb adókkal...

És mégis kénytelenek vagyunk tovább vinni az életet rendes kerékvágásban. Ugy is mondhatnánk ezt, hogy folytatni kell a normális életmódot, ügyelni az arányzókra és gondosan vigyázni arra, hogy ezekben a súlyos lelki megterheléssel teli napokban ne omoljunk össze a nemzet nagy pszichológiai terhei alatt, mert máskülönben az események állandó feszültséget teremtenek bennünk és felőrlik egész idegrendszerünket.

És talán annak érzékeltetésére, hogy mennyire komolyan gondolom a „normális” ügyekhez való visszatérés fontosságát, legyen szabad minden átmenet nélkül a nyájas olvasó tudomására hozni, hogy már pedig a divat, mint olyan, — visszahozhatatlanul — jobblétre szenderült. Meghalt. Hogy félreértés ne legyen, mindjárt hozzá is fűzöm: a női divatra gondolok. Lehetséges ugyan, hogy később még életrekel, de ez idő szerint, — legalábbis a Nyugat fővárosaiban — a divat már halott. Elméletileg még létezik ugyan, olvashatunk is róla a különféle zsmálókban és szaklapokban, de mindez édeskeveset változtat a valóságon. Az élet már leirta a divatot. Nem kétezik többé. Régi mágius ereje, valóságos parancsuralma a toalett terén — mintha sohasem lett volna...

Tapasztaltam ezt a közelmúltban London utcáin és szalonjaiban, ahol minden lány és minden asszony úgy öltözködik, ahogy éppen kedve tartja. Abban a Londonban, ahol talán jobban köt a divat és az etikett, mint bárhol a világon. Ebben a városban azonban, amelyről azt mondják, hogy állítólag nagyobb, mint New York és Tokió (a vita még folyik a földrajzi szakkönyvek ellenére), a nők fittyet hányanak az idő és hely követelményeire és ennek is egyik következménye, hogy „az alkalomhoz illő öltözék” a régmúlt fogalmak közé került...

Nincs többé divat. Más szavakkal: a divat, — kiment a divatból.

Mini, midé és maxi, és minden, ami eközött van, tarka, furcsa keverékben jelentkezik. A zsákruha és a dírdíli-szoknya békés koexistenciában sorakozik fel London térfelpén. A híres angliai színházak előcsarnokaiban sűrűn látni tiszta selyembe öltözött szép asszonyokat Jeans-nadrágban imboylógó piszkoslábú fruskák mellett. Minden ruha, minden szabás, minden szín, minden anyag, — illő és „kóser” az alkalomhoz.

A testhez tapadó, vagy a bő viselet, a szűk szoknyájú, vagy a terebélyesedő krinolin, — egyformán jó. Ugyanugy „elviselik” a nők és a szemlélő férfiak az 1970-es modellt, mint a 10 év előtti. És ugyanolyan jól felhasználható minden más évszázad, akár előbb, akár később csapjuk fel a divattörténelem krónikáját.

Ezért mondom hát, hogy hiába olvasnak és nézegetnek asszonyaink a különféle szép, színes, gazdag tartalmú női magazinokban és diszes zsmálókban, az élet nem hagyja magát befolyásolni a zsmálóktól. Ma az a divat Nyugat-Európában, hogy nincs divat. Bár csak megérnénk azt is, hogy ez a divat eljusson hozzánk is Izráelbe.

Utóirat: Van néhány korábbi évszázatu öltözködés em halmazzal a nyugati orientáció érvényesülését.

שיכון סובדים
SIKUN OVDIM

ÁRAINK NEM EMELKEDNEK E HÓNAP VÉGÉIG

MINDENKINEK, AKI ÖSSZEKÖTTETÉSBE LÉP VELÜNK LAKÁSA MEGVÁSÁRLÁSÁRA ÉS KIFIZETI AZ ELSŐ RESZLETET 1970 AUGUSZTUS 31-IG. — BIZTOSITVA A LAKÁS JELENLEGI ÁRA.

KB. 1000 LAKÁS VALASZTEKA AZ ORSZÁG MINDEN RESZÉBEN.

Részletek a Sikun Ovdim irodáiban:
Tel-Aviv — Leonardo Da Vinci 21., tel: 250211.
Jeruzsálem — Hillél-u. 8., tel. 29771.
Haifa — Hechaluc 43., tel. 60915.
Beér-Séva — S'ch G., Snéur u. 4., tel. 3542

Egymás között...

— MAGYAR ZSIDÓ KURIR —

A Weizmann Intézet meghívására rövid tanulmányutra hazakeresztett S.D. Gerő professzor, a jeruzsálemi Héber Egyetem természettudományi karának vezetője, aki jelenleg egy párizsi tudományos intézet igazgatójaként működik. A kunhegyesi születésű professzor édesanyját barátok és tisztelők köre üdvözölte Jeruzsálemben fia hazaérkezése alkalmából.

Kaczér Illés és hitvese, Ara Londonba utaztak nyári szabadságra. Az angol fővárosban találkoznak a világ minden tájáról az alkalomra összesereglett gyermekekkel és unokákkal.

A Jeruzsálemben működő magyar-zsidó egyesületek közös irdalmi estét rendeztek munkatársunkkal, Galili G. Ervin „Tanuk vagyunk” című munkájának megjelenése alkalmából. Az esten megjelentek a könyv munkatársai, akiket Izrael Elemér, Kaufheil Ernő és Körner Pál, jeruzsálemi magyar-zsidó közéleti személyiségek üdvözöltek.

Dr. Otto Burger, a Mekorot vállalat mérnöke, aki jelenleg Svájcban dolgozik, és fiúve, Andrew Burger new-yorki lakos rövid csatló látogatásra Izraelbe érkezett.

A manchesteri központi zsinagoga főkéntora, a gyöngyösi származású Haber Chajim vendégkántorként szerepelt a tel-avivi nagytetemben. Az átadott közönség melegen köszöntötte az istentisztelet befejezése után Haber kántort, aki négyhetes szabadságát töltötte Izraelben, egyben meglátogatta fiát, aki izraeli jesivában végzi tanulmányait. Há-

ber Chajim főkéntor elárulta tisztelőinek ez alkalommal, hogy Izraelbe való hazatérését készíti elő.

Huszonkét éves áldásos működése után az elmúlt heten nyugolomba vonult Stein Mordechaj, Chácérim mosáv köztisztelőben álló rabbija, akinek a bucsu alkalmából a verpeléti származású Deutsch Zeév és a gyöngyösi Jungreis Mose tolmácsolták a közösség hálás jókívántságait.

Családi körben tartották esküvőjüket Tel-Avivban Grosz György és Kohén Nica. A völgyégyi Zemplén-megyei származású, jelenleg Párdesz Chanán élő Grosz Ernő és hitvese, Rózi fia. Az ünnep alkalmából Izraelbe érkeztek a család külföldi rokonai és az egybegyűlt vendégsereg jókívánásaival halmozta el az ifjú párt és az örömszülőket.

A jeruzsálemi Émek Refaim zsinagógában vették fel Avrahám szövetségébe Danberg Uri tanító fiát, Menáchemet. Az újszülöttet anyai nagypapjáról, a néhai dr. GANZ Menáchem Jiszrael pozsonyi ügyvédrel nevezték el. A szertartáson megjelentek a jeruzsálemi Merkáz Háráv jesiva vezetői és az ünnep alkalmából szép beszédet mondott a család rokona. Ganz Mose rabbi.

Barátaik és ismerőseik meleg szeretettel köszöntötték Sznapir (Szépkuti) Jechezkel és Sosánát első gyermekük megszületése alkalmából. A jókívánásokból kiemelt a nagyszülőknek is, dr. Szépkuti Andornak és Ibinék (Kirját Bialik) és Köves Zoltannak és Irénnek (Beér-Sevá).

Szerda este vezette a chupá alá Schwartz Mordechaj Sálom a jeruzsálemi Schwartz Micháel. A Gilton Hallban lezajlott esküvőt Lau rabbi vezette le és azon Gottlieb, Bné Brák főpolgármester üdvözölte a fiatal párt, valamint a szülőket, a jeruzsálemi Schwartz Snuélet és Gizelit, valamint a Bné Brák-i Schwartz Ezriét és Chevát.

SPORT

A vitorlázó világbajnokságon Ausztráliai pár nyerte a páros világbajnoki címet Kármeltől és Lázárovótól

Két ausztráliai vitorlázó, John Guilder és Douglas Jayles megnyerte a páros csónakok világbajnokságát a Tel Avivban folyó vitorlázó világbajnokságon, miután már az első 5 futam után behozhatatlan pont-előnyt tett szert. A két ausztrál fiu ezzel elhódította a világbajnoki címet az izraeli Cefánjá Kármeltől és Lidia Lázárovótól, akik tavaly a Svédországban megrendezett világbajnokságon vitték el a pálmát.

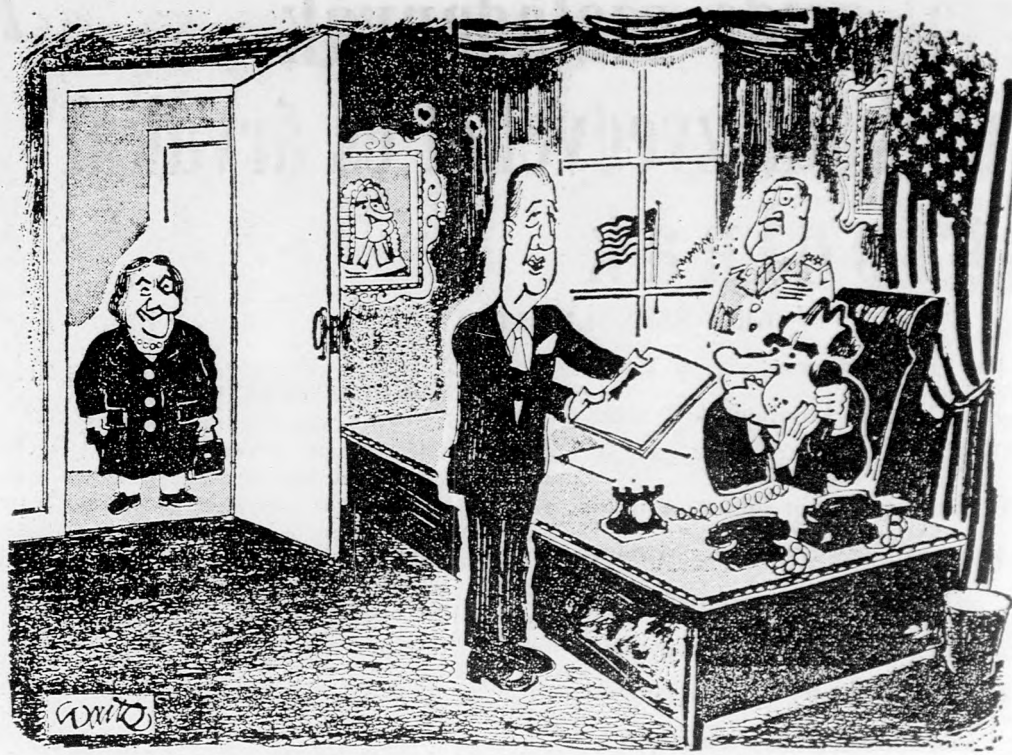
Bulgária kosárlabdázói legyőzték Izraelt Négy pont különbséggel győzött a bolgár válogatott Rosettóban

Bulgária kosárlabda válogatottja az olaszországi Rosetto fürdő városkájában, az Adriai-tenger partján megrendezett nemzetközi torna első mérkőzésén 87:83 arányban legyőzte az izraeli kosárlabdát válogatottat, miután a bolgár csapat már a félidőben 9 pontos, 50:41 arányú vezetésre tett szert.

A bulgárak az első félidőben szinte „lerohanták” az izraeli fiúkat és ez a roham szünet után is tartott, olyannyira, hogy a második félidő derekán már 73:54 arányban, tehát 19 ponttal vezetett az ellenfél és ugyánt, Izrael katasztrófális veresé-

get szenved. Ekkor azonban hirtelen megváltozott a játék képe, a bulgárok érthetetlen módon „lefektek”, az izraeli fiúk szárnyra kaptak és egymásután szerezték a pontokat. Végül mindössze 4 pontra zsuporodott a különbség és az izraeli kosárlabdák kis hiján szenzációt okoztak.

Kosárlabdázóink közül a legjobb a váti Esed volt, aki 30 pontot ért el, míg Schwarz 19, Merzel 16, Teichner 8, Neumark 4, Ben Dávid, Gindin és Leza pedig 2-2 ponttal gazdagították a mérleget. A bulgárok legeredményesebb játékosa Ulaimejev (29) pont volt.

„Elnök úr, ez az izraeli béketerv Vietnam számára”

(Megjelent a londoni Daily Mirror című lapban)

MI EZ A NAGY SIETSÉG?

(Folytatás a 3-ik oldalról)

Algéria egyoldalúan deklarálta, hogy háborúban áll Izraellel. Algéria egyike azoknak az arab államoknak, amelyek kezdetől fogva erkölcsi, anyagi és operatív segítséget nyújtanak az arab terror tőbolyba degenerálódó elhajlásaihoz. Algéria az egyetlen arab ország, amelynek már „hagyományosa” van a tengeri és légi káldokozás, a különféle terrorista bűncselekmények felkardalása terén. Algéria azon kevés arab ország közé tartozik amely első között vezényelt katonákat a szuezi frontira Izrael ellen.

Miért kell annyira sietni tehát ennek az Algeriának az elnöki kancelláriáját irányító Cháthib Dzsalul szabadon engedésével? Milyen tragédia származhat abból, ha az izraeli biz-

tonsági hatóságok befejezik a kihallgatást és alapon kikérdezzik Dzsalul öngyogyot, aki naponta hétszer (!) kapja az elsőosztályú szállodai kiszolgálást abban a hotelben, ahol az izraeliek — leváráll — vendégül látják ezidő szerint.

Miért ne legyen Izrael kormánya legalább annyira tekintettel Smuel Rosenwasser feleségére és gyermekére, valamint az egyiptomi és szíriai fogságban lévő pilóták családjaiknak az érzelmeire, mint a BOAC igazgatóságának „aggodalma”?...

Hol van az megírva, hogy nekünk mindig a „Jeled tov”, a „jó kisfiú” szerepében kell fellépni e kegyetlen és cinikus világ színpadán? Miért kell sietni a két algériai elengedésével, amikor még 16 izraeli várja a szabadságot három arab országban?

KIÁLLÍTÁS

JERUZSÁLEM

JERUZSÁLEM MŰZEUUM — Jubileumi kiállítás a múzeum alapításának 5. évfordulójára alkalmából: Bukli Schwartz (Izrael) modern szobrai. — „Uj és várható” (2000 — 4000 éves o-egyiptomi, görög és római leletek, Janus-fé, arany baberkoszorú, Rámszesz korabeli szobrok, rőfők, freskó stb.). — Eremterés az ókorban. — Hol land és francia mesterek. Lézóttük: Rembrandt, Van Dyke, Renoir, Chagall, Gauguin, Boudin, Rouault és más világhírű festők képei. (Aug. végén zárul). — A filiszteusok és a tengeri népek” (történelem a régészeti tükrében). Az ifjuság számára: Ismerjük meg a múltat. — Olajmészek a Misna korából. — Mose Spitzer tipográfiai.

ROCKEFELLER MŰZEUUM — A Tel Anári-átások leletei. **ENGEL KEPTAR** (Stimocion Hamálka 13) — Eva-Chava Avi Jona kevert technikájú festményei — (augusztus 26-án zárul). **MŰVÉSZEK PAVILLONJA** (Smuel Hánágid 12) — Daniel Lifschitz pasztelljei. (A kiállítás augusztus 22-én nyílik). **NORA KEPTAR** — Constant (Belgium), Yvette, Beádai Márkus, Cora és Bergees szobrai. (Szeptember 8-án zárul). **RINA KEPTAR** — Izraeli festők legújabb munkái.

TEL-AVIV

HELENA RUBINSTEIN PAVILLON — Yic Gentils belga szobrászművész 100 alkotását, közötté 70 szobrot, szobrocskát, továbbá külföldi és műnyomásos selymet állítja ki.

HAAREC MŰZEUUM (szombaton a belépés díjmentes). **ÜVÉGMŰZEUUM** — A XIX. századból származó angol metszeti pohárgyűjtemény. (Uj szerzemény). **NEPRAJZI MŰZEUUM** (Rokách fasor és a Haifa országút sarkán) — Pola Weizman „Askénázról” „menig”, vázlatok a zsidó népszokásokról.

KERAMIA MŰZEUUM — 3500 éves díszített edények (izraeli leletek), 2400 — 2700 éves szerszámok (görög és détalasz leletek), a görög korából származó szobrocskák. **HAKIBUC-LIM** (Ben Jehuda 170.) — Művészi lenyomatok. (A kiállítás augusztus 26-án zárul).

BINETH KEPTAR (Frug 42.) — Ismert izraeli festők művei. **MÁBET KEPTAR** (Gordon 31.) — Bernard Eder, a hecsi „fantasztikus realizmus” iskola tagja a festményeit állítja ki.

ÓVÁROSI KEPTAR (Jaffa, Óváros). — Odéd Hagáchi absztrakt festményei. (Augusztus 24-én zárul). **MODERN MŰVÉSZETI KEPTAR** (Jaffa, Óváros) — Avrahám Acmon tájképei és aktjai (augusztus 31-én zárul).

ISRAELS KEPTAR (Israels 21) — Báron Grün és Janovszki festményei. Cvi Grossmann zsidó történelmi metszetei, világhírű festők munkáinak lenyomatai (szeptember 8-án zárul).

CHUMERINSZKI KEPTAR (Gordon 32) — Uri Oren absztrakt festményei. **GALERIA „220”** (Ben Jehuda 220) — Amnon Ben-Chajim festményei.

DUGIT KEPTAR (Frischman u.)

Izraeli művészek változatos témájú festményei, vázlatai és lenyomatai. **ZOA HÁZ** (Daniel Frisch 1) — Fördénberg professzor (Köln) festő és szobrász 40 alkotását állítja ki (a bevétel városi ifjusági kulturális fordítják).

NATIF GALERIA (Jaffa, Óváros, Mázal Gdi 21) — Amitáj Káv és Chana Lévi készerei. **RIEBENFELD KEPTAR** (Jaffa, Óváros, Mázal Gdi köz.) — 23 izraeli művész grafikai, metszeti és kolajai.

BEJT MANJA BIALIK — Jehudi Koborotzki olajfestményei. **SEKEM KEPTAR** (Ben Jehuda 177) — Bárunch Nachson bibliai témájú és a chevroni teleteket ábrázoló festményei.

BEJT SZOKOLOV — Jicchák No-fech-Moses fotóművész „Foto grafiai” kiállítása. **MŰVÉSZ STUDIO** (Jaffa, Óváros Mázal Gdi 1) — Srágá Koher festményei.

DAMIAN KEPTAR — Elvonahei izraeli festők (Mordéchná Levanon, Jicchák Frenkel, Jakov Eisler chem Murava) művei.

GORDON II. KEPTAR — (Náta Hácháchám-u.) — 45 izraeli művész válogatott munkái: festmények, vázlatok és szobrok.

SOSANA FINKELSTEIN (Jaffa, Óváros) — stúdiójában a saját olaj és vízfestményeit, továbbá grafikai munkáit állítja ki. **VÁROSHÁZI IRATTAIS** (Málch Jiszráel tér) — Tel Aviv hőskövél kapcsolatos okmányok kiállítása.

HADASSZA „K” KEPTAR — izraeli és francia festők munkái. **HAIFA**

NEPRAJZI MŰZEUUM (Arlozorov u. 19.) — A Biblia képeken és társakban. **ZENE-MŰZEUUM** — Hermann Struck festőművész retrospektív kiállítása (Metszetek, portrék, tájképek).

BEJT ROTHSCHILD — Jicchák Ben Arje művészi fotói. **BEJT HAGEFEN** — 45 zsidó és 15 arab gyerek 90 festményét állítja ki.

HAGEFEN KEPTAR — Aviva Frischmann festményei. **TRAKLIN MŰVÉSZETI SZALON** — Rut Schloss tájképei és figuratív olajfestményei (szeptember 8-án zárul).

BEJT ABA CHUSI — Aharon Askénazi szobrai (a kiállítás szeptember közepén zárul). **RITZ KEPTAR** — Rivka Golán festményei (augusztus 30-án zárul).

PAZIT KEPTAR — Formabontó fiatal festők munkái, tájképek. **VÁROSI MŰZEUUM** — Chajim Rosenthal 50 festményét állítja ki. (A határmenti települések javára). **KESZARIA**

KESZARIA KEPTAR (Óváros) — Izraeli festők és szobrászok művei. **SACHAF KEPTAR** — Gerson Davitovits olajfestményei. (Augusztus 22-én zárul).

ASDOT JAKOV MŰVÉSZEK PAVILLONJA — Dávid Zák festményei — Micháel Gitlin művei.

FIGYELEM!

Uj olék Diplomaták Visszatérők KOZVETLEN SZALLITÁS KULFÖLDROL

televíziók taperecorderek rádiók Hi-Fi stereo felszerelés tranzisztoros rádiók porszívók mosógépek stb. elektromos háztartási felszerelés

RENDELÉSEIT ADJA FEL A KOZVETLEN KEPVISELONEK

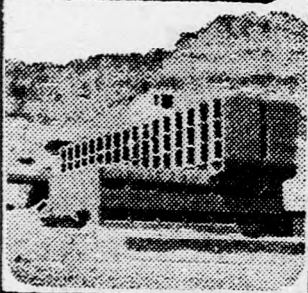
GRUNDIG

TEL-AVIV — Ben Shaul Electronic Nachlat Benjamin 70, Tel. 54666
JERUZSÁLEM — Radio Elkan, Ben Jehuda 36, Tel. 28892
HAIFA — Ehud & Jonas, Jona 14, Tel. 60032
BEER SEVA — Sitbon, Hapalmach 79, Tel. 2822
ASDOD — Jardeni, Merkasz Miszhari 41a, Tel. 31328.

מכון גלילי זווהר
בין בוקר-חור וים המלח

HOIEL
GALEI ZOHAR
EJN BOKEK
Chof Jám Hámelách

A legelőgásabb szálló az egész környéken.
Éngedményes árak még augusztusban.
nap 32 — LL., egy személynek + 10%.
Éngedvényes: tel. 957-96051
Tel Aviv 623055

FIGYELEM!

Az egyesített magyarnyelvi operettszínház bemutatja Jeruzsálem, Tel-Aviv, Haifa és környéke, Petách-Tikva. Kálmán Imre világhírű nagyoperettjét 3 felvonásban

C S Á R D Á S K I R Á L Y N Ő

Király L. rendezésében • Művészeti vezető: Reményi József
Zenei vezető: Róza Andor • Koreográfia: Király Tibor
BEMUTATÓ ELŐADÁS

JERUZSÁLEM
1970. IX. 5 este 8 órakor szombat, Ymca-terem.
Elővétel: Ben Nám.
Tel. 24008.

TEL-AVIV
1970. IX. 6, vasárnap este 8.30-kor, ZOA-terem.
Elővétel: Rokoko,
Dizengoff 93. Tel. 223663.

HAIFA
1970. IX. 12, szombat este 8-kor, Bétínu-terem.
Elővétel: HOH iroda
szept. 1-től Pevzner 2.
Tel. 67435.

PETÁCH-TIKVA
1970. IX. 19., szombat este 8.30-kor HOH rendezés,
Sárét-terem. Elővétel: Alijja könyvtár, Mohilever 11.
Tel. 912755.

A »JITRON-PRÁSZ« AKCIÓ
VALÓDI ÉS SZOKATLAN LEHETŐSÉGET NYUJT
15.000 FONTIG TERJEDŐ M I N D E N ÖSSZEG
AZONNALI MEGDUPLÁZÁSÁRA

DISCOUNT BANK
nemcsak bank, barát is

Még a Boris m...
tiffket,
Golán f...
arccal,
hajtókáj...
vagy jel...
bridszél...
csengette...
matu or...
kelte a...
lamint a...
vaj és va...
Kuglóf...
sóvárgás...
kalórias...
Lili, I...
olvadni...
csenek,
teát már...
detésében...
eztall a...
vagy mi...
kakát vez...
Boris...
az úgny...
is beszél...
lemről, n...
re ösztö...
lességek...
Nézd,...
zabta L...
tomören...
társadal...
telesség...
bugyellár...
De Bo...
megette...
bentő té...
volt bek...
sítő pill...
talra és...
gerezte...
akik egy...
böl tizen...
nevezett...
országép...
abban j...
libasült...
oroszo b...
Nem...
mosolyg...
én kávén...
adok a...
nagyon j...
mal, va...
De azért...
röttl rá...
„Vagy...
asszony...
tek „kov...
tonánkn...
„Rend...
amint b...
honositor...
kedvű tá...
Hárma...
Lili még...
Nem hiv...
határozta...
munkázó...
egyszer...
tel. Kics...
de hogy...
lan honl...
és beszéd...
esti órá...
fejezték...
Villogt...
nyok ha...
hogy Rin...
nyióket...
„Valam...
„Csak a...
het hogy...
volt ma...
Rina o...
do, gola...
parancs...
hadikorb...
től feltör...
laha. E...
-ic, mint...
Vagy tal...
széles...
zománco...
nül eltor...
lágéges...
országok...
erőt ves...
Rina sze...
dökei al...
arcára k...
vadült b...
szőke haj...
ságot tük...
lit” —...
nekült új...
benőtt ké...
meket bé...
kat, győg...
befásli...
„Ugyan...
zódnek...
látni aka...
Ha akart...
szatunk...
szeszély...
fokat bul...
gyakorlot...
Rina b...
szépen...
ló védén...
megadó...
hogy pas...
váltja fel...
rajongó...
találja...
nem csak

Még a tél en... történt, hogy Fenyő-Oren Boris meghordozta ismerősei körében a kőtöftiket, mint egy kardot. Jött, mint akit a Golán felől fújó hideg szél vert be, kipirult arccal, haragra felkészülten. Sportkosztimje hajókáján, mint mindig, most is valami tú, vagy jelvény villogott. Diamant Lili éppen bridsdelutánra készült, hogy váratlanul rácsengetett. Boris meghúzta csahatatlanszimatú orrcimpát. Egy pillanat alatt lecsukta a Lilit körülölelő partfőm eredetét, valamint az intim budai cukrászdákat idéző, vaj és vanília illatot.

Kuglóf — révedezett rosszállólag és nyit sóvárgással — Lili híres, egyedülálló, sok kalórias ám menyeyi kuglófja!

Lili, Boris kabáthajókájáról próbálta leolvasni jövőtelének célját. „Választások nincsenek, kongresszusról nem hallottam, Illantest már adtam, a rák ellen küzdő liga küldetésében már járt itt. Majd elvállalok hogy ezután a mezők lilómatáit kelle felruháznom, vagy mint tiszteletbeli házasszony, árvalányakat vezetem a chüpe alá...”

Boris azzal kezdte, hogy a szeme sül ki az ügyvezető barát köre miatt. Már nem is beszél a régi idejéről, a chaluci szellemről, mely haldan összefogta és oseklevésre ösztönözte őket. De a legegyszerűbb köljességeik...

Néz, Boris. — vágott az ostorozó szózatba Lili — legokosabb ha egyszerűen és jómóron megmondod, hogy mi a legjobb társadalmi megmozdulás és milyen elemi költelesség nevében kell ezáltal kinyitnom a bugyellárist.”

De Boris érzékeny orrcimpáit egyre re megette a kuglóf illata, valamint a megdöbentő tény, hogy Lilinek esse ágában sem volt bekapcsolni a kávéforrást. Megsemmisítő pillantást vetett az elkészített kártyaszatla és egyre élesebbé vált hangon pellengette ki azokat a felelőtlen asszonyokat, akik egy egyszerű kis öszszeszaladás alkalmából tizenkét fogásos lakomát tálalnak és úgy nevezett testvér együttlétesük és a komoly országépítő elemmel való öszszefogásuk csak abban jut kifejezésre, hogy a székelygulyás, libasült és riset mellé, szfáradi bureköt és orosz borstöt is tálalnak.

Nem veszem magamra a célzást, Boris, mosolygott mézdedesen Lili. — egyrészt, mert én kávé és velejáron kívül soha mást nem adok a hívott vendégeimnek, másrészt, mert nagyon jól meg vagyok a fogatékosságaimmal, valamint baráti köröm kilengéseivel. De azért csak mond meg, milyen vézeclést róttál rám.

„Vagytok egy páran, ráérő és gondtalan asszonyok — csatlant Boris hangja — kössetek „kova-gerévet” a Golánban fázlódo katonáinknak.”

„Rendben van — így Lili — igérem, hogy amit belemegszünk a blattverésbe, meg honosítom az eszmét milliómos és pajzán kedvű társnőim kebelében.”

Hárman kötöttek. Hogy Boris elment, — Lili még egyszer átgondolta a dolgot. — Nem hívta, csak két legjobb barátját. Elhatározta, hogy nem lesznek vándor, közimunkázó hölgykoszorú, hanem minden héten egyszer ő nála ülnek össez Rinaval és Edit tel. Kicsit mulattak Borison és önmagukon, de hogy-hogy nem, elkapta őket lankadatlans hontelényi lelkesedés. Minden héten jött és beszéde a sipkákat. Ha belekötöttek az esti órába és reggel nagy-szorgalmasan befejezték a munkát, hatot szállíthattak.

Villogtak, kattoztak a kötöttök. Az asszonyok hallgattak. Olyan mély volt a csend, hogy Rina sóhajátá megrezentette valamennyiöket.

Valami baj van Rina? — fordultak felé. „Csak a kötéssel — nevetett Rina — és lehet hogy kicsit fáradt vagyok. Sok dolgom volt ma.”

Rina olyan fáradt, hogy nem is a fázlódo, goláni katonákat látja, akiknek Boris parancsára két sipkát, hanem az amerikai hadikórházbeli pácienseit, akiknek bakancstól feltört lábát, benőtt körmeit kezelte valaha. Ez az egész szoba imbolyog körülötte, mint valami óriási, vízzel telt vájdíng. Vagy talán nem is a hadikórház ez, hanem saját pedikúrszalonja, Tel-Avivban. A zöld zománcos mosdóátlában egyetlen pár, éktelemlő eltorzított, elkinzott láb. Egy egész világes az a pár láb. Fagysebes forrajásos, országokon áthajtott, hőmezőkön bukdácsoló, erőt vesztett, lázbetegyet vonzózó lábak. Rina szemüvege és magásra emelt szemöldökei alól a szörnyű lábak tulajdonosának arcára küldi pillantását. Meglepedően szép, elvadült bozontú férfit fejt lát. Hosszú, arany-szöke haj és szakáll, a szentképek martíromságát tükrözö, borongós, kék szemek. „Pá-lit” — a háborúból csoda folytán megmekült új olé. Rina vigyázatosan kivágja a benőtt körmeiket, leszedi az éktelen tyúkszemeket bel-ötövi a kimart, kisebesedett ujjakat, gyógykenőcsöt tesz fel, olajjal masziroz-befászítja a dagadt bokákat.

„Ugyan kérem, majd egyszer, ha elrendözödnék a dolgai, fizetni fog. Addig is, még látni akarom, még kezelésre van szüksege. Ha akarna haját vágtatni, csak hölgyfodrászatunk van ugyan de hála az asszonyok szélességének, nem egyszer cserélik fel a copfokat bubifrizurával. A lányaim ügyesek és gyakorlottak.”

Rina boldogan szemléli, hogy páciense szépen gyógyul, hogy topongyosságát vedlö védenec fokról-fokra dobja el magától megadó aláztat, mélységes melankóliáját, hogy passzív közönyösséget élénk érdeklözés váltja fel. — hogy csüggedéséből megható rajongó csüggedés válik. Rina ezer módját találja a segítségnek. Tudja, hogy a „pá-lit” nem csak kenyérré éhes, hanem jó szóra,

GONDTALAN ASSZONYOK

Irta: JUNGREISZ ELZA

emberi bánásmódra, otthoni melegségre. Rina meghívja, amilyen gyakran csak lehet. Könnyedén, kegyességet kihangsúlyozó pátosz nélkül, „ha ráér, vagy ha nincs más programja” ismerőt invitoló udvariaságával. A „pá-lit” ül némán, a konyha étkész sarkában. Imádatos, megindult, mohó pillantásával kíséri az asszony minden mozdulát. A ragyogó, nagyon ápolat és izléses otthon bútorai, függönyei, szőnyegei között úgy szaladt a tekintete, mintha valami tündérkertben járna, ahol sohasem látott szépség, sohasem izlett harmonia honol.

A lábai meggyögyultak, a dicsfényes szentkép, finom, nemes arcéllé, gondozott hajú férfitfejjé változott, ruházata mindig tiszta, vasalt volt. A stoppkra, varrásokra különös gonddal nyomta rá a szegénységet elsimító vasalót. Rina megszokta. Megszokta létezésének tudatát, valahogy beleilleszkedett életrendjébe, időbeosztásába és időöltésébe. Eleinte csak zárás után jött. Megvárta az utcán elkísérte gyors, bevásárló útján, segített a friss vacsora elkészítésében, kiszajította a mosogatógépyöt és egy vizcesep, egy morzsa nem maradt a munkája után. Mint valami lelakatolt pincében örzött kincs, úgy került hirtelen felszínre élnéksége, színészsége, szellemes humora. Egyszeriben vége lett Rina magányosságának, a szigorú feyelemmel magára parancsolt időtakarékoságnak, rendszeres olvasásnak, tanulásnak.

Mikor már elmondott mindent mikor élménybátuja már tárva-nyitva volt Rina előtt, mikor már beszéde megrendülésének, könnyeinek, esodátalanak adóját, hirtelen kíváncsiság szállta meg. Mindent-mindent tudni akart Rinaól. Rina hosszú idő után először sirt elrontott élete romjain, elmesélte rosszul sikerült házasságának történetét, elvesztett gyermeke fölötti soha el nem halványult gyászt és azt a váratlan fordulatot, melyet az amerikai hadikórházban töltött munkáivei hoztak. Sohasem hitte, hogy a benőtt köröm olyan probléma és szakzerfi kezelése olyan áldás. Neki még vannak terveit, tanulni akar, módosítani a munkáját, az egész vállalkozásán.

A „pá-lit” oda volt a lelkesedéstől és esodálattól. Ez az akaraterő ez az acéloság, ez a lekísmeretes komolyság, mely Rinaét jellemzi, neki magának is szárnnyakat kölcsönöz új lendületre. Tanulni sohasem késő, Rina még mehet akár egyetemre, ő pedig új foglalkozásában képezi ki magát, új irányt ad életének. Talán mindkettőjükének. Lehete ne ő például adminisztrációs vezetője Rina üzletének. Otthon, régi otthonában, meg lehetne kérdezni mit jelentett az ő munkája a cégének. Ebben a pillanatban visszarettent Rina. Valami figyelmeztető, óvatosságra készítő erő megállásra kényszerítette. A házat megnyithatta előtte, a szívet megnyithatta előtte ez is, az is saiat számlájára ment. De az üzlet az más. Ö személyesen felelős a pácienseiért, akik bizalommal jönnek hozzá, a munkatársaiért, akiknek kenyere, talán jövője függ tőle. De hirtelen ötlettel elhatározta, hogy alkalmazni fogja a kozmetikában. Mint ahogy minden szépségápolásra jövő nő hajlandó elhinni, hogy a gyönyörű, sugárzóan fiatal Tirca bőrájából rá is ragad valami kezelés folytán, a ragyogó megjelenésű igazgató hódoló pillantásában megerősítést fog kapni e jámbor illúziójára... Az ötlet elbivította a pá-litot, Tirca, mulattatta lelkesítette őket. És bevált az együttműködés, nagyon nagyon bevált...

Mit akartok, tölem hát ha sóhajtottam, sóhajtottam, mondom, hogy csak a kötéssel van baj...

„Hogy én mit szípkolok folytón” — csatlant a kötöttök ütemében Edit hangja — „Szípkolok, mert meghültem egy nagy öszszeszaladás, melyen tizenkét fogást tálaltak. Friss tormát is adtak, a vendégeknél kellett megrezelni attól pirosodott meg a szemem. Az asszonyok elcsendesedtek. Edit mesél magától is, ha oka meg hangulata van. Edit valóban mesélt.

„Mindennek a piros kabát az oka, az asztrachán csukjával. Nem mintha Lolát hibáztatnám. Ö még sohasem beszélt rá engem egy ruhadarabra, amely az egyéniségemhez, koromhoz vagy az alakomhoz, melynek tiszteletére vettem, nem illett. Ö csak azt tudta, hogy Svájcba megyünk, a téli szonra. Miért ne adta volna el nekem ezt a kabátot. Tudjátok, az sem jó, ha egy férfi tul sok figyelmet szentel az asszony öltözökösének. Már rettegek, mikor valahova megyünk. Kezdődik a nagy divatbemutató. Ez azért nem megfelelő, amaz meg másért. Itt nagyon elegánsnak kell lenni, ott a lehető legdiszkrétebbnek. Hogy a piros kabátot haza hozták, megkezdődött a szertartás, Micháel állt a karosszékben, én felgyújtottam a csillárt a nagy tükröt előtt. Hogy nagyobb legyen a hatás, kint vettem fel a kabátot és a tükröt elé libbentem. Abban a pillanatban, hogy megláttam azt a mélységes megrendülést és kétségbeesést tükrözö arcát a magamé mellett, eszembe jutott az a film Fernandellel, tudjátok együtt láttuk. „A tiltott gyümölcs” vagy valami hasonló volt a

címe. Fernandel jó és becsületes embert játszott egy jó és becsületes, ám öregedő asszony férjét. Külföldön összehozta az ármanyos sors egy kis kalandornővel. Emlékek milyen lenyögözö, milyen érzékeket gyújtó volt, egy kis taknyos, a kopott eskőpönye övvel leszorítva azon a karcsú, fiatal derékán, a ferdére csapott baretje alól, a legpikánsabb, a legkihívóbb kis pófájával. Hogy ne szaporítsuk a szót, sikerült neki azt az áldott, éretnyes embert, hogy úgy mondjam, eltántoritani. Mikor már otthon volt a jó lélek és hites neje körülmenyesen felpróbálta a pettyes selyem pongolyát amit hozott neki a mi emberünk jó-ábrázatára végtelen szomorúság és szenvedés fült ki.

A testes nyanya mellett ott állt a kis eskőpönyes és barettes ördög... Most emlékezett rá, hogy nagy szélesen kibontotta az ajándékos dobozt és kétszer maga köré csavarta a szélesre méretezett selyem slafrokat. Michaelnek tisztára ez az arckifejezése volt most. Csak az én privát tragédiám, hogy a mi esetünkben egy személy volt a nyanya és a légiessen karcsú barettes kobold. Mert nekem volt, hajszálnyira ilyen tűzpiros, asztracháncsuklyás kabátom, mikor vagy húsz évvel ezelött Svájcban öszszetalakoztunk. Akkor is idősebb voltam nála öt évvel, de én voltam a nagy hódítás, az erőket öszszemérö, párviaidában való győzelem. Hiszen tudjátok... A szegénységből emelt ki az az ember, aki az eskő férjem volt. Amit arannyal meg lehet venni, megvette számomra. Bejártam a világot, dúsalakodtam minden földi jóban, volt egy ékszerboltra való kacatom és olyan prémiejm mint egy orosz nagyhercegnőnek. Mikor Michaellel találkoztam Svájcban, egy kis táskával és a tűzpiros, asztracháncsuklyás kabátommal hagytam el örökre a villámot.”

„Azóta már sokszor voltunk Svájcban, mindig Lola öltöztetett ki, de a piros kabátal mindédig nem kísérletezett. Szóval áltunk mindketten, igazetben a tükröt előtt és néztük a kis koboldot, aki ránk adta a ronstást. Michael szó nélkül és észrevétlenül ment ki a szobából és úgy magamra maradtam, mint soha még az előtt. A piros kabátom hirtelen megszükkült, kámszás, dürrva darócá vált, és én csak álltam ott a tükröt előtt mint egy öreg, kapus apáca, a mindenre rázáruló klastromracs mögött.

Hogyan ették a menyeyi, omlós-vajas intim kis budai cukrászdát idéző kuglófot és forrázták torkukat a gözölög kávéval, Lili nagy nevetve elmesélte, hogy megráfalta Borist. Nem kávéztatta meg. Hát ezért kuncogsz folytón? Már-már megsértődtem, hogy ennyire részvéten vagy — mondta Edit.

Visszaültek a kötéshez és Lili tovább kuncogott. Igazság szerint Arje-ra gondolt és a ma reggeli mulatságos kis jelenetre. Arje ment a Country clubba teniszezni. Ebben az évben előszeretettel teniszezik. Két évvel ezelött rajongó színházlátogató volt. Ezt megelőzően hirtelen elhatározta, hogy a vállalat érdekében meg kell tanulnia németül. Volt jó, mikor az uszásra esküdött. Lili tudta, hogy a sportot, a művészetet a nyelvet, egy minden valószínűség szerint kiváló szaktekintély és nem kevésbé vonzó képviselője a női nemnek, kedvelti vele meg.

Nem származott ebből kára senkinek. Arje kisporfolt, ragyogóan fiatalos, művészetben, irodalomban világnyelvekben jártas lett. Ki tudja, hogy a mindig csuce-redményire ösztönözö, idegy-ideálok nélküli, eljutott volna-e mindehhez. Válság csak egyszer fenyegette házasságukat. És annak az egynek tövisre megmaradt a felkében

A lány nemcsak Arjet akarta elvenni tőle, hanem Ronit, a kisfiát is.

Mikor már nem jöhetett hozzájuk a házba, az óvodában látogatta a gyereket, Délben ültek vele szemben a két öszsztartó, hallgatag, komisz férfi. A nagy szívférdalom nem az a titok volt, amire Arje csukta rá gögösen és konok megalkodottságban a száját. A nagy szívfájdalom Roni volt. Arje pöttömnyi hasonmása, aki maszatos kis öklében hozta haza a gyönyörű, szines kagylókat kifizenyított aranyfil-lékeket rugóra csuszó-mászó, zümmögö fém-bogarakat, amit a jószágos, vidám, esodaszépet tündérke hozott neki az óvodába. Végre a sarkára állt és erőlyesen választásra állította élete két férfiat, Ronit idegelyesen kivette az óvodából, Arjenek pedig döntene kellett: vagy ő, de akkor maradéktalanul és végtelenség — vagy a másik, és ez a megoldás már nem kettőjük közös problémája lesz. Roni bögött magának a sarkában, boldogsággal sirató, szívteppö hippögéssel, az Arje föjött, fuldokló hangja pedig úgy tört fel éjjel az arcára szorított párna alól, mint a kút mélyéről.

Roni ahogy nőtt egyre inkább az anyjához kezdett hasonlítani, külsőben, jellem-

HOSSZU ÉS MÉG HOSSZABB

Az első öszi-téli divatbemutatók már egy hónapja elviharoztak és miután a tervezők kellő feltűnést keltekkel a midi-ruhakkal, és a százzszázalékos maxi fölött kimondott halálos ítélettel, eljött az ideje a valóban hordható divat bemutatásának

Hosszu idő után először az olasz divatházak megint józan, legalábbis viszonylag józan — kreációikkal jelentkeznek, ellentétben a franciakkal, akik beleszerettek az egzotikumba és jóformán kizárólagosan spanyol és orosz motívumokat használnak.

1. Felső képiünk a párizsi Yves St. Laurent divatház három új modelljét ábrázolja. Miután Franciaországban divatba jött a keleti típusú manekenek fényképezése kimondottan európai ruhákban, St. Laurent most megfordítja ezt a szokást és bemutatja, hogyan állnak az egzotikus nem-egészen európai ruhák skandináv modellekben.

Balról, a körülbelül 10 centivel térd alatt végződő nyomott ruhaanyag sima és zárt vonalú a spanyol falusi nemesség lányainak hagyományosan szűzes öltözékét idézi, amely rendkívül kedvezően emeli ki a hosszú nyakat. A ruhához stílusosan matt csizma és tarkóban öszszesavart konty tartozik. Frissitően hat a derékban nagyon feszesen és kicsit kacéran öszszehúzott öv.

Középső képiünk a hippi-divat nagypolgári változata. A bugyos kozák nadrághoz, és a fényes burjóbur csizmához kockás bluzt hord a maneken, laza övvel és fűs vonalakkal. A midi-hosszú sapka és a svájci sapka csak fokozza a stílus szándékolt öszszettségét.

Jobbrol mör stílus, a második spanyol cigánylány szoknya, spanyol cipővel és teshetze álló pulloverrel, — csak egészen fiataloknak.

2. Az olasz André Laug rendkívül józan téli divattal jelentkezik. Lényeges a lábszárra feszülő magassarkú csizma és a derékba szabott alul bővíző kabát. A ruha vagy a rövidkabáthoz hordott nadrág csak kiegészítőül szolgál. Az olasz kalap-divat feltűnően angolos idén, teljesen elrejtja a haját és a homlok egy részét. Erdemes megfigyelni a jobboldali képen bemutatott délutáni, illetve kisértélyi stílus ruhát, amelyben szerényesen keveredik az angol lady bő szoknyájú öltözéke a görög stílusú puha redözött kámszával.

3. Mint rendezés, idén is menyasszonyi ruhák bemutatásával zárult a nagy téli divatparádé. Az európai menyasszonyi ruhák az új női divat hangsúlyozott hatását mutatják: a csipke és a muszlin jóformán teljesen eltűnt és az ideai menyasszonyok nehéz brokatselyem, söt puha gyapuzsövet menyasszonyi ruhákban esküsznek, amelyeket Európában nem firtuszoskoru kiser, hanem különleges formájú fehér estélyi kalap. Akik ragaszkodnak a mártulhoz, kiegészíthetik vele öltözéküket, de nem szabad elfelejteni, hogy a stepp már nem tartozik az elegáns menyasszony öltözékéhez.

ben egyaránt. Ami Arjet illeti — Lili tudja, hogy soha többé nem találta meg sem azt a lányt, sem önmagát. Ö megérti örökös keresését, éppen azért, mert tudja reménytelenségét. Megértése szeretetből, szánalomból és némi büntudatból tevődik öszsze. Csak ma volt nyíltan gonoszkodó és kaján. Szegény Arje, olyan nehezen bírja megmáshatatlans verdiktjét. A híresen tündöklő mosolyát bevonta, mint a tépet vi-torlákát, mert attól tartott, hogy a négy mű-foga árulólvá válhat. Nem egyszer találta már meg protézisát a fogmosó pohárban. De ma utána vitte, ahogy kikenve-kifenve

tenisziütövel hóna alatt a kocsija felé tartotta. No csak, az én vadra lesö ország-lanom, milyen feledékeny — kárörvendezett és csörögötte a poharat, mint egy templom-perselyt...

A három asszony, a sóhajtozó, a piros-szemű meg a kuncogó, szorgalmasan kötöttek a sipkákat. Néha le-lekapják az elugró pamu, melyag után. Mint három arka, kiknek kezéből kicsúszott a sorsronál.

Évadnyitó a Városi Színházban

„Tartuffe”, Moliere több mint 300 évvel ezelőtt írt, de még ma is égetően időszerű komédiája nyitotta meg a Haifai Városi Színház tizedik szezonját. A darabot Nátán Altman ültette át héberre, Gilberto Tofano, az Olaszországból nemrég alijázott rendező hozta színre Emanuele Luzzati, az Európai hírirodaszervező közreműködésével és főszerepét Oded Kotler játszta.

A vallási fanatizmust ostromozó francia szatírával párhuzamosan, a színház Jozsef Bár Jozsef „A bárány” című, életből merített, eredeti héber drámáját adja elő, amelynek be-

szakmai, de nemzeti szempontból is fontosnak tekintjük ezt a meghívást — mondja Jaszur — mert lehetőséget nyújt annak demonstrálására, hogy a háboru ellenére erőteljes kultúréletet folytatunk.”

UJ „SOCIAL CENTER” KIRJÁT ELIEZERBEN

A múlt héten egy új, impozáns „Social Center” nyílt meg Kirját Eliezer központjában. A kerttel körülvett modern, háromemeletes épület, a Moécet Hápoalot és az Amerikai Cháluc Nók Szervezete többéves, kitartó munkájának eredménye. Létesítését még a néhai

Rut Schloss:
„Az özveg”

mutatójára e hó végén kerül sor. Bár Jozsef drámája egy Jeruzsálem környéki olé-településen játszódik le és központjában a klita-kérdés, illetve az olék és vátiok közötti konfliktus áll.

A „nyári szünet” fogalma ismeretlen minálunk, ezt a luxust egyszerűen nem engedhetjük meg magunknak — mondja Jákob Jaszur, a színház adminisztratív igazgatója. „The show must go on”, megszakítás nélkül kell játszunk, hogy fedezzük az állandóan emelkedő kiadásokat és többé-kevésbé egyenesben maradjunk.

Ezt úgy érik el, hogy az elmúlt szezonban, a rendkívül szerény 2 millió font költségvetés keretében, nyolc előadást hoztak színre, amelyeket négyháromezer néző látott meg, természetesen a városon kívüli produkciókkal együtt. A legnagyobb művészi (és kassza) sikere a „Figaro házasságá”-nak és a „Vérnász”-nak volt.

A bérlet-kampány teljes gőzzel folyik és az eddig elért biztató eredmények alapján, az igazgatóság 13-14 előre biztosított, táblás házra számít színdarabonként. A nevelésügyi minisztérium szubvenciója ellenére azonban a színház anyagi helyzete nehéz és szigorú takarékosági intézkedéseket kellett bevezetni, többek között a „csomagügylet-ből” származó kiadási többlet fedezésére. — „Tudán még nem hatolt le a nagyközönség tudatába, hogy a színház közszolgálat, amely nem vezethető kizárólag kereskedelmi kritériumokkal”, — jegyezte meg Jaszur.

A haifai színházat egyébként az a megtiszteltetés érte (három más külföldi társulattal egyetemben), hogy meghívták a velencei Nemzetközi Dráma Fesztiválra, ahol szeptember harmadik hetében „A házasság komédiája”-t mutatja be. A XVI. században írt darab, amelynek szerzője a mantuai Jehuda Sommo, legjobb tudomás szerint az olé, héber nyelven írott, „modern” színdarab. „Nemcsak

kasszájának eredménye. Létesítését még a néhai Aba Chusi polgármester kezdeményezte, a telket a haifai városháza adományozta, másfélmillió fontot kitevő építkezési költségeit 25 amerikai család teremtette elő. A földszinten elhelyezett tágas óvodahelyiség építési és berendezési költségeit a new-yorki Pevsner család finanszírozta.

Egy 300 személyes kultúrterem, egy modern felszerelésű konyha, amely eredeti rendeltetése mellett, háztartás-oktató tanfolyamok színhelye lesz, izlésesen berendezett társalgójáték- előadó-és tanterem a fő attrakciói a központnak, amelynek felső emeletét a Mázor fogtechnikai ipariskola foglalja el. Ez az iskola, Jicchák Roth igazgató vezetése alatt, két ultramodern felszerelésű laboratóriummal és röntgenszámbával rendelkezik. Az egy éves fogtechnikai tanfolyamra 20 tanuló iratkozott be.

Ezenkívül fodrász-kosmetikai-varró és egyéb tanfolyamok szervezését tervezik a központban, amely, nagyszabású kultur-és társadalmi aktivitása folytán, remélhetőleg bensőséges otthona lesz az új oléknak, idős veteránoknak, hadiözvegyeknek és mindazoknak, akiknek szakmára, társaságra és egy kis szeretetre van szükségük.

RUT SCHLOSS KIALLITASA A TRAKLIN GALÉRIÁBAN

Rut Schloss legújabb haifai kiállítása szemléletes gyönyörködtes élmény. Finomvonalu, — mely emberi érzéseket tükröz portréi, változatos tájképpozíciói, megannyi, az igazi művész meleg egyéniségét tükröző mestermű. Rut Schloss, aki tiszteltetelmű nevet vivott ki magának a nagyvilágban is, egyike a ritka, rajzolni is tökéletesen tudó, modern művészeknek, akiknek nem kell oléso engedményeket tenniük a manapság ugyszólván kötelező absztrakt irányzatnak. Feltétlenül megtekinteni dő.

EDITORIAL

(sz. i.)

Két kibuc közös lakodalma

Látványosságzámba menő esküvő volt e héten a Máján Cvi-kibucban, ahol Faragó Micháel, az Erez kibuc tagjának esküvőjét ünnepelték a Máján Cvi szülőltjével, Nussbaum Rinával. A két kibuc ugyancsak kitért magáért és elrte, hogy a megjelent násznép éjfél körül ritkasépp élménnyel gazdagabban búcsúzzon a szeretettel ünnepelt ifjú házastól, valamint az örömszülőktől, Faragó István-tól és Iréntől, illetve Nussbaum Bennótól és Gerdától, valamint a vőlegény nagypapjától, Faragó Miklós újságrólól.

Ezen kívül még két új párt adott össze a zichron-jákovi rabbi. A három ifjú pár és az ünneplők, körülbelül ezren, közös vacsorán vettek részt.

A Máján Cvi és az Erez-kibuc kinevelt önmagából egy-egy műkedvelő csoportot, s most a két település ünnepét vacsora után emlékeztetéssé varázsolták közösen megrendezett műsorral. Egy ötletes konferanzzé irányításával ének- és táncszámokat adtak elő, műkedvelőktől meglepő tehetséggel. Nagy sikere volt néhány szatirikus jelenetnek, a kibuc élet jellemző eseményeinek kedvesen csufondáros karikírozásával. Tulzán nélkül meg lehet állapítani legalább 8-10 szereplőtől, hogy közvetlen, vonzó játékkal művészi élményt nyújtottak a hálás közönségnek.

A rendező a három új házast is szerepeltette, hozzájuk illő, stílusos jelenetekben. Mondanom sem kell, nagy sikerrel.

Máján Cvi közel Zichron Jákovhoz, a síkságból meredeken kiemelkedő magaslattal épült. A fensík aránylag kis területe miatt a lakóházak 1 és 2 emeletesek. Az utak pázsitok és árnyat adó fák között kötik össze az épületeket, elragadó kilátással a tengerre és azon innen a kibuc dúsan jövedelmező halastavaira, amelyek igen nagy területen lent, a síkságon, egymás mögött és egymás mellett sorakoznak.

Naplemente előtt a vendégsereg nagy öröme egy csapat reg-nem-látott golya kerített fölöttünk. Később a bennlakóktól hallottuk, hogy a golyák és a halastavak között szoros kapcsolat van, amennyiben e kedves madarak a kibuc halállományából, minden fáradság nélkül bőséges ellátáshoz jutottak. A golyák és más halászó madarak jelenlétének különös érdekessége, hogy a kibuc békésen türi a haltenyészett állandó dézsmálását. E magatartás magyarázatát alighanem az egész világon egyedülálló jogi aktus szolgáltatja: a természetvédők irodája ugyanis megállapodott a kibucal bizonyos összeg fizetésében, kárpótlásul a haldelvelő madarak fogyasztása ellenében.

A golyák körözését a kibuc felett, mi naiv bámulók tiszteletadásnak tekintettük, ami azért jár a kibucnak, mert, bár az iroda fedezet hiányában, mint mondják, még el sem kezdte a halászó társaság számlájának kiegyenlítését, a kibuc azonban nem zavarja táplálkozásukban a vendégmadarakat.

A Bertram szálló

31.

— Erről persze, ön, kedves főfelügyelő, többet tud — mondta Mr. Hoffman. Majd hozzátette: — Remelem, minden segítséget megadtak önnek a Bertram Szállóban.

— Nem is lehetnek volna kedvesebbek — biztosította az Atya. — Ez a Miss Gorringer már jó ideje az ön alkalmazásában van, ugye?

— Meglehet. En igazán oly keveset tudok az egésről. Tudja engem személy szerint nem érdek. Voltaképpen — lefegyverzően mosolygott — meglepett, hogy egyáltalán tudja, hogy az én tulajdom.

Nem volt nyíltan kimondott kérdés, de Mr. Hoffman szemében ismét szemernyi szorongás tükröződött. Atya felügyelt rá, noha nem mutatta.

— A City ágas-bogas üzleti világa nekem olyan, mint egy gigantikus keresztretjvény — mondta. — A fejem is beletájdulna, ha nekem kellene ezekkel a dolgokkal is foglalkoznom. Ugy értesültem, hogy egy részvénytársaság, Mayfair Trösz, vagy valami efféle nevű, a bejegyzett tulajdonos. Ez a társaság viszont egy másik társaság tulajdonosa, és így tovább, és így tovább. Az igazság viszont az, hogy az ön. Ilyen egyszerű. Ugye igazam van?

— En és igazgató tanácsi tagtársaim vagyunk mögöttem, ahogy ön mondaná minden bizonnal — ismerte el Mr. Hoffman kellelenül.

— Igazgató tanácsi tagtársai. És ök kicsodák? Ön, és gondolom, a bátyja?

— Wilhelm bátyám is társult velem ebben a vállalkozásban. Tudnia kell, hogy a Bertram Szálló csak része egy hálózatnak, amely számos szállodából, irodaházból, klubból és egyéb londoni ingatlanból áll.

— Több tagja is van az igazgató tanácsnak?

— Lord Pomfret, Abel Isaacstein. — Hoffman hangja váratlanul megszűnt és lett. — Valóban tudnia kell önnek mindenről? Csak azért, mert az Elveszett Kanonok ügyében nyomoz?

— Az Atya nemet intett, és bocsánatkérően nézett Mr. Hoffmanra.

— Azt hiszem, inkább csak kíváncsiságból kérdeztem. Eltűnt papbácsimat keresve jutottam el a Bertramra, de aztán, nos, érdekelni kezdett a szálloda, ha érti, mire gondolok. Néha az egyik ügy vezet el az embert a másikhoz.

— Igen, ez előfordul. És most? — Mosolygott. — Kielégíttem a kíváncsiságát?

— Ha az ember valamit meg akar tudni, legjobb, ha egyenesen a fejhez megy, nem igaz? — mondta az Atya szívélyesen. Felállt. — Még egy dolog van, amit nagyon szeretnék tudni... de nem hiszem, hogy meg fogja mondani.

— Nos, főfelügyelő? — Hoffman hangjából gyanakvás érződött.

— Hol szerzi a Bertram a személyzetét? Csodálatosak! Az a hogyszívják... Henry. Aki úgy néz ki, mint egy főherceg, vagy egy főpap; nem is tudom, melyikre hasonlít inkább. Mindenesetre ő szolgálja fel a teát és a vajassüteményt, csodálatos vajassütemény! Felejthetetlen élmény volt.

— Sok vajjal szereti, ugye? — kérdezte Mr. Hoffman, és tekintete rosszallóan pihent meg egy pillanatra az Atya gömbölyödő alakján.

— Azt hiszem, látszik rajtam, hogy igen — felelte az Atya. — No, de nem tartom fel tovább. Bizonyára sok dolgot adnak a részvények, meg a többi ügyei.

— Mulattat, hogy úgy tesz, mintha nem értene ezekhez a dolgokhoz. Nem, egyáltalán nincs sok dolgom. Nem hagyom, hogy az üzlet túlságosan elfoglaljon. Egyszerű örömeim vannak. Rajongok a családomért, nekik élek, egyszerűen, kényelmesen, virágokat nevelgetve.

— Eszményien hangzik — mondta az Atya. — Bárcsak én is így élhetnék.

Mr. Hoffman mosolygott, és nehézkesen felemelkedett, hogy kezét rázzon a főfelügyelővel.

— Remélem, hamarosan megtalálja elveszett kanonkját.

— Oh! Ez már elintéződött. Sajnálom, hogy nem fejeztem ki magam világosabban. Már megtalálták, voltaképpen csalódot okozott. Autóbaleset érte, és agrázkódást szenvedett. Ilyen egyszerűek a dolgok.

Atya az ajtóhoz ment, aztán visszafordult és megkérdezte:

— Mondja, Lady Sedgwick is tagja az igazgató tanácsnak?

— Lady Sedgwick? — Hoffman nem válaszolt azonnal. — Nem. Miért lenne?

— Ó, az ember mindenfélét hall... Csak részvényes?

— En... igen.

— Hát akkor a viszontlátásra, Mr. Hoffman. Nagyon köszönöm.

Az Atya visszament a Scotland Yardra, egyenesen a rendőrfőnökhöz.

— A Hoffman fivérek vannak a Bertram Szálló mögött... pénzügyleg.

— Micsoda? Azok a gazemberek? — kérdezte Sir Roland.

— Igen.

— Ugyancsak titokban tartották.

— Igen — és Robert Hoffman nem nagyon örült, hogy megtudtuk. Nagy megrázkódtatás volt számára.

— És mit mondtott?

— Ó, nagyon hivatalosak és udvariasak voltak. Nem túl nyíltan, de megpróbálta megtudni, hogyan szereztem róla tudomást.

— Gondolom, maga nem tette meg neki azt a szívességet, és nem közölte vele.

— Persze, hogy nem.

— És milyen kifogással ment el hozzá?

— Semmiyenel — válaszolta az Atya.

— Nem találta ezt egy kicsit furcsának?

— Dehogynem. De szerintem így volt a legjobb.

— Ha tényleg Hoffmanék vannak a háttérben, akkor ez sok mindent megmagyaráz. Ök maguk soha semmi ferde dologban nincsenek benne, ó, dehogy! Ök nem szerveznek

büntényeket, csak a pénzt adják hozzá! Wilhelm a banküggyel foglalkozik, Svájcban. A háboru után ő volt a külföldi valutamaffia főgőg, tudtuk, de nem tudtuk bizonyítani. Ez a két testvér hatalmas halom pénz fölött rendelkezik, és a legkülönbébb vállalkozások támogatására használják, van köztük törvényes és törvénytelen is. De roppant óvatosak, ismerik mesterségük minden csínját-bínját. Robert gyémántügnöksége elég tiszta ügy, de azért szőget üt az ember fejébe, gyémánt, bankérdelkségek, és ingatlanok, klubok, kulturális létesítmények, irodaházak, vendéglők, szállodák, és látszólag mind valaki más tulajdonában van.

— Ugy gondolja, hogy Robert ezeknek a szervezett rablásoknak az értelmi szerzője?

— Nem, szerintem ezek ketten csak a pénzügyekkel foglalkoznak. Nem, a tervezőt máshol kell keresnünk. Egy elsőrangú koponya működik valahol.

HUSZADIK FEJEZET

Aznap este hirtelen szállt le a köd Londonra. Davy főfelügyelő felhajtotta kabátgallérját és befordult a Pond Streetre. Lassan lépkedett, mint akinek másfél jár az esze, nem pillantgatott semerre, de bárki, aki jól ismerte, tudhatta, hogy agya teljes készenlében van. Lopakodott, mint a macska, mielőtt lecsap zsákmányára.

Aznap este csendes volt a Pond Street. Csak néhány kocsi állt a járda mellett. A leszálló köd sűrű volt, aztán csaknem egészen kiitstult, majd újra sűrű lett. A Park Lane-ről behallatszó forgalom zaja annyira letompult, hogy nem volt erősebb, mint egy külvárosi mellékutcaiban. Az autóbuszok nagyrészt leálltak. Csak egy-két személyautó folytatta útját elszánt optimizmussal. Davy főfelügyelő betért egy zsákutcába, elment a végéig, aztán visszafordult. Egyszer jobbra fordult, másszor balra, látszólag céltalanul, valójában azonban határozott célja volt. Egy bizonyos épület körül ólálkodott. A Bertram Szálló körül. Gondosan megvizsgálta, mi fekszik tőle keletre, mi fekszik nyugatra, északra és délre. Szemügyre vette a járda mellett parkoló autókat, a zsákutcáiban is. Különös figyelmet szentelt a ház-sor mögött húzóód köznek. Különösen egy kocsi érdekelt.

Lebágyasztotta ajkát és halkán így szólott: — Itt vagy megint, szépségem. — Megnézte a rendszámot, és bólintott. — Ma este FAN 2266, ugye? — Lehajolt és finoman végigmértotta a rendszámot, aztán elégedetten biccentett. — Jó munkát végeztek — morogta az orra alatt.

Továbbment, kibukkant a köz másik végénél, jobbra fordult, aztán ismét jobbra, és újra megérkezett a Pond Streetre, ötven méternyire a Bertram Szálló bejáratától. Újra megállt, hogy megcsodálja egy másik versenyautó előkelő vonalait.

— Te is szépséges vagy — mondta Davy főfelügyelő. — A rendszámod most is ugyanaz, mint mikor legutóljára láttalak. Azt hiszem, a te rendszámod mindig ugyanaz. És ezek szerint — félbeszakította magát vagy mégsem? — morogta. Felnézett arra, amerre az eget lehetett sejteni. — A köd egyre sűrűbb — szóló magában.

A Bertram bejárata előtt az ír ajtónálló karjait csapokdta, hogy ne fázson. Davy főfelügyelő jó estét kívánt neki.

— Jó estét, uram. Ronda este.

— Igen. Nem hiszem, hogy valakinek is kedve lenne ki-mozdulni, ha nem muszáj.

Nyílt a lengőajtó, és egy középkorú nő lépett ki. Bizonytalanul megállt a lépcsőn.

— Taxit óhajt, asszonyom?

— Ó, istenem... Gyalog akartam menni.

— En az ön helyében nem tenném. Nagyon alattomos ez a köd. Még taxit találni sem lesz könnyű.

— Nem tudna mégis szerezni?

— Mindent el fogok követni. Sziveskedjék bemenni addig a melegre és én majd szólok, ha sikerült. — Rábeszélő hangon folytatta: — Ha csak nem muszáj, asszonyom, én az ön helyében egyáltalán nem mennék el ma este.

— Ó, Istenem... talán magának van igaza. De Chelsea-ben várnak a barátaim. Nem is tudom... Biztos nagyon nehéz lesz visszajutni. Maga mit gondol?

Michael Gorman rohamra indult.

— Ha az ön helyében lennék, asszonyom — mondta határozott hangon —, én telefonálnék a barátaimnak. Nem helyes, ha egy ilyen ködös este nem tartózkodik otthon.

— Csakugyan... igen... talán magának van igaza.

A nő visszament a szállodába.

— Gondjukat kell viselnem — magyarázta Michael Gorman, az Atyához fordulva. — Ez az a fajta, aki hagyja, hogy kitépjen a táskát a kezéből. Ilyen késő este, ekkora ködben képes lenne elsétálni Chelsea-be, vagy West Kensingtonba, vagy hová.

— Gondolom, már nagy tapasztalata van, hogyan kell korosabb hölgyekkel bántani.

— Ó, persze. Ez a hely olyan, mintha a második otthonunk lenne, hogy egycem azt az öregedő szívüket. És ön, uram? Taxit akart?

— Nem hiszem, hogy tudna szerezni, még ha akarnék is — mondta az Atya. — Alig hinném, hogy sok szaladgál ebben az időben. Meg is értem öket.

— Azért én tudnék keríteni önnek. Van itt egy hely, a sarkon túl, az előtt rendszerint mindig áll egy kocsi, amíg a sofőr odabenn melegszik és lehajt egy korty ezt vagy azt, a hideg ellen.

— De nekem nem kell taxi.

Hüvelykujjával a Bertram felé bökött.

— Be kell mennem. Dolgom van.

— Tényleg? Még mindig az elveszett kanonok?

— Nem egészen. Már meglett.

— Megtalálták? — Az ajtónálló rámeresztette a szemét.

— Hol?

— Agrázkódással bolyongott a világban.

— Nem is várhat tőle mást az ember. Biztos átlent az úttesten anélkül, hogy körülnézett volna.

(Folytatjuk)